

สภาพการ เรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับประกาศนียบัตร

วิชาการศึกษาระดับสูง (ในทัศนะของครู)

ประจำปีการศึกษา 2514

THE LIBRARY
COLLEGE OF EDUCATION
BANGKOK, THAILAND

ปริญญาโท

ของ

ลดาวัลย์ นาละวงษ์

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

มีนาคม 2516

14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

สภาการ เรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับประกาศนียบัตร

วิชาการศึกษาระดับสูง (ในทัศนะของครู)

ประจำปีการศึกษา 2514

บทคัดย่อ

ของ

ด.ว.ด.ย. บาละวงษ์

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
มีนาคม 2516

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาทั่วไปจากอาจารย์ผู้สอนวิชา-
ประวัติศาสตร์ ในเรื่องต่อไปนี้คือ คุณวุฒิ ความเห็นต่อความยาก - ย่างของเนื้อหาในหลักสูตร
การสอน การใช้หนังสือค้นคว้าและอุปกรณ์การสอน การอบรมหรือสัมมนา การจัดกิจกรรมประกอบ-
การสอน และการวัดผลการศึกษา

สรุปผลของการวิจัยได้ คือ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่มีคุณวุฒิเหมาะสมและมีความตั้งใจต่อการ
การสอน เข้าใจลักษณะและธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง ความเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา
ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรรายวิชาเป็นไปในรูปที่ว่าแต่ละวิชามีเนื้อหามากเกินไปไม่สอดคล้องกับเวลาเรียน
รายวิชาที่ยากเกินไป คือ สังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก ส่วนที่เห็นว่ายากเกินไป
คือ สังคมศึกษา 17 (ประวัติศาสตร์ 5) อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ต้องการรับการอบรมเกี่ยวกับการ
การสอนแบบใหม่ เพื่อจะได้มีโอกาสรับปรุงการสอน อาจารย์เหล่านี้เห็นว่า การอบรมหรือสัมมนา
ที่มีประโยชน์ คือ การอบรมหรือสัมมนาเพื่อเพิ่มความรู้ด้านวิชาการ การปรับปรุงหลักสูตร การทำ
และการใช้อุปกรณ์ การจัดกิจกรรมประกอบการสอน ตลอดจนการวัดผลการศึกษา โดยหน่วย-
ศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูเป็นผู้จัด หนังสือค้นคว้าและตำราประกอบการเรียนการสอนขาดแคลน
มาก เป็นผลให้ไม่สามารถสอนเนื้อหาได้กว้างและลึกพอ อุปกรณ์การเรียนการสอนอยู่ในสภาพไม่
เพียงพอ เพราะอยู่ห่างไกลแหล่งวัสดุอุปกรณ์หรือไม่ใคร่ขังงบประมาณจากสถานศึกษาในการจัดซื้อ
อย่างไรก็ตามอาจารย์ผู้สอนก็ได้พยายามใช้แหล่งวัสดุ ขุมขุมและสถานที่ที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือที่
ใกล้เคียงให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน โดยดึงเข้ามาใช้ในการจัดกิจกรรมประกอบการ
เรียนและนำนักศึกษาออกไปศึกษาหาความรู้ตามสถานที่เหล่านั้น การวัดผล ส่วนใหญ่ใช้
ข้อสอบทั้งแบบอัตนัยและปรนัย ใช้วิธีคิดคะแนนแบบ T - Score และยังมีความต้องการความรู้
เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักการ ออกข้อสอบปรนัยอยู่มาก.

A Study of History Learning and Teaching Situation
on the Higher Educational Certificate Level
(from the Teachers' View Point)
in the Academic Year B.E. 2514

Abstract

by

Ladawan Malayawongse

Presented in partial fulfilment of the requirement
for the Master of Education Degree
at the College of Education
March 1973

A Study of History Learning and Teaching Situation
on the Higher Educational Certificate Level
(from the Teachers' View Point)
in the Academic Year B.E. 2514

The purpose of this study was to investigate the general situation and problems in history teaching from the teachers' point of view. It concerned the teachers' qualifications, the opinion about the difficulty and the easiness of the curriculum content, the methods of teaching the uses of books and teaching materials, the in-service training program, the techniques of teaching activities and the evaluation.

The results of the study were that the teachers were both highly qualified and devoted to their work with the understanding of the nature and characteristics of history teaching. The teachers had an impression that the time allocated to the history teaching was limited, the most difficult course was Social Study 30 (The World Situations To - day) and the easiest one was Social Study 17 (History 5). With regard to their academic need they felt that the Department of Teacher Training Supervisory Unit should initiate the improvement of the curriculum and the methods of teaching, the training program for history teachers in order to enrich their knowledge, the preparation and techniques of using teaching materials, the teaching activities and the training in evaluation. Regarding text books and teaching materials,

they had an opinion that the textbooks and supplementary materials were inadequate due to the distance of the material resource and the low budget. However, they made a wide use of the local resources. About evaluation both objective and subjective tests were widely used and the T-Score was the measuring tool. Thus they had an urgent need for knowledge and principle of test construction.

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำวันสัปดาห์พิจารณาปัญหานี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร การศึกษานวัตกรรมของวิทยาลัยวิศวกรรมศึกษาได้

..... ส.อ. กอ, ปร. ประธาน

..... กรรมการ

มีนาคม 2516

ประกาศคุณูปการ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ รองศาสตราจารย์สาคร ช่วยประสิทธิ์ ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษา อาจารย์ไพศาล หวังพานิช กรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาเสียสละเวลาให้ความช่วยเหลือแนะนำ ตลอดจนการตรวจแก้สำนวนในการเขียนเป็นอย่างดี จนทำให้การเขียนปฏิญานี้ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงโดยเรียบร้อย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วัน สังข์สะอาด กรรมการที่ปรึกษาในระยะแรก ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจแก้ไขการร่างแบบสอบถามจนเป็นที่พอใจ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองอธิบดีฝ่ายบริหาร กรรมการฝึกหัดครู ที่กรุณาออกหนังสือราชการนำส่งแบบสอบถามไปยังสถาบันฝึกหัดครูทุกแห่ง และขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้สอนวิชา - ประวัติศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่ง จนทำให้การเก็บรวบรวบครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี

อนึ่ง ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณสมคิด กรีสึงห์ ที่กรุณาช่วยเหลือในค่านิโงรงละเอียด คุณพวง รอย กลองเอี้ยง และคุณปริศนา กรีนชอ ที่ช่วยเหลือตรวจความถูกต้องและความเรียบร้อยของปฏิญานี้ฉบับนี้โดยตลอด

ลดาวัลย์ บาลยะวงศ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.	1
คำนำ.	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	12
ความสำคัญของการวิจัย.. . . .	13
ขอบเขตของการวิจัย	14
ค่านิยมศัพท์เฉพาะ.	14
ข้อตกลงเบื้องต้น	15
2 ผลงานค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย.. . . .	16
3 วิธีดำเนินการ	28
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.. . . .	28
เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล	29
เกณฑ์ในการสร้างเครื่องมือ	30
การรวบรวมข้อมูล	31
การจัดกระทำกับข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล	33
4 ผลของการศึกษาค้นคว้า	34
✓ เกี่ยวกับสถานภาพทั่ว ๆ ไปของครูผู้สอนประวัติศาสตร์	
ในระดับ ป.กศ.สูง	34
เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร	40
✓ เกี่ยวกับเรื่องการสอน	44
✓ หนังสือค้นคว้าและการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน...	57

เกี่ยวกับการอบรมและสัมมนา	64
เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม	70
เกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา	77
5 สรุปผลการก่นกว่า อภิปราย และข้อเสนอแนะ	82
ความมุ่งหมายในการก่นกว่า	82
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	83
การวิเคราะห์ข้อมูล	84
ผลและอภิปรายผลของการก่นกว่า	84
ข้อเสนอแนะการปรับปรุงสภาพการ เรียงการสอนวิชาประวัติศาสตร์	
ระดับ ป.กศ.สูง ให้มีสภาพดีขึ้น	105
ข้อเสนอแนะต่อหน่วยศึกษานิเทศก์	105
ข้อเสนอแนะต่อผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่	107
ข้อเสนอแนะต่ออาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์	108
ข้อเสนอแนะต่อสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตวิชาครูแขนง	
วิชาประวัติศาสตร์	109
ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไป	110
บรรณานุกรม	112
ภาคผนวก	117
ภาคผนวก ก.	113
ภาคผนวก ข.	120
ภาคผนวก ค.	122
-ภาคผนวก ง.	143
ประวัติย่อของผู้เขียน	146

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนอาจารย์ประจำวิทยาศาสตร์ในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม สถานศึกษา.....	28
2	แสดงอายุและจำนวนปีที่สอนวิชาประจำวิทยาศาสตร์ของอาจารย์ ชายและหญิง	35
3	แสดงระดับความรู้ของอาจารย์ชายและหญิงที่สอนวิชา- ประจำวิทยาศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครู..	37
4	จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาประจำวิทยาศาสตร์ในรอบสัปดาห์ของ อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง ในสถานศึกษาฝึกหัดครู...	38
5	ระยะเวลาทำงานในสถานศึกษาฝึกหัดครูของอาจารย์ชายและ อาจารย์หญิงที่สอนวิชาประจำวิทยาศาสตร์.....	39
6	ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาประจำวิทยาศาสตร์ที่มีต่อหลักสูตร วิชาประจำวิทยาศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน	40
7	ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาประจำวิทยาศาสตร์ว่าเนื้อหาบางวิชา ยากหรือง่ายเกินไป.....	41
8	รายวิชาประจำวิทยาศาสตร์ที่ไม่เคยเปิดสอน ในสถานศึกษาฝึกหัดครู..	42
9	เหตุผลที่อาจารย์ผู้สอนประจำวิทยาศาสตร์ต้องการมีส่วนร่วมในการจัด ทำหลักสูตร	43
10	วิธีแก้ปัญหของอาจารย์ผู้สอนวิชาประจำวิทยาศาสตร์เมื่อสอนเนื้อหา ไม่ทันตามหลักสูตร	44
11	ทัศนคติของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อการสอนวิชาประจำวิทยาศาสตร์ใน สถานฝึกหัดครู ...	45

ตาราง		หน้า
12	เหตุผลในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์ผู้สอนวิชา ประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู.....	46
13	เหตุผลที่ไม่ชอบสอนวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์ผู้สอนวิชา ประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู.....	47
14	การประเมินผลเกณฑ์ความรู้ด้วยตนเองของอาจารย์ผู้สอน วิชาประวัติศาสตร์ว่าอยู่ในระดับใด.....	48
15	สภาพการเตรียมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู.....	49
16	ความเห็นต่อความสนใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์ ของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู.	50
17	คุณสมบัติของนักศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ที่อาจารย์ผู้สอนต้องการ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู.....	51
18	สภาพความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ที่อยู่ในสถานศึกษาฝึกหัดครูแห่งเดียวกัน.....	52
19	สภาพการเตรียมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ที่อยู่ในสถานศึกษาฝึกหัดครูแห่งเดียวกัน.....	53
20	จำนวนอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ที่มีอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้ การสอนไม่ได้รับผลดี ..	54
21	ปัญหาในการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ใน สถานศึกษาฝึกหัดครู	55
22	ลักษณะของความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาทางด้านการสอนของ อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ในสถานฝึกหัดครู.....	56
23	ประเภทของหนังสือที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ใช้ค้นคว้า ประกอบการสอน	57

24	ประเภทของหนังสือที่อาจารย์ผู้สอนใช้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม ในสถานฝึกหัดครู	58
25	แหล่งที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ต้องการได้ตำราประกอบ การสอน	59
26	สภาพอุปกรณ์การสอนประกอบวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา ฝึกหัดครู.....	60
27	สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษา ฝึกหัดครู	61
28	สถานที่และวัสดุในห้องเรียนที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ใช้ เป็นประโยชน์ในการสอน	62
29	อุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู	63
30	ผลของการอบรมหรือสัมมนาที่อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ได้รับ ภายหลังการอบรมหรือสัมมนา	65
31	ระยะเวลาของการอบรมหรือสัมมนาที่อาจารย์ผู้สอนวิชา- ประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครูต้องการ	66
32	เรื่องที่อาจารย์ประวัติศาสตร์ต้องการเข้ารับการอบรมแยกตาม แขนงวิชาประวัติศาสตร์.....	66
33	สาเหตุการอบรมหรือสัมมนาที่กรรมการฝึกหัดครูจัดไม่ได้ผลดี...	67
34	ประโยชน์ที่ได้รับจากการสัมมนาระหว่างอาจารย์ผู้สอนวิชา ประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครูแห่งเดียวกัน.. .	68
35	ความต้องการที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์จะได้รับจากการ ศึกษาต่อในระดับสูงกว่าที่เป็นอยู่	69
36	กิจกรรมที่อาจารย์ประวัติศาสตร์จัดทำเพื่อประกอบการเรียน- การสอน	70

ตาราง		หน้า
37	การจัดแสดงนิทรรศการหรือป้ายนิเทศของอาจารย์ผู้สอน วิชาประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู.....	71
38	สถานที่ที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ เคยพานักศึกษาไปศึกษา นอกสถานที่	72
39	ข้อปฏิบัติก่อนที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์จะนำนักศึกษา ไปศึกษานอกสถานที่	73
40	ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์เกี่ยวกับประโยชน์ที่ นักศึกษาจะได้รับจากการไปศึกษานอกสถานที่ ..	74
41	การวัดผลภายหลังการไปศึกษานอกสถานที่ที่อาจารย์ผู้สอนวิชา ประวัติศาสตร์จัดทำ	75
42	ปัญหาและอุปสรรคที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ประสบใน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ	76
43	ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการวัดผลการศึกษาของอาจารย์ ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู	77
44	วิธีการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ที่อาจารย์ผู้สอนใช้ ในสถานศึกษา ฝึกหัดครู	78
45	การกำหนดระยะเวลาในการทดสอบวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์ ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู.....	79
46	การคิดคะแนนที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ใช้ในการวัดผล วิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู	80
47	ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาทางด้านการวัดผลของอาจารย์ผู้สอน วิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู	81

คำนำ

ชาติที่เป็นผู้ให้กำเนิดวิชาการเขียนประวัติศาสตร์ก็คือ กรีก การเขียนประวัติศาสตร์ของกรีกเป็นผลมาจากความเจริญด้านวิทยาการ และการสอนของพวกโซฟิสต์ (Sophists) ที่ฝึกให้รู้จักการชักข้อโต้เถียงว่า อะไรคือความจริง โดยต้องพิจารณาคำตอบที่ได้ย่อมมีเหตุผลว่าถูกต้องหรือไม่ จึงทำให้ชาวกรีกมีทัศนคติใหม่ ๆ ในการแสวงหาความรู้และหันมาสนใจเรื่องราวต่าง ๆ รอบตัวมากขึ้น สงครามระหว่างกรีกและเปอร์เซีย (The Persian Wars ปี 492 - 479 ก่อนคริสตกาล) ก็คือ การขยายตัวของนครรัฐเอเธนส์ (Athenian Empire ระหว่างปี 477 - 454 ก่อนคริสตกาล) ก็คือ มีส่วนช่วยให้ชาวกรีกในแต่ละนครรัฐต้องการรู้เรื่องของนครรัฐอื่น ๆ นอกเหนือไปจากตน จึงมีการเรียบเรียงประวัติศาสตร์ขึ้น คำว่า "History" มาจากภาษากรีกว่า "Historia" แปลว่าการหาความจริง (inquiry) หรือ ความรู้ที่ได้จากการหาความจริง ในตอนแรกใช้คำนี้กับความรู้ใด ๆ ก็ได้ ต่อมาจึงจำกัดลงเป็นความรู้เกี่ยวกับเรื่องของมนุษย์ และภายหลังจึงหมายถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามลำดับเวลา ประวัติศาสตร์ในสมัยต้น ๆ ของกรีก จึงเป็นการสอบสวน การตรวจตรา การค้นคว้า และการซักถาม เกิดขึ้นจากความจำเป็นและความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับความเป็นมาในอดีตของชุมชนของตน ตลอดจนชุมชนใกล้เคียงอื่น ๆ ที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้อง

ประวัติศาสตร์ในระยะแรกมีลักษณะเป็นวรรณคดี ประเภทโคลงมหากาพย์ และโคลงพรรณนาเกี่ยวกับวงศ์วานของมนุษย์ (Genealogical poems) ต่อมาในตอนปลายศตวรรษที่ 6 ก่อนคริสตกาล โคลงมหากาพย์จึงมีลักษณะคล้ายประวัติศาสตร์มากขึ้นคือ มีการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องราวที่เอามาประกอบการเขียน มีการจัดลำดับเหตุการณ์ให้ถูกต้องตามเวลา และมีการวิเคราะห์เรื่องราวที่ได้มาอย่างมีเหตุผล

นักประวัติศาสตร์ที่จดบันทึกเรื่องราวอย่างใช้เหตุผลและวิจารณ์คนแรกของกรีก คือ เฮโรโดตัส (Herodotus) เขาเขียนประวัติศาสตร์สงครามเปอร์เซีย (The Persian Wars) รวบรวมเรื่องราวของชนชาติต่าง ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับสงครามครั้งนี้ เขาได้รับการยกย่องเป็น "บิดาแห่งประวัติศาสตร์" นักปราชญ์ชาวกรีกผู้นี้มีชีวิตอยู่ระหว่างปี 484 - 425 ก่อนคริสตกาล โดยมีวิธีการเขียนประวัติศาสตร์ในรูปที่พยายามรวบรวมหลักฐานทุกอย่างที่ทำได้ รวมทั้งนิยายปร่าปรามาเรียบเรียงโดยไม่คัดลอกเลย และในขณะที่เขากำลังจะแพร่ความรู้ทางภูมิศาสตร์ลงไปในเนื้อหาที่เขียนด้วย เฮโรโดตัสมีความเห็นในการเขียนประวัติศาสตร์ว่า "การเขียนประวัติศาสตร์ไม่ใช่เขียนนวนิยายอยู่แต่เรื่องเกี่ยวกับความเจริญหรือความเสื่อมของชาติข้าชาติไม่มีอะไรใหม่หรือก้าวหน้า แต่ควรจะเขียนให้ผู้อ่านได้รับทั้งความเพลิดเพลินเท่า ๆ กับเกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งในเรื่องนั้น ๆ ด้วย" (Hajo Holborn, 1963:459)

นักประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงของกรีกต่อมา คือ ทัชชีดิส (Thucydides) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี 460 - 400 ก่อนคริสตกาล เขาได้รับการยกย่องว่าเป็นนักประวัติศาสตร์ที่แท้จริง เป็นนักประวัติศาสตร์คนแรกที่ใช้วิธีสืบสวนหาความถูกต้องของหลักฐานและเอกสารที่นำมาใช้ในการเขียนประวัติศาสตร์ โดยพยายามสืบหาสาเหตุอย่างเที่ยงธรรม เขามีหลักในการเขียนประวัติศาสตร์อยู่ 2 ประการ คือ ประการแรก ต้องมีความถูกต้องแม่นยำ (accuracy) ประการที่สอง ต้องเป็นเรื่องราวที่ถูกต้องสอดคล้องกัน (relevance) ฉะนั้นผลงานทางประวัติศาสตร์ของเขาจึงเป็นผลงานที่ทรงคุณค่ายิ่งในวิชาประวัติศาสตร์ หลักฐานที่เขานำมาใช้ในการเขียนประวัติศาสตร์จะได้จากสองทาง คือ จากการสัมภาษณ์ซักถามบุคคลที่เกี่ยวข้องในเหตุการณ์นั้น ๆ โดยตรง และจากเอกสารชั้นต้น (Primary sources) ที่มีอยู่ ได้แก่ ทิวสนธิสัญญา เป็นต้น และก่อนที่จะจะลงมือบันทึก เขาจะตรวจสอบ เปรียบเทียบ พิจารณา ไตร่ตรอง หลักฐานต่าง ๆ ดูความถูกต้องแม่นยำจนแน่ใจแล้ว จึงลงมือบันทึก เขาจึงได้รับการยกย่องว่า "เป็นนักประวัติศาสตร์ที่ใช่วิธีการของนักวิทยาศาสตร์บันทึกประวัติศาสตร์เป็นคนแรก (first scientific historian)" ผลงานที่สร้างชื่อเสียงและแสดงแนวทางในการเขียน

ประวัติศาสตร์ของเขาตามที่กล่าวมาแล้ว คือ สงครามของพวกกรีก (History of the Peloponnesian War) ซึ่งเป็นการบันทึกประวัติศาสตร์ชนิดที่ผู้เขียนมีชีวิตอยู่ในสมัยเดียวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งนับว่าเป็นผลงานที่มีคุณค่าแก่ผู้สนใจ ในวิชาประวัติศาสตร์ในสมัยต่อมาเป็นอย่างยิ่ง (Hajo Holborn, 1963:459)

นักประวัติศาสตร์ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้วางรากฐานวิชาประวัติศาสตร์สมัยใหม่ คือ นักประวัติศาสตร์ชาวเยอรมัน ชื่อ ลีโอโปลด์ ฟอน แรงเก้ (Leopold Von Ranke) มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ. 1795 - 1886 เขาได้ทำวิชาประวัติศาสตร์ให้กลายเป็น "ศาสตร์" แขนงหนึ่งเช่นเดียวกับศาสตร์ทั้งปวง โดยนำวิธีวิทยาศาสตร์ (Scientific Method) เข้ามาใช้ในการเขียนประวัติศาสตร์ พยายามรวบรวม ค้นหาหลักฐานมาอ้างอิงในการเขียนประวัติศาสตร์ทุกครั้ง และคัดอิทธิพลของศาสนาออกไปจากขอบเขตของประวัติศาสตร์อย่างเด็ดขาด จึงเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้วิชาประวัติศาสตร์กลายเป็น "ศาสตร์" อย่างแท้จริง (Hajo Holborn, 1963:459)

การทำวิชาประวัติศาสตร์กลายเป็น "ศาสตร์" แขนงหนึ่งนี้ ได้นำปัญหามาสู่วิชานี้เป็นอันมาก เพราะนักประวัติศาสตร์มักรู้สึกว่ วิชาของตนไม่มีวิธีการที่เคร่งครัดทัดเทียมกับ "ศาสตร์" อื่น ๆ จึงทำให้ให้นักประวัติศาสตร์สากลส่วนใหญ่ เพียรพยายามที่จะขยายขอบเขตของการค้นคว้าและเลือกเฟ้นข้อเท็จจริงที่เป็นหลักฐานในประวัติศาสตร์ให้กว้างขวางออกไปและลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทั้งยังกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิสูจน์คุณภาพหรือความเชื่อถือของหลักฐานและวางหลักการในการวิเคราะห์เหตุผลให้เคร่งครัดยิ่งขึ้นกว่าเดิม ในปัจจุบัน นักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ไม่ถือว่าคนสามารถจะเรียบเรียงเหตุการณ์ในอดีตขึ้นได้โดยลำพัง แต่พยายามที่จะค้นคว้าหาข้อเท็จจริงใหม่ ๆ มาจากสาขาอื่น ๆ ของวิชาการ เพราะนักประวัติศาสตร์ตระหนักดีว่า อดีตคือเหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นและผ่านไปแล้ว อดีตก็ย่อมทิ้งมรดกไว้ในรูปต่าง ๆ กัน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นวัตถุดิบของประวัติศาสตร์ทั้งนั้น เช่น นิทานปรัมปรา ศิลาวารึก เหริยดุษฎาปณิ ชากอิฐปูนของวัดวาอาราม ปราสาทราชวัง พระพุทธรูปและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เครื่องใช้ไม้สอยตามบ้าน ตลอดจนหนังสือ ตัวเขียน ตัวพิมพ์ เป็นต้น ฉะนั้นนักประวัติศาสตร์จึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้และข้อคิดเห็นของนักมนุษยวิทยา

นักสังคมวิทยา นักโบราณคดี นักภาษาศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ ภัณฑารักษ์ประจำพิพิธภัณฑ์ บรรณารักษ์ประจำห้องสมุดและหอจดหมายเหตุ และผู้เชี่ยวชาญในอีกหลายสาขาของวิชาการร่วมสมัย เมื่อสะสมข้อเท็จจริงจากสาขาวิชาการต่าง ๆ ได้สมบูรณ์ที่สุดแล้ว ก็ยังต้องใช้ความชำนาญคัดเลือกข้อเท็จจริงแต่ละชิ้นออกมา แยกเป็นประเภทที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์โดยตรง และประเภทที่เป็นเพียงส่วนประกอบ เช่น อาจใช้นิทานปร่าปร่าช่วยชี้ให้เห็นร่องรอยของความเป็นมาในอดีตก่อนที่จะมีการจารึกหลักฐานอย่างถาวร ใช้พงศาวดารหรือการบันทึกความทรงจำในอดีตช่วยลำดับเหตุการณ์ในชั้นแรก ในลำดับต่อมาอาจใช้ศิลาจารึก เหนียวินยาน์ ซากอิฐปูนจากโบราณสถาน สิ่งศักดิ์สิทธิ์และเครื่องใช้ไม้สอย ตลอดจนหนังสือ ตำราพิมพ์ และตัวเขียน หรือสิ่งอื่นเป็นเครื่องพิพจน์การบอกเล่าตามคตินิทานปร่าปร่าและการลำดับเหตุการณ์ตามพงศาวดาร ส่วนข้อเท็จจริงที่ไม่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อเหตุการณ์บ้านเมือง ก็อาจนำไปใช้เป็นส่วนประกอบหรือภูมิหลังด้านเศรษฐกิจ สังคม ศิลปะ วรรณคดี และความนึกเกี่ยวกับการเมืองหรือการปกครองก็ได้แล้วแต่กรณี (เทช บุนนาค, 2513:1 - 2)

ในคำความหมายของวิชาประวัติศาสตร์นั้น จากความหมายเดิมที่รู้จักกันในหมู่พวกกรีกโบราณว่า เป็นการแสวงหาความรู้เพราะเกิดความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับความเป็นมาในอดีตของชุมชนชนหรือชุมชนใกล้เคียงที่เกี่ยวข้องกับตน เมื่อสังคมของมนุษย์มีวิวัฒนาการขึ้น ความก้าวหน้าทางด้านวิชาการเจริญขึ้น อารยธรรมก็ได้รับการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป ความหมายของวิชาประวัติศาสตร์ก็ขยายกว้างออกไป เช่น บินึง ได้อธิบายความหมายของวิชาประวัติศาสตร์ไว้ 3 ประการ คือ

- วิชาที่นิจุคนมุ่งหมายเพื่ออธิบาย บันทึก ชี้แจงเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นและเหตุการณ์ในอดีต

- เรื่องที่เขียนอย่างมีระเบียบวิธีการ เพื่ออธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นและเหตุการณ์ในอดีต อาจจะอยู่ในรูปต่าง ๆ กัน จากจดหมายเหตุขรรคมกา ไปถึงเรื่องที่เขียนขึ้นด้วยวิธีการศึกษาอย่างซับซ้อน

- เหตุการณ์ทั้งหมดที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งมีมากมายเกินกว่าความรู้ที่มนุษย์เราหาได้จากบันทึกอันมีเพียงจำนวนน้อย (Bining and Bining, 1952.4)

ฮอลโลเวย์ อธิบายว่า อันที่จริงวิชาประวัติศาสตร์ก็คือ เหตุการณ์หรือชีวิตคนในสมัยหนึ่ง ซึ่งมีอายุล่วงเลยเป็นเวลาหลายสิบปีขึ้นไป สิ่งที่เกิดขึ้นในสมัยหนึ่ง อาจเป็นประวัติศาสตร์สำหรับคนอีกสมัยหนึ่ง หรือวิชาประวัติศาสตร์เป็นเรื่องราวซึ่งเกี่ยวข้องกับบางของมนุษย์กลุ่มหนึ่ง การปกครอง ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเจริญทางศิลปกรรม ทางหนังสือ ตลอดจนวรรณคดี กฎหมาย วิทยาศาสตร์ การสงคราม สาเหตุแห่งสงคราม ฉะนั้นอาจกล่าวสรุปได้ว่า ประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่กล่าวถึงเรื่องราวที่ล่วงมาแล้ว กล่าวเป็นยุคเป็นสมัย มีหลักฐานอ้างอิงได้ การเรียนประวัติศาสตร์ก็คือการเรียนเรื่องราวทุกอย่างที่เกี่ยวกับมนุษย์ เช่น วัฒนธรรม ศิลปวิทยาการ ขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา เป็นต้น (S.W.F. Holloway, 1967:9)

ส่วน โรบินสัน กล่าวว่า ปัจจุบันนักประวัติศาสตร์ได้ขยายรากฐานของประวัติศาสตร์ให้กว้างขวางขึ้น โดยรวมเอาเนื้อหาทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เข้ามาร่วม แทนที่ระบอบการปกครองทางการเมืองอย่างแต่ก่อนนี้ กลับหันมาเอาใจใส่กับความเจริญของมนุษยชาติตลอดระยะเวลาของสมัยหนึ่ง ๆ โดยเฉพาะความเจริญในทางศิลปกรรม วรรณคดีและทางวิทยาการ โดยกล่าวถึงชีวิตประจำวัน การแบ่งชั้นวรรณะทางสังคม สำนักศึกษา ขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนกิจการงานทางศาสนาและการศึกษา นอกจากนี้ วัน เดือน ปี ก็ถูกลดความสนใจไปด้วย และในที่สุดเหตุการณ์ในอดีตก็กลายเป็นเรื่องที่ฟังทำความเข้าใจมากกว่าเป็นเรื่องที่จะพึงจดจำ (James Harvey Robinson, 1927:12)

ม.ล. มานิจ ชุมสาย อธิบายไว้ว่า ประวัติศาสตร์ คือ ความจริงในอดีต อันเป็นผลทำให้เกิดความเป็นอยู่ในปัจจุบันที่เราเห็นอยู่นี้ ประวัติศาสตร์เป็นเหตุ สภาพปัจจุบันเป็นผล ประวัติศาสตร์ทำให้เราเข้าใจเหตุผลของความเป็นจริงในปัจจุบันได้ว่า ทำไมเราจึงเป็นอย่างที่เราเป็นอยู่ทุกวันนี้ อะไรทำให้เราต้องนึกถึงและอะไรทำให้เราดำรงอยู่ได้ อะไรทำให้เราก้าวหน้าไปไกลเพียงเท่านั้นและทำไมจึงก้าวหน้าไปยิ่งกว่านี้ไม่ได้ ✓ ความรู้ในเรื่องประวัติศาสตร์สอนให้เราเข้าใจเหตุการณ์ที่เป็นไป ไกล่ไต่ตรองในส่วนที่ดีและไม่ดี ในส่วนที่ผิดพลั้ง เพื่อเป็นบทเรียนให้เราไม่ทำอย่างนั้นอีก จะได้ไม่ทำผิดพลาดกันเช่นนั้นอีก (ม.ล. มานิจ ชุมสาย, 2493:153)

สรุปแล้ว ประวัติศาสตร์ก็คือการบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีต เกี่ยวด้วย เรื่องราวทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ประเพณีที่มนุษย์ได้คิดได้สร้างไว้ ตลอดจนข่าวสารและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคม ประวัติศาสตร์ จะช่วยให้นักมนุษย์เข้าใจในสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างแจ่มแจ้ง และยังเป็นบทเรียนที่จะช่วยไม่ให้ผู้ศึกษาทำอะไรผิดพลาดเหมือนกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมาแล้วอีกต่อไป

เมื่อความหมายของประวัติศาสตร์ขยายกว้างออกไป ความสำคัญของวิชา-ประวัติศาสตร์ก็เพิ่มมากขึ้นไปด้วย จนเป็นที่ยอมรับว่าเป็นวิชาหนึ่งในวิชาสังคมศาสตร์ ดังที่ มอฟแฟต กล่าวไว้ว่า สังคมศาสตร์คือวิชาต่าง ๆ ที่คลุมความรู้เกี่ยวกับมนุษย์และสังคมในอารยธรรมที่เจริญขึ้น สังคมศาสตร์รวมพวกวิชาประวัติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ มานุษยวิทยา สังคมวิทยา ภูมิศาสตร์และอื่น ๆ โดยที่วิชาประวัติศาสตร์ย่ำ ถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน และมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ และยังแสดง เรื่องราวของมนุษย์จากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน (M.P. Moffatt, 1956:8)

นอกจากนี้ คาเนียลส์ ก็มีความเห็นเช่นเดียวกับมอฟแฟตที่จัดวิชาประวัติศาสตร์ เข้าไว้ในวิชาสังคมศาสตร์ แทนที่จะจัดอยู่ในพวกมนุษยธรรมศึกษา (Humanities) กับพวกวรรณคดี อักษรศาสตร์ ประเพณี เพราะเขาเห็นว่า วิชาประวัติศาสตร์แตกต่าง ไปจากพวกวิชามนุษยธรรมศึกษา โดยที่วิชาประวัติศาสตร์มีรากฐานอยู่ที่ความจริงมากกว่า อยู่ที่ความคิด จินตนาการและความรู้สึกเช่นวิชามนุษยธรรมศึกษาทั่วไป (R.V. Daniels, 1966:10)

ส่วน เคนเวอร์ธตี้ ได้เสนอแนะวิธีสอนวิชาสังคมศึกษาที่จะก่อให้เกิดผลดีแก่ ผู้เรียนมากที่สุด โดยจัดเนื้อหาวิชาให้สัมพันธ์กันทั้งหมดเรียกว่า หมวดสังคมศึกษา คือ รวมเอาวิชาภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ซึ่งเป็นวิชาสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา โดยคัดเลือกเอาเนื้อหาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เข้ามาไว้ในหมวดสังคมศึกษา ถือเป็นวิชาบังคับที่เด็กนักเรียนในระดับนี้ต้องเรียนทุกคน (Leonard S. Kenworthy, 1962:3)

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ในปัจจุบันวิชาประวัติศาสตร์จัดอยู่ในวิชาสังคมศาสตร์ เพราะวิชาสังคมศาสตร์ช่วยให้คนรู้จักปรับชีวิตของตนให้เข้ากับโลกซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกขณะ การศึกษาประวัติศาสตร์จะช่วยให้ผู้ศึกษาเข้าใจเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบตัว จึงทำให้ผู้ศึกษาเผชิญปัญหาได้อย่างมีเหตุผล อุดหนุนและฉลาด นอกจากนี้วิชาประวัติศาสตร์จะช่วยให้วิชาสังคมศาสตร์บรรลุจุดหมายได้เป็นอย่างดี เพราะจะให้ความรู้ถึงขั้นรากฐานความเป็นมาเบื้องหลังของแต่ละวิชาในหมวดสังคมศาสตร์ได้เป็นอย่างดี

ส่วนประโยชน์ที่ผู้ศึกษาวิชาประวัติศาสตร์จะได้รับนั้น มีผู้กล่าวไว้หลายทัศนะ เช่น ฮิลล์ กล่าวว่า ประวัติศาสตร์สามารถทำให้เด็กที่กำลังเจริญเติบโต เกิดความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับผู้อื่นในเรื่องการดำรงชีวิต รูปร่างลักษณะ การกระทำและความคิดต่าง ๆ ประวัติศาสตร์สามารถจะกระตุ้นความประหลาดใจและความตื่นเต้นทางด้านความนึกค่านึงเกี่ยวกับมวลมนุษยชาติทั้งในอดีตและปัจจุบัน ประวัติศาสตร์สามารถสนับสนุนความเข้าใจมรดกทางวัฒนธรรมของมวลมนุษยชาติ หรือจะวัดความรู้เดิมทางด้านความรู้คุณค่าของวรรณคดี ศิลปะและทางดำเนินชีวิตของผู้อื่น ในขอบเขตของการฝึกหัดทางปัญญา (C.P. Hill, 1954:1)

นอกจากนี้ ฮิลล์ ยังสรุปประโยชน์ของวิชาประวัติศาสตร์ไว้ว่า สำหรับผู้ใหญ่ ประวัติศาสตร์มีคุณค่าในการทำให้เกิดความฉลาด ชนติธรรม และความสามารถที่จะวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างลึกซึ้ง

สำหรับเยาวชน มีคุณค่า เช่น

- สนองความอยากรู้อยากเห็น
- ทำให้เกิดความเข้าใจในความเจริญที่สืบต่อกันมา
- ช่วยให้เกิดปัญญา เข้าใจเรื่องราวที่เกิดขึ้น และแสดงความคิดเห็น

ได้ถูกต้อง

- ช่วยวางมาตรฐานสำหรับวัดคุณค่าและความสำเร็จของมนุษย์ สามารถเผชิญปัญหาของชุมชนสมัยใหม่ทั้งแง่การเมือง สังคม เศรษฐกิจ

- ฝึกให้รู้จักดำเนินการกับปัญหาที่ยังเป็นที่ถกเถียงกัน มีจิตใจมุ่งที่จะแสวงหาความจริง นิยมการอภิปรายอย่างเสรี และรู้จักประนีประนอม
- มีความรักชาติ เข้าใจชนบทรรมนิยมประเพณีและวิถีทางดำรงชีวิต นอกจากจะรู้จักชาติตนเองยังควรรู้จักชาติอื่น ๆ ด้วย ความรักชาติต้องระมัดระวังให้พอเหมาะพอควร มิให้กลายเป็นการหลงชาติซึ่งเป็นภัยอย่างร้ายแรง เช่นที่โลกเคยประสบมาแล้วจากลัทธินาซี

ทั้งนี้หากสอนอย่างถูกต้องตามวิธีการที่เหมาะสม จะช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดเห็นถูกต้องและเป็นมนุษย์ตามแบบที่พึงงาม แต่หากสอนผิด ๆ อาจทำให้กลายเป็นคนใจแค้น และมีความบ้าคลั่งอยู่ในตนได้ (C.P. Hall, 1954:15)

โรส กล่าวถึงประโยชน์ของผู้ศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ที่จะได้รับว่า นอกจากจะได้ความรู้แล้ว ยังส่งผลในการนำทางให้นักศึกษานำไปประกอบอาชีพในอนาคตได้ด้วย เช่น วิชาประวัติศาสตร์ได้ช่วยเปิดประตูมหาวิทยาลัยและเปิดประตูอาชีพทางวิชาการให้แก่ผู้ศึกษา หลังจากนั้นก็มีทางเปิดไปสู่การเป็นครูวิชาประวัติศาสตร์ในวิทยาลัยและโรงเรียนทุกประเภท นอกจากอาชีพสอนหนังสือก็มีอาชีพเจ้าหน้าที่ทางวัฒนธรรม บรรณารักษ์ นักจดหมายเหตุ ภัณฑารักษ์ (ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์) เลขานุการของสถาบัน เจ้าหน้าที่บริการสังคม ซึ่งอาชีพเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นในยุคปัจจุบัน อาชีพที่สำคัญมากอีกประการหนึ่งก็คือ การเป็นนักหนังสือพิมพ์หรือเจ้าหน้าที่วิทยุกระจายเสียง นักหนังสือพิมพ์การเมือง ผู้สื่อข่าวต่างประเทศ และข่าวทหาร การศึกษาทางประวัติศาสตร์จะก่อประโยชน์อย่างมากมาใช้ในการงานต่าง ๆ นักหนังสือพิมพ์และผู้สื่อข่าวจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อที่จะเข้าใจงานและทำงานเหล่านั้นให้กระจ่างขึ้น (A.L. Rowse, 1930:2 - 3)

คานีย์ลส์ อธิบายว่า วิชานี้อาจช่วยให้เกิดทัศนคติแบบ "ผู้ที่ได้รับการศึกษา" คือ มีความรู้สึกสงสัยในความจริงเกี่ยวกับทุกสิ่ง รู้จักไต่ถามและรู้จักออกความเห็น วิพากษ์วิจารณ์ รู้จักคิดอย่างลึกซึ้งเที่ยงธรรมไม่ลำเอียง รู้จักตัดสินระหว่างสิ่งดี สิ่งไม่ดี และที่ครึ่ง ๆ กลาง ๆ สามารถชี้แนะหนทางในการที่จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย สรุปได้ว่าการศึกษาประวัติศาสตร์จะนำไปสู่ความฉลาด (R.V. Daniels, 1966:15)

✓ ฉะนั้นเราอาจสรุปประโยชน์ที่ผู้ศึกษาวิชาประวัติศาสตร์จะได้รับในแต่ละระดับหรือแต่ละวัยไว้ว่า เยาวชนเรียนประวัติศาสตร์เพื่อให้เป็นพลเมืองที่จงรักภักดีต่อประเทศชาติของตน ผู้ใหญ่ได้ประโยชน์ก็เพื่อให้เข้าใจโลกที่ตนอยู่และเพื่อออกความเห็นเกี่ยวกับเรื่องของประเทศชาติได้อย่างเฉลียวฉลาด นักการเมืองใช้ประโยชน์โดยเอาเป็นแนวทางสำหรับปฏิบัติตนในหน้าที่ที่ตนกระทำอยู่ (J. Barzun, 1957:47)

✕ ✓ ในการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ให้เกิดคุณค่าดังกล่าว ย่อมต้องอาศัยครูอาจารย์ที่มีความสามารถสอนได้อย่างถูกต้องหลักเกณฑ์ประกอบด้วย ทั้งนี้เพราะในกระบวนการเรียนการสอนนั้น ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะก่อให้เกิดผลอย่างไรไ้มากกว่าเครื่องมืออื่น ๆ ในการถ่ายทอดความรู้ ดังที่ แมรี ฟินอคเชียร์ กล่าวถึงความสำคัญของครูไว้ว่า "ไม่มีวิธีสอนที่ดีหรือเลว มีแต่ครูที่ดีหรือเลวเท่านั้น" (Mary Finocchiar, 1958:10) ฉะนั้นบทบาทของครูในการสอนวิชาประวัติศาสตร์จึงมีความสำคัญยิ่ง การที่ครูผู้สอนจะสอนได้ดีเพียงไรนั้นย่อมขึ้นอยู่กับปัญหาที่ว่า ครูผู้สอนมีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของวิชาที่ตนสอนมากน้อยเพียงไร ดังที่ รัตนา ตันบุญเต็ก กล่าวไว้ว่า บรรดาอาจารย์ของวิทยาลัยครูทุกท่านควรจะมีความเห็นที่สอดคล้องกันในจุดมุ่งหมายของการสอน อันเป็นเสมือนแนวทางอันสำคัญในการเตรียมการสอนที่มีประสิทธิภาพ และยิ่งการสอนมีประสิทธิภาพเพียงใด เด็กผู้เรียนก็จะได้รับผลมากขึ้นเพียงนั้น และในท้ายที่สุดก็จะส่งผลสะท้อนไปถึงผลประโยชน์ระดับชาติด้วย (Ratana Tanboontech, 1967:2)

สำหรับจุดมุ่งหมายของการสอนวิชาประวัติศาสตร์นั้น มีกล่าวไว้ต่าง ๆ กัน เช่น วุฒวารัต กล่าวไว้ว่า เพื่อให้ให้นักเรียนได้เข้าใจในอารยธรรมต่าง ๆ ของโลก ให้มีความรู้เกี่ยวกับการตั้งตัวและความเจริญของชาติบ้านเมืองของตน แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลที่โลกมีเกี่ยวข้องกับชาติของตน และความเกี่ยวของระหว่างชาติของตนกับโลก สอนให้มีการปฏิบัติอันถูกต้องต่อชนชาติต่าง ๆ สอนให้มีความคิดกว้างขวางขึ้นและให้เกิดความเข้าใจในแต่เพียงสภาพการณ์ปัจจุบันของชาติและของโลก แต่ให้เข้าใจหน้าที่ของตนเองที่จะต้องรับผิดชอบต่อตนด้วย (W.H. Woodward, 1901:64) - - - - -

เบเออร์ อธิบายว่า เนื่องจากวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่แสดงถึงแง่คิดทาง
การเมือง เล่ห์เหลี่ยมของมนุษย์ ขณะเดียวกันประวัติศาสตร์มีทางที่จะสอนไปถึงมนุษยธรรม
และศีลธรรมจรรยา เพราะฉะนั้นครูคนใดสอนวิชาประวัติศาสตร์ก็เท่ากับเป็นผู้รับหน้าที่สำคัญ
เพราะย่อมมีโอกาสแสดงความคิดเห็นอบรมเด็ก โดยหยิบยกเอาบุคคลสำคัญในประวัติศาสตร์
มาเป็นตัวอย่างได้ ฉะนั้นจุดมุ่งหมายในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ก็คือ ต้องชี้ให้นักเรียน
เข้าใจในชีวิตมนุษย์ ต้องสอนให้ผู้เรียนวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ด้วยเหตุผล ให้เด็ก
รู้จักผิดชอบ มีน้ำใจกว้างขวาง สิ่งใดควรยกย่อง สิ่งใดควรลงโทษยกย่องไม่ได้ ต้องสอนให้
ผู้เรียนรู้จักเห็นอกเห็นใจ หลีกเลี่ยงการสอนที่จะให้ผู้เรียนหลงชาติหรือใจแคบ คิดแต่ชาติ
ของตน ต้องสอนให้เข้าใจโลกว่า ทำไมมนุษย์ในแต่ละชาติจึงเป็นเช่นนั้นเช่นนี้ ซึ่งจะช่วย
ให้เราเข้าใจตัวเราเองดียิ่งขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนมีใจกว้างขวางไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
สมกับจุดมุ่งหมายในการสอนวิชาสังคมศึกษา ข้อหนึ่งขององค์การสหประชาชาติที่ว่า
"การเรียนวิชาสังคมศึกษาเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ" (H.Bauer,
1948.16)

ส่วน ฮอลโลเวย์ กล่าวถึงความมุ่งหมายของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไว้โดย
กว้าง ๆ ว่า การสอนประวัติศาสตร์มุ่งให้นักเรียนได้รู้เหตุการณ์ในอดีตของประเทศตนและ
ประเทศอื่น ให้ได้เห็นความเจริญและความเสื่อมของชาติต่าง ๆ ว่าเปลี่ยนแปลงมาอย่างไร
ทั้งยังสามารถใช้เหตุการณ์และความรู้ในอดีตเป็นบทเรียนช่วยส่งเสริมความเข้าใจในเหตุการณ์
ปัจจุบัน เพื่อปรับปรุงแก้ไขและหลีกเลี่ยงมิให้เกิดประวัติศาสตร์ซ้ำรอย หรือไม่ก็หาทาง
ป้องกันให้เป็นเบาได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถปรับปรุงการดำเนินชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต
ทั้งยังปลูกให้เกิดความรักชาติอีกด้วย เพราะวิชานี้จะกล่าวถึงความเป็นมาของชาติว่า กว่าจะ
เป็นชาติที่มั่นคงเป็นปึกแผ่นได้เช่นในปัจจุบัน บรรพบุรุษของชาติได้ต่อสู้กันตรากตรำด้วยความ
ยากลำบาก ความรู้สึกเช่นนี้มีอะไรจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดขึ้นแต่เฉพาะกับชาติของตนเท่านั้น แต่
จะต้องชี้ให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างชาติด้วย โดยเข้าใจถึงวัฒนธรรม ความเจริญและ
ความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมของชาติต่าง ๆ อันก่อให้เกิดแง่คิดและความเข้าใจด้วย
เหตุผล ไม่มีอคติ ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าวิชาประวัติศาสตร์ได้แฝงไว้ซึ่งวิชาศีลธรรมจรรยา

ชนบทนิยมประเพณี ตลอดจนอุดมการณ์ความคิดต่าง ๆ อันเป็นตัวอย่างที่ดีให้ผู้อื่นได้
ประพฤติตาม เพื่อเป็นพลเมืองดีของชาติสืบไป (S.W.F. Holloway, 1967:9 - 10)

✓ ส่วนความมุ่งหมายของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับ ป.กศ.สูง ในฐานะ
เป็นวิชาเอก - โท ภาควิชาศึกษาศาสตร์ในประเทศไทย ได้กล่าวรวมไว้ในหมวดวิชาสังคมศึกษา
ซึ่งสามารถแยกออกเป็นความมุ่งหมายของการสอนประวัติศาสตร์ได้ คือ เพื่อให้เข้าใจใน
ความเป็นมาในอดีต ความเกี่ยวโยงในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและสรุปได้เป็นหลักเกณฑ์ที่จะทำ
ให้เกิดความรู้ความเข้าใจในสถานการณ์ทั้งอดีตและปัจจุบัน (นายศึกษานิเทศก์
กรมการฝึกหัดครู, 2510:3)

★ ✓ จากความสำคัญและจุดมุ่งหมายของวิชาประวัติศาสตร์ในแง่ต่าง ๆ ดังกล่าว อาจ
สรุปลักษณะข้อควรคำนึงถึงในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ได้ คือ ประวัติศาสตร์นั้นอาจจะ
เป็นวิชาที่มีอันตรายในการอบรมจิตใจแก่ก็ได้ เพราะถ้าไม่มีแนวยึดให้มั่นคง แน่นอน
ตรงไปตรงมาแล้ว ก็อาจยอมไปด้วยการเมือง และอาจปลุกปั่นให้เกิดความรักชาติอย่าง
รุนแรง เกิดความคิดเหยียดหยามหรือเป็นศัตรูกับชาติอื่น การสอนประวัติศาสตร์ที่ถูกต้อง
ต้องสอนตรงตามความเป็นจริง โดยไม่มีอารมณ์หรือความเอนเอียงเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะ
ประวัติศาสตร์เป็นความจริงในอดีต อันเป็นเหตุให้เกิดความเป็นไปในปัจจุบัน ความรู้จากการ
เรียนประวัติศาสตร์ ทำให้เราเข้าใจเหตุการณ์ที่เป็นไปทั้งในด้านดีและไม่ดี สิ่งใดที่ผิดพลั
ไปก็ถือเป็นบทเรียน ไม่ให้เราทำพลาดเช่นนั้นอีก ประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ส่งเสริมให้เกิด
ความรักชาติได้ที่สุดจนแทบไม่ต้องปลุกใจผู้เรียนให้เกิดความรักชาติอย่างรุนแรงขึ้นมาจนนำ
ไปใช้ผิดทาง เพราะถ้าผู้สอนสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจอย่างแจ่มแจ้งถึงวีรกรรมความ
กล้าหาญที่บรรพบุรุษของชาติกระทำไว้ในแนวต่าง ๆ กัน ก็จะช่วยให้ผู้เรียนมีความรักชาติที่
ถูกต้องตามฐานะของผู้เรียนแต่ละคนได้เป็นอย่างดี

★ / สถาบันฝึกหัดครูจัดว่าเป็นแหล่งผลิตครูประวัติศาสตร์ที่สำคัญแห่งหนึ่ง ดังนั้นถ้าทาง
วิทยาลัยครูสามารถผลิตครูประวัติศาสตร์ให้มีคุณภาพดีสมกับที่วางวัตถุประสงค์ไว้ ก็เป็นที่
คาดหวังได้ว่า ความรู้วิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาไทยคงจะดีขึ้นตามวัตถุประสงค์
สถาบันฝึกหัดครูจึงมีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นแหล่งผลิตครู ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นภูมิจางของ

กระบวนการจัดการศึกษาทั้งหมดของชาติ ถ้าสามารถผลิตครูได้ดี ย่อมจะเป็นผลไปถึงการศึกษาที่ดีของเยาวชนด้วย ถ้าได้ครูที่ไร้สมรรถภาพ ย่อมจะเป็นผลไปถึงการขาดสมรรถภาพของเยาวชนไปด้วย (Donald P. Cottrell, 1956:12)

ในการที่วิทยาลัยครูจะสามารถผลิตครูประวัตติศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงให้มีคุณภาพดี ตามความมุ่งหมายของหลักสูตรวิชาประวัตติศาสตร์ที่วางไว้นั้น อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัตติศาสตร์ในวิทยาลัยครูจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมาก โดยจะต้องทำความเข้าใจในความมุ่งหมายของวิชาที่สอน รู้หลักการจัดกิจกรรมประกอบเทคนิคในการสอน ตลอดจนวิธีวัดผลการเรียน และจะต้องยึดเอาความมุ่งหมายของวิชาเป็นหลักสำคัญในการสอน การจัดกิจกรรมและการวัดผล

ดังนั้นการศึกษาถึงสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัตติศาสตร์จากครูอาจารย์ผู้สอนในวิทยาลัยครูในการวิจัยนี้ จะช่วยให้ทราบทัศนะของผู้สอนวิชาประวัตติศาสตร์ในแง่ของเนื้อหา ความมุ่งหมาย วิธีสอน กิจกรรม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาประวัตติศาสตร์โดยตรง.

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัตติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาทั่วไปจากอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัตติศาสตร์ในค่านต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ความยาก - ง่ายของเนื้อหาในหลักสูตรวิชาประวัตติศาสตร์ในฐานะเป็นวิชาเอก - โท (เอกสังคม) ในระดับ ป.กศ.สูง
- 1.2 การสอน
- 1.3 หนังสือค้นคว้าและอุปกรณ์ประกอบการสอน
- 1.4 การอบรมหรือสัมมนา
- 1.5 การจัดกิจกรรมประกอบการสอน
- 1.6 การวัดผลการศึกษา

2. เพื่อสำรวจสถานภาพทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับ ป.กศ.สูง ในด้านคุณวุฒิ ระยะเวลาที่ทำการสอน จำนวนชั่วโมงที่สอน ความสนใจในการสอน ฯลฯ

3. เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์จากแหล่งวัสดุและ ภูมิชนหรือสถานที่ที่มีอยู่ในท้องถิ่น หรือที่ใกล้เคียงว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์นำมาใช้ประโยชน์ในการสอนมากน้อยเพียงไร เช่น เอกสาร โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ

4. เพื่อรวบรวมสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับ ป.กศ.สูงในสถาบันฝึกหัดครู เสนอแนะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อปรับปรุงการสอน วิชาประวัติศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผลการวิจัย จะช่วยให้ทราบถึงสถานภาพต่าง ๆ ของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับ ป.กศ. สูง เพื่อเป็นข้อมูลในการแก้ไขปรับปรุงและส่งเสริมการสอนของอาจารย์แผนกวิชาประวัติศาสตร์ในสถาบันฝึกหัดครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. ฝ่ายบริหารในสถาบันฝึกหัดครู จะใช้ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถาบันให้ตรงกับปัญหาและอุปสรรคที่มีอยู่ ตลอดจนการจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ได้ตรงต่อความต้องการอย่างแท้จริง

3. จากการตอบแบบสอบถาม จะช่วยให้อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์มีโอกาสสำรวจตนเองว่ายังมีข้อบกพร่องอะไร มีสิ่งใดที่ตนสามารถจะทำให้เกิดประโยชน์แก่การสอนได้ยิ่งขึ้นอีก เท่ากับเป็นแรงกระตุ้นให้อาจารย์ผู้สอนตื่นตัวในการปรับปรุงคุณภาพการสอนในวิชาที่ตนรับผิดชอบอยู่

4. ผลจากการศึกษา จะเป็นประโยชน์แก่หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครู ใช้เป็นแนวทางในการนิเทศการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในด้านการจัดหลักสูตร การวัดอบรม

หรือสัมมนาให้เกิดความรู้ทางวิชาการและวิธีสอน เผยแพร่ความรู้ด้านการทำและการใช้ อุปกรณ์ประกอบการสอน ให้ความรู้ในด้านการวัดผล ตลอดจนเสริมสร้างทัศนคติที่ดีอันจะเป็นกำลังใจแก่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับนี้

5. เพื่อเป็นแนวทางแก่สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่ง ในอันที่จะนำปัญหาหรืออุปสรรคบางประการที่สามารถแก้ไขให้หมดไปได้ ก่อนที่จะผลิตบัณฑิตผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ออกไปทำการสอนตามวิทยาลัยครูต่าง ๆ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับ ป.กค. สูง ของวิทยาลัยครู สังกัดกรมการฝึกหัดครู ที่ทำการสอนถึงระดับ ป.กค.สูง ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ในปีการศึกษา 2514 จำนวน 25 แห่ง

2. การศึกษาครั้งนี้ จะศึกษาเฉพาะในด้านที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กค.สูง เท่านั้น

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

สภาพการเรียนการสอน หมายถึง การศึกษาเล่าเรียนของนักศึกษาในวิทยาลัยครูตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และการสอนของอาจารย์ซึ่งสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง รวมทั้งเทคนิค วิธีการสอนของอาจารย์นั้น ๆ ด้วย

ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง หมายถึง การศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ซึ่งเป็นหลักสูตรสำหรับฝึกอบรมผู้ที่ทำการสอนในโรงเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รับผิดชอบหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา หรือผู้สำเร็จหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีกำหนดเวลาเรียน 2 ปี ได้ประกาศนียบัตรเทียบเท่าระดับอนุปริญญา

ครูอาจารย์ หมายถึง ผู้ทำการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับประกาศนียบัตร—
 วิชาการศึกษาชั้นสูง ของวิทยาลัยครูต่าง ๆ ที่เปิดสอนในระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา—
 ชั้นสูง ของกรมการฝึกหัดครูทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคจำนวน 25 แห่ง

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้ถูกกล่าวหาได้ตั้งข้อตกลงเบื้องต้นในการยกข้อเท็จจริงนี้ไว้ดังนี้

1. จำนวนครูที่ให้ความร่วมมือในการสำรวจครั้งนี้ เป็นจำนวนครูที่สอนใน
 ภาคเรียนที่ 2 ของปีการศึกษา 2514 ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับปีต่อไป
2. การตอบแบบสอบถามของครูเหล่านั้น จะถือว่าเกิดจากใจจริง

บทที่ 2

ผลงานค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผลงานค้นคว้าที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในจำแนกชั้นมัธยมศึกษา ยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาอย่างแท้จริงมาก่อน มีแต่งานค้นคว้าที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์เท่านั้น ดังเช่น

๑ วิไล พรหมคุปต์ ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีสอนประวัติศาสตร์ให้เป็นที่น่าสนใจแก่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีจุดประสงค์ที่จะนำผลการวิจัยไปปรับปรุงการสอนประวัติศาสตร์ให้เกิดผลดีกว่าที่เป็นอยู่ สรุปผลของการวิจัยว่า ๑. การเรียนวิชาประวัติศาสตร์จะได้ผลดีต่อเมื่อนักเรียนมีความสนใจ แต่เท่าที่เป็นอยู่นักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความสนใจในการเรียน ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากความไม่เหมาะสมของหลักสูตร เนื้อหาที่สอน ตัวครู กล่ววิธีสอน อุปกรณ์การสอนและสถานที่เรียน เป็นต้นว่า หลักสูตรของวิชาประวัติศาสตร์บรรจุเนื้อหาเกินไป การใช้หลักสูตรประเภทวิทยาย่อย ทำให้วิชาประวัติศาสตร์ไม่สัมพันธ์กับวิชาอื่น ครูพยายามเร่งสอนให้ทันหลักสูตรโดยไม่สนใจว่านักเรียนจะเข้าใจหรือไม่เพียงใด ทั้งการสอนก็ไม่ได้จัดให้มีความสัมพันธ์กับวิชาอื่น นอกจากนี้การที่ครูขาดอุปกรณ์การสอนก็ทำให้วิธีการสอนไม่น่าสนใจ สภาพห้องเรียนที่ไม่อำนวยความสะดวกการสอนดำเนินไปด้วยดีเพราะมีลักษณะแคบเกินไปหรือจำนวนนักเรียนไม่สอดคล้องกับขนาดของห้อง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้มีส่วนทำให้นักเรียนยิ่งขาดความสนใจต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ยิ่งขึ้น ผู้ทำการวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่า การที่จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนได้ จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวมาแล้วข้างต้นให้หมดไป และเพื่อให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ได้ผลดี ก็จะต้องจัดการสอนให้สอดคล้องกันทั้งตัวครู วิธีสอนและอุปกรณ์การสอน ครูควรที่จะเลือกวิธีสอนและอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน ตลอดจนดัดแปลงหรือปรับปรุงวิธีสอนให้เหมาะสม ไม่ใช่ว่าทราบมาอย่างใดก็นำมาสอนอย่างนั้น ครูต้องศึกษาและค้นคว้าให้ทันสมัยอยู่เสมอ ส่วนโรงเรียนก็ควรจัดหาอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ ไว้ให้เพียงพอ สิ่งเหล่านี้จะทำให้นักเรียนมีความสนใจในวิชาที่เรียน ตลอดจนรู้จักนำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตและต่อประเทศชาติได้ (วิไล พรหมคุปต์, 2495:32)

สิริมา วรยิ่งยง ได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงการจัดและดำเนินการสอนวิชาภูมิศาสตร์-ประวัติศาสตร์แผนใหม่ พบว่าแนวการสอนแผนใหม่จะช่วยให้การเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์เป็นที่น่าสนใจกว่าที่จะให้นักเรียนเป็นฝ่ายนั่งฟัง โดยครูเป็นผู้อธิบายแต่เพียงฝ่ายเดียว ฉะนั้นหากแก้ไขให้มีการสอนแผนใหม่ขึ้นโดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรม เป็นต้นว่า การให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นบ้าง ให้นักเรียนได้มีโอกาสซักถามหรือตอบบ้าง ถ้าให้นักเรียนได้ค้นคว้าหาความรู้เองบ้าง มีการจัดการศึกษานอกสถานที่โดยครูเป็นผู้คอยให้ความช่วยเหลือบ้าง ก็จะช่วยให้การสอนแผนใหม่ดังกล่าวบรรลุผลได้ดีกว่าแต่ก่อน (สิริมา วรยิ่งยง, 2499:53)

① ภัทรพร ทิพย์รักษา ทำการวิจัยเป็นลักษณะรวมของวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับความช่วยเหลือทางด้านการจัดการที่ครูสอนสังคมศึกษาต้องการ สรุปผลของการวิจัยว่า ครูส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมในการทบทวนหลักสูตรและประมวลการสอนวิชาสังคมศึกษา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเสนอปัญหาต่าง ๆ ต้องการให้มีการอบรมวิชาสังคมศึกษาปีละครั้ง ครูส่วนใหญ่เต็มใจรับฟังและปฏิบัติตามการนิเทศวิชาสังคมศึกษาของศึกษานิเทศก์ ครูสอนวิชาสังคมศึกษาต้องการให้ปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับหนังสือแบบเรียนให้ถูกต้องสอดคล้องกับหลักสูตรปัจจุบันทั้งตัวสะกด เนื้อเรื่อง ตลอดจนตัวเลขและสถิติต่าง ๆ ครูส่วนใหญ่ต้องการให้ศึกษานิเทศก์จัดเอกสารที่เป็นศูนย์รวมข่าว ให้ความรู้และตอบปัญหาทางวิชาสังคมศึกษาแจกแก่โรงเรียน ต้องการให้โรงเรียนจัดห้องสังคมศึกษาเพื่อสะดวกแก่การสอนและเก็บอุปกรณ์การสอน ครูสอนวิชาสังคมศึกษาให้ความเห็นว่าควรสอนสัปดาห์ละไม่เกิน 14 ชั่วโมง เพราะต้องการเวลาสำหรับเตรียมการสอนและศึกษาค้นคว้า (ภัทรพร ทิพย์รักษา, 2506:88)

✕ สนิท เบ็นเป็นสุข ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องของประวัติศาสตร์โดยตรง คือ พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจทัศนคติและความสนใจของครูและนักเรียนที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนที่ใกล้ที่สุดในพระนครและชนบุรี และเพื่อสำรวจว่าครูใช้วิธีใดที่จะช่วยให้นักเรียนที่ไม่สนใจวิชาประวัติศาสตร์เกิดความสนใจ เพื่อเป็นแนวทางในการหาข้อบกพร่องและเสนอแนะวิธีการที่จะทำให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดพิพิธภัณฑสถานโรงเรียนและสนับสนุน

ให้มีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์โรงเรียนแพร่หลายขึ้นอีกด้วย ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์รวม 6 แห่ง ผลปรากฏว่า มีโรงเรียนเพียง 2 แห่งเท่านั้น ที่มี พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ แต่ผลจากการวิจัยก็พบว่า ครูผู้สอนประวัติศาสตร์ทุกคนมีความต้องการที่จะมีพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ เพื่อช่วยให้การสอนประวัติศาสตร์ได้ผลดียิ่งขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรควรพานักเรียนไปชมโบราณวัตถุ สถานที่ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์อย่างน้อยละครั้ง โรงเรียนควรจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์สำหรับโรงเรียนขึ้น หรือโรงเรียนอาจติดต่อขอความร่วมมือจากชุมชนและผู้ปกครอง ทั้งในด้านการบริจาคและการให้ยืม ตลอดจนการให้ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่เป็โบราณสถานหรือโบราณวัตถุเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นนั้น ๆ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เสนอแนะกระทรวงศึกษาธิการในอันที่จะสนับสนุนหรือริเริ่มให้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ขึ้นในโรงเรียน อย่างน้อยที่สุดก็อาจจัดเป็นแบบรวมกลุ่มหรือภาคการศึกษาหรือเป็นแบบพิพิธภัณฑ์เคลื่อนที่ โดยเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน เข้าชมหรือมีบริการให้ครูยืมได้เช่นเดียวกับห้องสมุดเคลื่อนที่ และเพื่อให้เกิดผลดีควรมีการอบรมครูและนักเรียนเกี่ยวกับการใช้พิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ เกี่ยวกับวิธีการดูแลไม่ให้เสียหาย หรือสูญหาย ท้ายที่สุดผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะไว้ว่าโรงเรียนที่มีพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ ครูต้องคำนึงอยู่เสมอว่า การที่จะให้นักเรียนเกิดความรู้เข้าใจ ว่าบทเรียนได้แม่นยำ และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาประวัติศาสตร์นั้น จะต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าชมและใช้พิพิธภัณฑ์ที่มีอยู่ให้มากที่สุดด้วย (สนธิ เบ็นเป็นสุข, 2504:61)

๔ / อาริรัตน์ สุกเมธี ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นไปศึกษานอกสถานที่ในวิชาภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์ สรุปผลว่า การจะพานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่แต่ละครั้ง จะต้องให้นักเรียนได้ทราบถึงความมุ่งหมายอย่างชัดเจน โดยอาจจัดให้มีการประชุมพิเศษเกี่ยวกับสถานที่ที่จะไปเสียก่อน แต่จะทำได้ก็เพียงไรนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือของครูและนักเรียน สิ่งที่ต้องคำนึงถึงอย่างมาก ก็คือ ควรกำหนดระยะเวลาในการไปแต่ละครั้งให้พอเหมาะ เพื่อให้นักเรียนจะได้ศึกษาอย่างทั่วถึง ถ้ารีบร้อนเกินไปนักเรียนจะไม่เห็นประโยชน์ของการไปศึกษานอกสถานที่เท่าที่ควร ขณะเดียวกันครูต้องพยายามควบคุมให้นักเรียนตรงต่อเวลาตามที่นัดหมายไว้--ส่วนการควบคุมรักษาความปลอดภัย ครูต้องไม่ประมาท

อันจะทำให้เกิดอันตรายแก่นักเรียนได้ ในเรื่องเกี่ยวกับพาหนะสำหรับเดินทางนั้น กระทรวง-
ศึกษาธิการควรจะมีบริการรถให้เช่าในราคาถูกพอสมควร หรือไม่ก็ควรจัดตั้งสมาคมท่องเที่ยว
เพื่อการศึกษาขึ้นอย่างในประเทศอังกฤษ เช่น สมาคมที่มีชื่อว่า "The School Journey
Association" แต่อย่างไรก็ดี ถ้าโรงเรียนมีรถของตนเอง ก็จะทำให้ทุนค่าใช้จ่ายและ
มีความสะดวกในการจัดการศึกษานอกสถานที่ เพื่อประโยชน์แก่การเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น
(อารีรัตน์ ฤกษ์เมธี, 2505:57)

③ พรามาส ทัตตานนท์ ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 2 ส่วนใหญ่ ชอบวิชาใน
หมวดสังคมศึกษา ขณะที่เรียนอยู่ในชั้นประถมศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่ชอบวิชาประวัติศาสตร์
มากที่สุด เพราะอาจารย์สอนเข้าใจดี นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ชอบวิชาหน้าที่พลเมือง เพราะ
ไม่เข้าใจสิ่งที่อาจารย์สอน นักเรียนหญิงชอบวิชาศีลธรรมปานกลาง นักเรียนชายชอบวิชา
ภูมิศาสตร์ปานกลาง ไม่มีวิชาใดในหมวดสังคมศึกษาที่นักเรียนไม่ชอบเลย ผู้ศึกษาได้ให้ข้อ
เสนอแนะในที่สุดว่า เพื่อเป็นการแก้ปัญหาในการสอนวิชาสังคมศึกษาให้ดีขึ้นหรือคงไป ครู
จะต้องปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ ทั้งในด้านเนื้อหาวิชาและวิธีสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ใน
การสอนควรจะให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ เพื่อให้ความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวเนื่องกัน
(พรามาส ทัตตานนท์, 2506:83)

④ จิตรบุญรวม เฒ่าวัฒนา ทำการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอน
วิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปรากฏผลว่า วิธีสอนของครูยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
เพราะสาเหตุหลายประการ คือ ครูมีงานสอนมากเกินไป จนทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอน
หรือเอาใจใส่ในการสอนเท่าที่ควร ส่วนวิธีสอนก็ยังปรากฏว่า ไม่ค่อยให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม
ในกิจกรรม นักเรียนไม่ได้รับการฝึกทักษะให้ครบทุกด้าน โรงเรียนมีอุปกรณ์การสอนน้อยและ
ไม่ค่อยทันสมัย โรงเรียนจัดหนังสือเพื่อให้นักเรียนได้ค้นคว้าน้อยเกินไป ส่วนใหญ่ไม่มีการจัด
กิจกรรมเสริมหลักสูตร มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่มีชุมนุมสังคมศึกษาในโรงเรียน เพื่อให้ครูและ
นักเรียนได้ร่วมมือกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้
ดียิ่งขึ้น ผู้ศึกษาได้เสนอแนะวิธีที่จะปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ไว้ว่า จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย อันได้แก่ ตัวครูเองจะต้องหาทางปรับปรุงบุคลิกภาพและวิธีสอนของตนให้ดียิ่งขึ้น ต้องหันไปศึกษาค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ โรงเรียนก็ต้องให้ความช่วยเหลือในการจัดบริการต่าง ๆ สำหรับครู โดยจัดหาหนังสือสำหรับศึกษาค้นคว้าจัดหาอุปกรณ์การสอน ตลอดจนส่งเสริมให้ครูมีความรู้มากขึ้นทุกวิถีทาง ส่วนกระทรวงศึกษาธิการก็ต้องจัดอบรมครู ปรับปรุงหลักสูตร ประมวลการเรียนการสอนและแบบเรียนให้ดีขึ้น เหมาะสมและทันสมัยอยู่เสมอ (จิตรบุญรวม เบ้าวัฒนา, 2508:226)

ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ

4.เออีน ได้ศึกษาถึงสถานภาพของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายของรัฐบาลในรัฐแคลิฟอร์เนีย วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาถึงสถานภาพของครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยทำการวิจัยในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 18 แห่ง มีครูสอนประวัติศาสตร์ 38 คน ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ครูสอนในหัวข้อต่าง ๆ ก็คือ จำนวนชั้นที่สอน จำนวนปีที่สอนมาแล้ว ระดับการศึกษาของครู การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ในวิชาประวัติศาสตร์ ความรู้และประสบการณ์ที่ได้จากการเดินทางไปต่างประเทศ และเปิดโอกาสให้ครูเหล่านั้น แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่พบในการสอน เทคนิคการสอนที่ใช้ ความต้องการความช่วยเหลือทางวิชาการ ตลอดจนอุปกรณ์การสอนประเภทต่าง ๆ ว่าทางโรงเรียนจัดหาได้เพียงพอแก่ความต้องการหรือไม่ ผลการวิจัยพบว่า ครูสอนประวัติศาสตร์ขาดการศึกษาค้นคว้าและการฝึกฝนเกี่ยวกับเนื้อหาในวิชาประวัติศาสตร์เป็นจำนวนไม่น้อย ครูจำนวน 37.3 % ไม่เคยเรียนวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเอกมาก่อน อีก 49.5 % เคยเรียนมา 9 หน่วยกิต (Semester hours) ที่เหลืออีก 13.2 % ได้รับปริญญาทางประวัติศาสตร์มาโดยตรง จากการวิจัยยังพบอีกว่า ครู 12 ใน 38 คน เคยสอนวิชาประวัติศาสตร์มากกว่า 5 ปี ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดในด้านการสอนประวัติศาสตร์ของครูเหล่านี้ คือ ขาดอุปกรณ์ประกอบการสอน ส่วนปัญหารองลงมา คือ ฝ่ายวิชาการของโรงเรียนจัดให้ครูที่ไม่ได้เรียนวิชาประวัติศาสตร์ในชั้นวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยทำการสอน

ประวัติศาสตร์ (Gandy Willard Eugene, 1960:7240 - 7241)

บรรณ โกศึกษาค้นคว้าถึงเหตุผลในการสอนวิชาประวัติศาสตร์อเมริกันในโรงเรียนมัธยมศึกษาว่าเพราะเหตุใด ในปัจจุบันโรงเรียนมัธยมศึกษาจึงบรรจุวิชาประวัติศาสตร์อเมริกันเข้าไปในหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา โดยอาศัยรายงานการวิจัยต่าง ๆ เป็นหลักฐานในการค้นคว้า เจน ประวัติพัฒนาการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของอเมริกา ข้อเสนอแนะของสภาการศึกษาแห่งชาติในการสอนประวัติศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษา รายงานการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาและการสอนประวัติศาสตร์อเมริกัน การวิเคราะห์อิทธิพลของความคิดเห็นของกลุ่มชนเกี่ยวกับการสอนประวัติศาสตร์อเมริกันตามที่กฎหมายอนุมัติในรัฐต่าง ๆ และงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนประวัติศาสตร์ในโรงเรียนต่าง ๆ ผลของการวิจัยพบว่า เหตุผลสำคัญในการสอนประวัติศาสตร์อเมริกันในโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบันก็เพื่อพยายามสร้างเสริมความจงรักภักดีต่อชาติให้เกิดขึ้นกับเด็กวัยรุ่นของอเมริกาและเพื่อให้เด็กเหล่านั้นเกิดความปรารถนาที่จะหาความเข้าใจในวิถีทางแห่งการดำรงชีวิตตามระบอบประชาธิปไตย ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะการสอนประวัติศาสตร์อเมริกันไว้ 3 ประการคือ

1. ควรสอดแทรกความรักชาติ ความเป็นชาตินิยมอเมริกัน (Americanism) เข้าไปในเรื่องต่าง ๆ โดยไม่สอนโดยตรง
2. ครูต้องระลึกถึงความรับผิดชอบที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งในการสอนประวัติศาสตร์อเมริกัน คือ ปลุกฝังความเป็นพลเมืองที่สามารถให้แก่ผู้เรียน
3. เพื่อให้การสอนของครูบรรลุจุดหมายมากที่สุด ครูจะต้องหาวิธีการปลุกฝังความสาารถให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน (Warren Roger Brown, 1963:4600)

โรส ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างวิธีสอนประวัติศาสตร์อเมริกัน 2 แบบและสัมฤทธิ์ผลในการเรียน โดยตั้งสมมติฐานในการวิจัยเพื่อทดสอบว่า "เด็กเกรด 11 ที่ได้รับการสอนแบบสืบสวน - สอบสวน (inquiry) กับเด็กเกรด 11 ที่ได้รับการสอนแบบเดิม (traditional) จะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนไม่ต่างกัน" กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนเกรด 11 จำนวน 492 คน ครู 9 คน นักเรียนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 14 ชั้นเรียน เพื่อทดลองการสอน 2 แบบ กลุ่มที่ 1 สอนแบบเดิม (traditional)

กลุ่มที่ 2 สอนแบบสืบสวน - สอบสวน (inquiry) สรุปผลการวิจัยได้คือ การสอนแบบสืบสวน - สอบสวน (inquiry) และการสอนแบบเดิม (traditional) โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างความสามารถและเพศของผู้เรียน ผลปรากฏว่า

1. นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบสวน - สอบสวน (inquiry) มีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนดีขึ้นพอ ๆ กับนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบเดิม (traditional)

2. เมื่อทดลองแยกเด็กออกเป็นกลุ่มย่อยตามระดับความสามารถ เพื่อรับการสอน 2 แบบ เช่นเดียวกับวิธีการแรก ปรากฏว่า ความเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของกลุ่มที่ทดลองเป็นแบบเดียวกัน

3. เมื่อแยกเด็กออกเป็นกลุ่มตามเพศ ปรากฏว่า การสอนแบบสืบสวน - สอบสวน (inquiry) ได้ได้ผลน้อยกว่าเด็กชายที่มีความสามารถอยู่ในระดับปานกลางและเด็กหญิงที่มีความสามารถอยู่ในระดับต่ำ (Harold P. Rose, 1971:6374-A - 6375-A)

★ ๕. ✓ เลกซ์เทอร์ ได้นำวิธีสอนแบบสืบสวน - สอบสวนมาทดลองใช้ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์เพื่อฝึกนักเรียนสังเกตการณ์ศึกษาแผนใหม่ โดยเปรียบเทียบวิธีสอนแบบสืบสวน - สอบสวน (inquiry) 2 ชนิด คือ การสอนในรูปแบบของการสรุปครอบคลุม (covering-law) และการสอนในรูปแบบของการสรุปตามกรณี (ideal - typical) โดยผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ไว้ว่าการสอนในรูปแบบของการสรุปตามกรณีจะดีกว่าการสอนในรูปแบบของการสรุปครอบคลุม ทั้งนี้เพราะผู้สอนสามารถจะผสมผสานความถี่รวบยอด (concepts) ต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับขบวนการคิดเชิงประวัติศาสตร์ของแต่ละบุคคลได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้ทดลองนำวิธีสอนทั้งสองแบบไปสอนนักเรียนเกรด 10 โดยแบ่งนักเรียนออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน ผลจากการทดลองพบว่า การสอนในรูปแบบของการสรุปครอบคลุม (covering-law) จะช่วยเพิ่มการสรุปเกินความจริง (overgeneralization) เพราะจะทำให้ผู้เรียนนำข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่ได้ไปใช้สรุปความแบบเตา ๆ ได้ ส่วนการสอนในรูปแบบของการสรุปตามกรณี (ideal - typical) จะช่วยลดการสรุปเกินความจริง (overgeneralization) เพราะจะคอยกระตุ้นเตือนและเน้นให้ผู้เรียนระมัดระวังในการที่จะนำเอาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเฉพาะกรณีไปเชื่อมโยงกับเหตุการณ์อื่น ๆ ทั่วไป ผู้วิจัยสรุปว่า

การสอนในรูปแบบของการสรุปตามกรณีมีประโยชน์กว่าการสอนในรูปแบบของการสรุป
 กรอบคลุมในแง่ที่ช่วยลดการสรุปเกินความจริงหรือการเจาะลงไฟ (Frederick Paul
 Letzter, 1970:5160-A — 5161-A)

บราวน์ ได้ทำการวิเคราะห์โครงการสอนประวัติศาสตร์อเมริกันในเกรด 8
 ของโรงเรียนมัธยมแห่งรัฐเนบราสกา โดยมีจุดมุ่งหมายจะศึกษาถึงลักษณะประสมการณ์
 ต่าง ๆ ในวิชาประวัติศาสตร์ที่ครูผู้สอนจัดให้นักเรียนเกรด 8 ในแง่ต่าง ๆ ดังนี้

1. วิธีการต่าง ๆ ที่ครูใช้สอน
2. ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับประสมการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้นักเรียน
3. ความคิดเห็นของนักเรียนต่อประสมการณ์ต่าง ๆ ที่ครูจัดให้

การดำเนินการวิจัย ใช้วิธีสังเกตการเรียนการสอนใน 40 ห้องเรียน ใช้วิธีการ
 สัมภาษณ์ครูและนักเรียน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลมาใช้วิเคราะห์ กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียน
 มัธยมศึกษาตอนต้น (Junior high schools) 40 โรงเรียน สรุปผลของการวิจัยได้ คือ

1. การฝึกฝนและกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับเกรด 8
 มักเกี่ยวข้องเรื่องดังนี้ การให้อ่านตำราเรียนเป็นการบ้านทุกวัน การเล่าเรื่องประกอบ
 เนื้อหาวิชาที่เรียน การท่องจำและการทดสอบต่าง ๆ กิจกรรมเหล่านี้จะเน้นในเรื่อง
 ชื่อคน คำจำกัดความและเหตุการณ์ต่าง ๆ
2. การเรียนเนื้อหาวิชา จะเน้นในด้านอธิบายเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางด้านการเมือง
 และการทหาร เรียงลำดับเหตุการณ์เป็นเรื่อง ๆ ไป
3. นักเรียนส่วนใหญ่ชอบกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนที่ครูจัดขึ้น มองเห็น
 คุณค่าของประสมการณ์ที่ได้รับจากการเรียนวิชานี้ว่าเป็นเรื่องจำเป็นที่ตนจะต้องรู้เรื่องราวใน
 อดีต เพื่อนำไปใช้ในการเตรียมตัวเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป เมื่อนำไปเทียบความนิยม
 ของนักเรียนกับวิชาอื่น วิชาประวัติศาสตร์ได้รับความนิยมน้อยในอันดับสูงจากนักเรียนส่วนใหญ่
4. นักเรียนส่วนใหญ่เห็นว่า การฝึกฝนที่ดีในการเรียนวิชานี้ คือ การอ่านตำรา
 เรียนเป็นการบ้านทุกวัน การท่องจำคำถาม - คำตอบ การฟังคำบรรยายและการทดสอบ
 เป็นระยะ ๆ ---

5. นักเรียนส่วนใหญ่กล่าวว่า วิชาประวัติศาสตร์อเมริกันในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คงมีลักษณะคล้ายกับที่เขา กำลังเรียนอยู่ แต่คงยากกว่า

6. ครูผู้สอนเข้าใจว่า การเรียนวิชาสังคมศึกษา (Social Studies) กับการเรียนประวัติศาสตร์อเมริกันในเกรด 8 เป็นแบบเดียวกัน คือ เน้นการฝึกให้ผู้เรียน เติบโตเป็นพลเมืองที่มีความสามารถ และเน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องราวในอดีตกับ ความรักชาติ

7. ครูส่วนใหญ่มีความพอใจมาก ที่คนทั่วไปมองเห็นความสำคัญของการศึกษาวิชา-ประวัติศาสตร์ในเกรด 8 ครูส่วนใหญ่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาวิชาและตำราใหม่ ๆ ครูต้องการสอนเนื้อหาวิชาให้ไ้่มากรและเร็วกว่าที่เป็นอยู่

8. การสอนของครูใช้การอธิบายเป็นหลัก การพัฒนาทักษะและการสร้างทัศนคติ ใหม่ ๆ ในวิชานี้ ไม่ใช่จุดมุ่งหมายในการสอน

9. คำแนะนำที่ปรากฏในรายงานการวิจัยต่าง ๆ ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา การทำโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอนประวัติศาสตร์อเมริกัน การประเมินค่าวิชา และการปรับปรุงวิชาตามที่มีผู้เสนอแนะไว้ในแหล่งต่าง ๆ นั้น มีผลกระทบกระเทือนน้อยที่สุดต่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์อเมริกันในเกรด 8 ของโรงเรียนรัฐบาลแห่งรัฐเนบราสกา

(Sheldon LeRoy Brown, 1971:758-A — 759-A)

ด. ทำการศึกษาเพื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักสูตรฝึกหัดครูสายวิชาสังคมศึกษาในสถาบันการศึกษาของรัฐเทนเนสซี โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะวิเคราะห์วิชาลองวิชาในหมวด-สังคมศึกษาที่จัดไว้ในหลักสูตรฝึกหัดครูว่าควรกำหนดให้เรียนในระดับนี้หรือไม่ คือ วิชา-ประวัติศาสตร์และวิชาเศรษฐศาสตร์ และเพื่อสำรวจว่านักศึกษามีความกี่ยวข้องเกี่ยวกับวิชาทั้งสองนี้อย่างไร โดยทำการศึกษาในสถาบันที่ผลิตนักศึกษาครูที่เรียนวิชาสายสังคมศึกษาเป็นจำนวนมากที่สุด ระหว่างปีการศึกษา 1956 - 1957 จำนวน 4 แห่ง ผลของการวิจัยปรากฏว่า ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนทั้ง 4 สถาบัน เห็นด้วยที่จะให้สอนวิชาทั้งสองในระดับนี้ 95.7 % นอกนั้นไม่ออกความเห็น ส่วนความกี่ยวข้องของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ที่ออกมาในลักษณะถูกต้องมี 78.5 % วิชาเศรษฐศาสตร์ 73.4 %

(White Ralph Lee, 1960:2958)

เคอแธม ได้ศึกษาเกี่ยวกับตำราเรียนวิชาประวัติศาสตร์อเมริกันที่ใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาลในรัฐเท็กซัส ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1917 - 1970 มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงพัฒนาการของตำราประวัติศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลในสหรัฐอเมริกา 5 เรื่อง คือ การใช้คำบรรยาย การใช้ภาพประกอบ เนื้อหา วิธีการเขียน และคำแนะนำตำราเรียนที่ใช้ในการวิจัยเป็นตำราที่พิมพ์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1917 - 1970 ปรากฏผลว่าคำบรรยายที่ชี้แนะแนวโน้มที่จะแสดงบันทึกหรือหลักฐานอ้างอิงประเภทหลักฐานชั้นต้น (primary sources) เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ย่อมแสดงให้เห็นว่ามีการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนในการสอนประวัติศาสตร์ขึ้นด้วย

รูปภาพประกอบ พบว่าหนังสือที่พิมพ์ระยะหลัง ๆ มีจำนวนภาพต่อเล่มโดยเฉลี่ยลดลง แต่มีการใช้ภาพสีเพิ่มขึ้นถึง 500 เปอร์เซ็นต์

เนื้อหาใบตำราเรียน จากการวิเคราะห์ตำรา 20 เล่มที่พิมพ์ครั้งหลังสุด พบว่าเนื้อหาที่เพิ่มขึ้นมี 15 เรื่อง เช่น สันติภาพของโลก ประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรม ชีวิตประวัตินักคิดสำคัญของชาติ นิโกรอิสระ (the free Negro) ความสัมพันธ์ทางดินแดน ฯลฯ ส่วนเนื้อหาที่ลดลงมี 12 เรื่อง เช่น การปกครองแบบอาณานิคม สงครามและการป้องกันประเทศ ความเป็นมาของยุโรป ทาส ศาสนา การเคลื่อนย้ายไปสู่ตะวันตก ฯลฯ

ส่วนการวิเคราะห์วิธีเขียนประวัติศาสตร์ พบว่า หนังสือที่พิมพ์ในระยะตั้งแต่ปี ค.ศ. 1967 เป็นต้นมา มีเนื้อหาใหม่ ๆ ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยเพิ่มขึ้น 43.15 % และมีการเน้นการสอนโดยให้ผู้เรียนใช้ความคิดมากกว่าการท่องจำถึง 80.19 %

จากการวิเคราะห์คำแนะนำพบว่า หนังสือ 6 ใน 20 เล่ม ที่พิมพ์ครั้งล่าสุดไม่มีคำแนะนำ

ผู้วิจัยสรุปคุณค่าของตำราเรียนประวัติศาสตร์อเมริกันในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ดีต้องประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้ การเรียบเรียงเนื้อหาที่ถูกต้องเหมาะสม การใช้หลักฐานชั้นต้น (primary sources) ประกอบการเขียน มีแผนที่หรือข้อความพร้อมคำอธิบายประกอบ และภาพถ่ายต่าง ๆ (Kenneth Reuben Durham, 1971:3737 - A)

จอร์แดน ได้ศึกษาถึงการประเมินผลการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักศึกษาในวิทยาลัยทางภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา เพื่อศึกษาว่าครูใช้วิธีการประเมินผลแตกต่างกันหรือไม่ และยังมีการวัดทัศนคติต่อการสอนของครูเพื่อดูว่า ครูชอบสอนแบบเก่าโดยยึดเนื้อหาวิชาเป็นหลัก (Subject - centered) หรือชอบสอนแบบใหม่โดยยึดตัวเด็กเป็นหลัก (Students - centered) ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยรวบรวมจากงานวิจัยของครูผู้สอนประวัติศาสตร์ในวิทยาลัยของรัฐอัลบามา จอร์เจีย ฟลอริดาและมิสซิสซิปปี ข้อค้นพบที่สำคัญสรุปได้ คือ

1. ครูไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงวิธีการในการให้คะแนนเพื่อประเมินผลการเรียนของผู้เรียน
2. วิธีการที่ครูใช้ในการประเมินผลของผู้เรียน คือ การออกข้อสอบแบบปรนัย และอัตนัย มีครูไม่กี่คนที่รู้วิธีการอื่น ๆ ที่จะนำมาใช้ในการประเมินผลผู้เรียน
3. ครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ 84 % ใช้วิธีทดสอบที่ตนคิดว่าดีที่สุดที่ตนสามารถจะใช้ได้ในการประเมินผลผู้เรียน
4. ทัศนคติที่เห็นว่าการสอนแบบใหม่โดยยึดตัวเด็กเป็นหลัก (Students - centered) เป็นการสอนที่ดีในหมู่ครูผู้สอนประวัติศาสตร์มีเพียงเล็กน้อย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังนี้

1. ครูควรหาวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการประเมินผลผู้เรียนให้มากและกว้างขวางกว่าที่เป็นอยู่
2. ครูควรศึกษาจุดมุ่งหมายของวิชาที่จะสอนให้เข้าใจแจ่มแจ้ง เพื่อที่ว่าวิธีการที่ใช้ในการประเมินผลสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่
3. ครูควรมีความรู้เกี่ยวกับขบวนการคิดของผู้เรียนนอกเหนือจากความรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน เช่นเดียวกับที่รู้ว่า ควรจะใช้วิธีการประเมินผลเหล่านั้นวัดความคิดของผู้เรียนได้อย่างไร
4. นโยบายการเปลี่ยนแปลงและการทดลองค้นคว้าวิจัยต่าง ๆ ทางวิชาการ ควรได้รับการส่งเสริมและริเริ่มให้มากขึ้น (William Bennett Jordan, 1970. 716 - 1)

จากผลการศึกษาและวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ทั้งได้เสนอมา
 ส่วนใหญ่เป็นผลงานการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวิธีสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้เกิดผลดีในระดับชั้น-
 มัธยมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ การศึกษาถึงการจัดกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ที่จะช่วย
 ให้เกิดผลดีต่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ความช่วยเหลือทางวิชาการที่ครูสังคมศึกษาต้องการ
 การสำรวจคุณภาพของตำราเรียนวิชาประวัติศาสตร์ที่ใช้อยู่ในประเทศ สถานภาพของครูผู้สอน
 วิชาประวัติศาสตร์ในต่างประเทศ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนสังคมศึกษา
 ในระดับชั้นมัธยมศึกษา จึงทำให้ผู้ศึกษานี้สนใจต่อสภาพการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ว่า ถ้าเป็นการ
 ศึกษาในสถานฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ซึ่งทำหน้าที่ผลิตครูออกไปสอน
 วิชาประวัติศาสตร์ในชั้นมัธยมศึกษาในประเทศของเราจะเป็นไปในแนวใด ผู้ศึกษาจึงต้องการ
 ศึกษาครอบคลุมสภาพการณ์ทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วในระดับฝึกหัดครู เพราะเห็นว่า ถ้าจะ
 ปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาให้เกิดผลดี เราต้องหันมา
 ศึกษาให้เข้าใจสภาพความเป็นไปในระดับฝึกหัดครูให้รู้สภาพที่แท้จริงเสียก่อน เพื่อนำไปเป็น
 แนวทางในการผลิตครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ที่มีสมรรถภาพที่จะช่วยให้เกิดผลดีในการเรียน
 การสอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับมัธยมศึกษาโดยตรง ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้า
 เกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง (ในทัศนระบอบครู) ขึ้น.

วิธีดำเนินการ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ ได้รวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูง ในสถาบันฝึกหัดครูทั่วประเทศรวม 25 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 98 คน และได้รับแบบสอบถามคืน 94 คน ดังได้แสดงจำนวนไว้ในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนอาจารย์ประวัติศาสตร์ในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานศึกษา

ชื่อสถานศึกษา (วิทยาลัยครู)	จำนวน	ชื่อสถานศึกษา (วิทยาลัยครู)	จำนวน
1. จันทรมณฑล	2	14. เทศบาล	3
2. บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	12	15. พระนครศรีอยุธยา	5
3. สวนสุนันทา	3	16. พิบูลสงคราม พิษณุโลก	3
4. สวนดุสิต	3	17. นครสวรรค์	3
5. พระนคร	1	18. อุดรธานี	3
6. เพชรบุรีวิทยาลัย	2	19. เชียงใหม่	4
7. ชนบุรี	1	20. อุตรดิตถ์	5
8. นครปฐม	3	21. สกลนคร	5
9. ยะลา	3	22. อุบลราชธานี	5
10. สงขลา	4	23. มหาสารคาม	4
11. นครศรีธรรมราช	5	24. นครราชสีมา	5
12. วิทยาลัยอาชีวศึกษา ราชบุรี	3	25. ฉะเชิงเทรา	4
13. เพชรบุรี	3		
		รวม	94

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.ศ.สูง (ในทัศนะของครู) ปีการศึกษา 2514 ครั้งนี้ ศึกษากับอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครูทั่วประเทศ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล (ดังปรากฏในภาคผนวก ค.) เหตุผลสำคัญที่ใช้แบบสอบถามก็เพราะว่า

1. มวลประชากรที่ใช้ในการวิจัยกระจายอยู่ตามต่างจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ ไม่อาจใช้วิธีการอื่นที่สะดวกและไคล่แก่กับการใช้แบบสอบถาม
2. เนื่องจากการศึกษากครั้งนี้ มีลักษณะเป็นการสำรวจข้อเท็จจริง ความเห็น อุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ จึงเป็นการเหมาะสมที่จะใช้แบบสอบถาม เพื่อให้ผู้ตอบได้ตอบและเสนอข้อเท็จจริงได้อย่างเสรี

แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยนี้มีทั้งสิ้น 75 ข้อ แบ่งออกเป็น 7 ตอน คือ

ตอนที่ 1 (ข้อ 1 - 7) เป็นการสอบถามอาจารย์ผู้สอนในด้านคุณวุฒิ ระยะเวลาที่ทำการสอน จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไป

ตอนที่ 2 (ข้อ 8 - 19) เป็นการสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร ตลอดจนการแก้ปัญหาเมื่อสอนไม่ทันตามหลักสูตร

ตอนที่ 3 (ข้อ 20 - 35) เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการสอน ได้แก่ ความเห็นในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ สาเหตุที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ การเตรียมการสอน ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนอาจารย์ที่มีผลต่อการสอน ความเห็นเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษาต่อวิชาประวัติศาสตร์ การแก้ปัญหาทางด้านการสอน อุปสรรคที่ทำให้สอนไม่ได้ดี ตลอดจนความเห็นในด้านการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

ตอนที่ 4 (ข้อ 36 - 46) เป็นการสอบถามเกี่ยวกับหนังสือค้นคว้าและการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน เช่น ต้องการตำราที่จะใช้ประกอบการสอนแนวใดและจากแหล่งใด ความสะดวกในการใช้อุปกรณ์การสอน ประเภทของอุปกรณ์การสอนที่ใช้ ปัญหาและอุปสรรคของการทำอุปกรณ์การสอนวิชาประวัติศาสตร์

ตอนที่ 5 (ข้อ 47 - 58) เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการอบรมและสัมมนาที่หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครูหรือสถานศึกษาจัดทำ ในด้านผลที่ได้รับและการนำเอาไปใช้เป็นประโยชน์ในการสอน ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการอบรมหรือสัมมนาของอาจารย์ผู้สอน

ตอนที่ 6 (ข้อ 59 - 66) เป็นการสอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมประกอบการสอน ในด้านประเภทของกิจกรรมที่จัดพร้อมทั้งประโยชน์ที่ได้รับ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน

ตอนที่ 7 (ข้อ 67 - 75) เป็นการสอบถามเกี่ยวกับเรื่องการวัดผลการ-ศึกษาในแง่ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการวัดผล วิธีประเมินผลทางด้าน การเรียน การกำหนดระยะเวลาในการสอบและปัญหาทางด้าน การวัดผลการศึกษา

เกณฑ์ในการสร้างเครื่องมือ

สำหรับการสร้างแบบสอบถาม ชั้นแรกผู้เขียนได้ศึกษาถึงหลักการและวิธีสร้างแบบ-สอบถามของ เบสต์ (John W. Best, 1959 : 140 - 160) และได้ศึกษาแบบ-สอบถามจากวิทยานิพนธ์ของ นางสาวจิตรบุญรวม เฒ่าวัฒนา (จิตรบุญรวม เฒ่าวัฒนา, 2508 : 231) และของ นางพาณี แสงวงกิจ (พาณี แสงวงกิจ, 2509 : 345) แล้วนำมาคัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะศึกษา นอกจากนี้ผู้เขียนได้ใช้ประสบการณ์ในฐานะที่เป็นผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครูมาเป็นเวลานานถึง 8 ปี ทำให้ทราบสภาพและข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับนี้ได้ดี และยังได้นำเอาจุดมุ่งหมายของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง

ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง พ.ศ. 2510 มาพิจารณาประกอบ แล้วจึงนำความคิดเห็นมารวบรวมสร้างแบบสอบถาม เพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้

แบบสอบถามที่สร้างขึ้น ได้รับการปรับปรุงแก้ไขโดยนำไปทดลองใช้กับอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.ศ.สูง ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง จำนวน 2 แห่ง เพื่อหาข้อบกพร่องและแก้ไขปรับปรุงให้สมบูรณ์ขึ้น

การรวบรวมข้อมูล

การส่งแบบสอบถามและการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้า ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

ก. สํารวจจำนวนสถาบันฝึกหัดครูที่เปิดสอนระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงทั่วประเทศ จากกองโรงเรียนฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏว่ามีสถาบันฝึกหัดครูประเภทวิทยาลัยครูทั้งหมดรวม 25 แห่ง

ข. สํารวจจำนวนอาจารย์ที่สอนวิชาประวัติศาสตร์เฉพาะระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูงจากสถาบันฝึกหัดครูทั้ง 25 แห่ง โดยดูจากบัญชีการสำรวจข้าราชการและลูกจ้างของสถาบันฝึกหัดครู ซึ่งสำรวจภายในวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2514 มีจำนวนอาจารย์ทั้งสิ้น 98 คน ผู้เขียนได้ส่งแบบสอบถามไปยังสถาบันฝึกหัดครูทุกแห่งในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2514 จำนวน 98 ฉบับ ปรากฏว่าได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 94 ฉบับ ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่ใกล้เคียงกับจำนวนที่ได้อ้างไว้

ค. ผู้เขียนได้ขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการกองโรงเรียนฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อช่วยออกหนังสือส่งแบบสอบถามเป็นทางราชการ ถึงผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่วิทยาลัยครูทั้ง 25 แห่ง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และส่งกลับมายังผู้อำนวยการกองโรงเรียนฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ได้รับแบบสอบถามกลับคืนให้มากที่สุด ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ก. และภาคผนวก ข. แล้ว

ง. ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา (กรุงเทพมหานคร) ผู้เขียนได้นำหนังสือจากผู้อำนวยการกองโรงเรียนฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู พร้อมแบบสอบถามไปแจกด้วยตนเอง โดยไปติดต่อกับผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือหัวหน้าหมวดสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูต่าง ๆ ปรากฏว่าได้รับความร่วมมือจากสถาบันนั้น ๆ เป็นอย่างดี และได้รับแบบ-สอบถามกลับคืนมาเป็นส่วนมาก

การจัดกระทำกับข้อมูล

แบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด 94 ฉบับ จากจำนวนที่สำรวจทราบว่ามีอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง 98 คน คิดเป็นร้อยละ 95.91 ผู้เขียนได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. สำรวจแบบสอบถามแต่ละฉบับที่ได้รับกลับคืนมา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการตอบคำถามต่าง ๆ ผลปรากฏว่า มีแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์อยู่ 1 ฉบับ จากแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา 94 ฉบับ จึงมีแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่จะใช้ในการวิเคราะห์ผล 93 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.93 ของจำนวนอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง
2. แยกแบบสอบถามออกเป็นกลุ่มตามจำนวนปีที่รับราชการ จำนวนปีที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ และจำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาอื่นนอกเหนือจากการสอนวิชาประวัติศาสตร์
3. หาความถี่ของการตอบแบบสอบถามทุกข้อในตอนต้นที่ 1 - 7 ตามความมุ่งหมายของการวิจัย และเรียงลำดับความถี่ของแต่ละข้อย่อย ส่วนความมุ่งหมายเกี่ยวกับการเสนอแนะ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ต้องอาศัยผลของการวิเคราะห์ทั้งหมดมาประมวลเข้าด้วยกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ใช้วิธีการแยกคำตอบจากแบบสอบถาม โดยแจกตามจำนวนปีที่รับราชการ จำนวนปีที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ แล้วหาความถี่ของคะแนนแต่ละข้อตั้งแต่ตอนที่ 1 – 7

2. คำนวณหาอัตราส่วนร้อยละ (percentage) จากคำตอบโดยแบ่งแยกการวิเคราะห์เป็น 7 ตอน คือ

1. เกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของอาจารย์ผู้สอน
2. เกี่ยวกับหลักสูตร
3. เกี่ยวกับการสอน
4. เกี่ยวกับหนังสือค้นคว้าและการใช้อุปกรณ์การสอน
5. เกี่ยวกับการอบรมและสัมมนา
6. เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม
7. เกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา

ผลของการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาถึงสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครูครั้งนี้ ได้นำผลจากการตอบแบบสอบถามมาวิเคราะห์เป็น 7 ตอนใหญ่ ๆ คือ เกี่ยวกับสถานภาพทั่ว ๆ ไปของครูผู้สอน รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับหลักสูตร การสอน เกี่ยวกับหนังสือกันคว้าและการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน การอบรมและสัมมนา การจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน และรายละเอียดเกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา ปραกฏผลของการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่ว ๆ ไปของครูผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับ
ป.กศ.สูง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่บรรดาครูอาจารย์ที่สอนวิชา-
ประวัติศาสตร์ในระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครูจำนวน 25 แห่ง รวมทั้งสิ้น
93 คน จากการตอบแบบสอบถามพบว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ทั้งชายและหญิง
มีอายุและจำนวนปีที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ปรากฏตามตารางข้างล่างนี้

ตาราง 2 แสดงอายุและจำนวนปีที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์ชายและหญิง

อายุ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
22 - 25 ปี	—	—	14	15.05	14	15.05
26 - 29 ปี	11	11.83	11	11.83	22	23.66
30 - 33 ปี	4	4.30	10	10.75	14	15.04
34 - 37 ปี	10	10.75	14	15.05	24	25.81
38 - 41 ปี	7	7.53	8	8.60	15	16.13
42 - 45 ปี	2	2.15	—	—	2	2.15
46 ปีขึ้นไป	1	1.08	1	1.08	2	2.15
รวม	35	37.64	58	62.36	93	100
ระยะเวลาที่สอนวิชาประวัติศาสตร์						
0 - 4 ปี	15	16.13	23	24.73	38	40.86
5 - 9 ปี	10	10.75	20	21.51	30	32.26
10 - 14 ปี	10	10.75	11	11.83	21	22.58
15 - 19 ปี	—	—	4	4.30	4	4.30
20 ปีขึ้นไป	—	—	—	—	—	—
รวม	35	37.63	58	62.37	93	100

ตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 34 - 37 ปี มีประมาณ 26 % รองลงมาคือ อายุระหว่าง 26 - 29 ปี ส่วนอาจารย์

ประวัติศาสตร์ที่มีอายุเกิน 42 ขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุด และเป็นที่น่าสังเกตว่าอาจารย์ที่สอนประวัติศาสตร์ในสถานฝึกหัดครูส่วนมากจะเป็นอาจารย์หญิงมากกว่าชาย เมื่อพิจารณาถึงจำนวนปีของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ จะเห็นว่าอาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ในการสอนวิชานี้ไม่เกิน 4 ปีมีจำนวนมากถึง 41 % ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก คือ สอนมาถึง 15 - 19 ปีนั้น มีจำนวนน้อยมาก คือเพียง 4 % เท่านั้น จากตาราง 2 นี้ชี้ให้เห็นแนวโน้มประการหนึ่งว่า อาจารย์ที่สอนวิชาประวัติศาสตร์นั้น ส่วนมากจะเป็นผู้ที่เพิ่งจบการศึกษาก็เป็นได้

ตาราง 3 แสดงระดับความรู้ของอาจารย์ชายและหญิงที่สอนวิชาประวัติศาสตร์
ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

ระดับความรู้	วุฒิ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ปริญญาตรี	กศ.บ.	56	60.22	1
	ศก.บ.	4	4.30	5
	อ.บ.	2	2.15	7
	ค.บ.	3	3.22	6
	วท.บ.	1	1.08	10
	อ.บ., ก.บ.	6	6.45	3
ปริญญาตรีและวิชาเฉพาะ ประวัติศาสตร์	กศ.บ.และวิชาเฉพาะ ฯ	2	2.15	7
	อ.บ. และวิชาเฉพาะ ฯ	1	1.08	10
	ศก.บ.และวิชาเฉพาะ ฯ	1	1.08	10
ปริญญาโท	กศ.ม.	2	2.15	7
	ค.ม.	9	10.75	2
	ต่างประเทศ	6	6.45	3
รวม		93	100	

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์สอนประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่มีความรู้ระดับปริญญาตรีมีจำนวนมากถึงร้อยละ 77 อันดับรองลงมาได้แก่อาจารย์ที่มีความรู้ระดับปริญญาโท มีร้อยละ 18 ส่วนอาจารย์ที่มีความรู้ระดับปริญญาตรีและประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ มีน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 4 และบรรดาอาจารย์ผู้สอนซึ่งมีความรู้ระดับปริญญาตรีนี้ มีถึงร้อยละ 60 ที่มีวุฒิการศึกษามัธยมศึกษา (กศ.บ.) ระดับปริญญาโท ส่วนใหญ่จะเป็นผู้สำเร็จการศึกษา

ไคว้ฉักรุศาสักรัหบัฉัฉั(ค.ม.) เป็นที่น่าสังเกตุว่า ในจำนวนอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.ศศ.สูง ในสถานศึกษาศึศักรึนี้ บัฉัฉั ว.ศ.ม. อยู่ 1 ศึคน ซึ่่งเป็นการสอนที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรัยนมา ฉึฉันั้นเหตุผลในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์ผู้ฉันี้ อาจจะเป็นเพราะวิชาลัษฉัให้สอน ศาษาที่แสดงไว้ในตาราง 12 หน้า 46 ก็เป็นได้

ตาราง 4 จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ในรอบสัปดาห์ของอาจารย์ชาย
และอาจารย์หญิงในสถานศึกษาศึศักรึ

จำนวนชั่วโมงที่สอนวิชา - ประวัติศาสตร์ต่อสัปดาห์	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5 ชั่วโมง	8	9.09	5	5.68	13	14.77
6 - 10 ชั่วโมง	9	10.23	16	18.18	25	28.41
11 - 15 ชั่วโมง	12	13.64	29	32.95	41	46.59
16 - 20 ชั่วโมง	4	4.55	5	5.68	9	10.23
รวม	33	37.51	55	62.49	88	100

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์จำนวน 11 - 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มีมากที่สุดคือ ร้อยละ 47 อันดับรองลงไปได้แก่ผู้สอนจำนวน 6 - 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนผู้ที่สอนระหว่าง 16 - 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์มีน้อยที่สุดคือ ร้อยละ 10

จะเห็นว่า อาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่มีจำนวนชั่วโมงสอนในรอบสัปดาห์หนึ่งในอัตราที่เหมาะสมคือ ระหว่าง 6 - 15 ชั่วโมงถึงร้อยละ 75 และเป็นที่น่าสังเกตุว่า อาจารย์หญิงที่สอนวิชาประวัติศาสตร์มักจะมีจำนวนชั่วโมงที่สอนสูงกว่าอาจารย์ชาย

ตาราง 5 ระยะเวลาทำงานในสถานศึกษาฝึกหัดครูของอาจารย์ชายและ
อาจารย์หญิงที่สอนวิชาประวัติศาสตร์

ระยะเวลาที่ทำงานในสถานศึกษา ฝึกหัดครูในปัจจุบัน	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 - 5 ปี	12	12.90	22	23.66	34	36.56
6 - 10 ปี	6	6.45	17	18.28	23	24.72
11 - 15 ปี	14	15.05	12	12.90	26	27.96
16 - 20 ปี	-	-	5	5.38	5	5.38
21 - 25 ปี	2	2.15	2	2.15	4	4.30
มากกว่า 25 ปี	1	1.08	-	-	1	1.08
รวม	35	37.63	58	62.37	93	100

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์สอนวิชาประวัติศาสตร์มีระยะเวลาในการทำงานในสถานฝึกหัดครู 1 - 5 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือร้อยละ 37 อันค้ำรองลงมาได้แก่ผู้ที่มีระยะเวลาทำงานในสถานศึกษาฝึกหัดครู 11 - 15 ปีก็ร้อยละ 28 ส่วนผู้ที่ทำงานมากกว่า 25 ปีขึ้นไปมีน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 1

อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงนั้น ส่วนใหญ่มีระยะเวลาของการทำงานไม่นานนัก ไม่มีอาจารย์หญิงที่ทำงานมานานเกิน 25 ปีเลย และจากตารางนี้แสดงผลที่สอดคล้องกับตาราง 2 อยู่ประการหนึ่งคือ อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ที่เริ่มทำงานในสถานฝึกหัดครูหรือเป็นผู้ที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาเป็นส่วนใหญ่

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับเรื่องหลักสูตร

การวิเคราะห์ผลในตอนนี้ เกี่ยวข้องกับความเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชา-
ประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานฝึกหัดครูในเรื่องหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ระดับ
ป.กศ.สูง จากการรวบรวมความเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์
ระดับ ป.กศ.สูง ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันว่ามีความเหมาะสมหรือควรปรับปรุงวิชาใดบ้าง
ปรากฏในตาราง 6 ต่อไปนี้

ตาราง 6 ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ที่มีต่อหลักสูตรวิชา-
ประวัติศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูงที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

ความเห็นที่มีต่อหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
มีเนื้อหาเหมาะสมดีแล้วทุกวิชา	21	29.58	2
มีเนื้อหายากเกินไปทุกวิชา	1	1.41	4
มีเนื้อหายากเกินไปบางวิชา	32	45.07	1
ควรปรับปรุงหลักสูตรใหม่ทุกวิชา	17	23.94	3
รวม	71 [*]	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 6 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนมีความเห็นว่าหลักสูตรวิชา-
ประวัติศาสตร์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้มีเนื้อหายากเกินไปบางวิชาเป็นอันดับหนึ่งคือร้อยละ 45
ส่วนความเห็นที่ว่ามีเนื้อหาเหมาะสมดีแล้วทุกวิชาเป็นความเห็นอันดับรองลงมาก็คือร้อยละ 30
ความเห็นว่าการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ทุกวิชามีร้อยละ 24 โดยส่วนใหญ่ระบุว่า เนื้อหาของ
สังคมศึกษา 17 ข้อกับระดับ ป.กศ.ต้น เนื้อหากับเวลาเรียนไม่สมดุลกัน เนื้อหามากแก่
เวลาเรียนน้อย สำหรับความเห็นที่ว่ามีเนื้อหายากเกินไปทุกวิชานั้นมีน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 1

เกี่ยวกับสำรวจความเห็นของอาจารย์สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ว่า
วิชาใดบ้างที่บีบเนื้อหาเกินไป เพื่อนำเสนอในการพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรใหม่
ดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 ความเห็นของอาจารย์สอนวิชาประวัติศาสตร์ว่าเนื้อหาบางวิชายากหรือ
ง่ายเกินไป

วิชา * *	ยากเกินไป			ง่ายเกินไป		
	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
สังคมศึกษา 17 ประวัติศาสตร์ 5	3	3.09	7	6	7.50	2
สังคมศึกษา 18 ประวัติศาสตร์ 6	3	3.09	7	-	-	-
สังคมศึกษา 19 ประวัติศาสตร์ 7	9	9.23	4	-	-	-
สังคมศึกษา 20 ประวัติศาสตร์ 8	10	10.31	3	1	1.25	3
สังคมศึกษา 21 ประวัติศาสตร์ 9	6	6.19	5	1	1.25	3
สังคมศึกษา 22 ประวัติศาสตร์ 10	1	1.12	6	1	1.25	3
สังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบัน ของโลก	11	11.34	2	-	-	-
ไม่มีเลย	51	52.53	1	71	88.75	1
รวม	97 *	100		80 *	100	

* ตอบไข้อย่างน้อย 1 คำตอบ

* * คู่มือหลักสูตรรายวิชาในภาคผนวก ง. หน้า 144

จากตาราง 7 แสดงว่าอาจารย์สอนประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเนื้อหาที่
กำหนดไว้ในรายวิชาไม่ยาก หรือง่าย เกินไป แต่ถ้าจะพิจารณาในรายวิชาสังคมศึกษา 30, 20
และ 19 มีผู้ตอบว่ายาก ส่วนรายวิชาที่อาจารย์สอนเห็นว่าง่ายเกินไปได้แก่สังคมศึกษา 17 เป็นต้น

การสำรวจเกี่ยวกับการสอนว่าสถานศึกษาฝึกหัดครูบางแห่งไม่สามารถเปิดสอน

วิชาประวัติศาสตร์บางวิชา ปรากฏผลในตาราง 8

ตาราง 8 รายวิชาประวัติศาสตร์ที่ไม่เคยเปิดสอนในสถานศึกษาฝึกหัดครู

รายวิชาประวัติศาสตร์ที่ไม่เคยเปิดสอน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
สังคมศึกษา 17 ประวัติศาสตร์ 5	6	5.83	4
สังคมศึกษา 18 ประวัติศาสตร์ 6	—	—	—
สังคมศึกษา 19 ประวัติศาสตร์ 7	—	—	—
สังคมศึกษา 20 ประวัติศาสตร์ 8	15	14.56	2
สังคมศึกษา 21 ประวัติศาสตร์ 9	6	5.83	4
สังคมศึกษา 22 ประวัติศาสตร์ 10	12	11.65	3
สังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก	6	5.83	4
เปิดทุกวิชา	58	56.30	1
รวม	103	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาฝึกหัดครูสามารถเปิดสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาได้ครบทุกวิชาเป็นส่วนมาก ส่วนบางวิชาที่ไม่เคยเปิดสอนเลยเป็นอันดับแรก ได้แก่สังคมศึกษา 20 เป็นจำนวนร้อยละ 15 รองลงมาคือ สังคมศึกษา 22 มีร้อยละ 12 ส่วนสังคมศึกษา 17 สังคมศึกษา 21 และสังคมศึกษา 30 มีจำนวนน้อยที่สุดและเท่า ๆ กันคือร้อยละ 6 สำหรับเหตุผลที่ไม่สามารถเปิดสอนวิชาที่กล่าวมาแล้วได้นั้นส่วนใหญ่เพราะมีจำนวนอาจารย์ไม่เพียงพอ และเหตุผลรองลงมาคือ ไม่มีอาจารย์ที่ถนัดสอนวิชานั้น ๆ ส่วนเหตุผลที่เคยเปิดสอนแล้วไม่มีนักศึกษาเลือกเรียนเป็นอันดับสุดท้าย

ในบรรดาอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานฝึกหัดครูนั้น ต่างก็มีความเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอนแตกต่างกันไป ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากหลักสูตรที่ใช้ อาจารย์ผู้สอนมิได้มีส่วนร่วมในการจัดทำ และอาจารย์ผู้สอนทั้งหลายต่างก็มีความเห็นว่า หลักสูตรที่ใช้สอนอยู่นี้ อาจารย์ผู้สอนน่าจะมีส่วนร่วมในการจัดทำด้วย ดังจะเห็นได้จากเหตุผลในการที่ผู้สอนสมควรจะมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ดังปรากฏผลในตาราง 9

ตาราง 9 เหตุผลที่อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร

เหตุผลที่ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
เห็นว่าช่วยให้เกิดผลดีในการสอน	51	32.90	2
อยากแสดงความคิดเห็น	22	14.20	4
มีปัญหาคือจะเสนอมาก	27	17.42	3
อยากแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่ผู้สอนต่างสถาบัน	55	35.48	1
เห็นว่ามีเกียรติ	—	—	—
รวม	155*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า เหตุผลที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เพราะอยากแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่ผู้สอนต่างสถาบันมีมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ ร้อยละ 35 ส่วนเหตุผลที่มีจำนวนรองลงไป ก็คือเห็นว่าช่วยให้เกิดผลดีในการสอนมีร้อยละ 33 เหตุผลที่อยากแสดงความคิดเห็นมีจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 14 ส่วนเหตุผลที่ว่า เห็นว่ามีเกียรติไม่มีผู้ใดเห็นด้วยเลย

เกี่ยวกับการแก้ปัญหาเมื่อสอนเนื้อหาไม่ทันครบตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ อาจารย์ผู้สอนใช้วิธีแก้ปัญหาคือหาวิธีการต่าง ๆ ดังปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 วิธีแก้ปัญหาของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ เมื่อสอนเนื้อหา
ไม่ทันตามหลักสูตร

การแก้ปัญหาเมื่อสอนเนื้อหาไม่ทันตามหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ตัดเรื่องนั้น ๆ ทิ้งไปโดยไม่ออกข้อสอบ	5	3.33	4
อธิบายเนื้อเรื่องย่อ ๆ ให้นักศึกษาฟัง	50	33.33	1
เลือกเฉพาะตอนที่ออกข้อสอบมาอธิบายให้ นักศึกษาฟัง	3	2.00	5
ให้นักศึกษาไปอ่านทำความเข้าใจเอาเอง	46	30.67	2
นัดนักศึกษามาสอนนอกเวลาเรียน	46	30.67	2
รวม	150*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 10 แสดงให้เห็นว่า การแก้ปัญหาของอาจารย์ประวัติศาสตร์
เมื่อสอนเนื้อหาไม่ทันตามหลักสูตร ส่วนใหญ่จะใช้วิธีการอธิบายเนื้อเรื่องย่อ ๆ ใ้
นักศึกษาฟัง รองลงไปจะใช้วิธีให้นักศึกษาไปอ่านทำความเข้าใจเอาเอง หรือไม่ก็ใช้วิธี
การสอนนอกเวลาเรียน มีอาจารย์เพียงส่วนน้อยมาก ที่สอนไปทันตามหลักสูตรแล้วจะใช้
วิธีตัดเนื้อหาทิ้ง หรือใช้วิธีสอนเฉพาะเรื่องที่จะออกข้อสอบเท่านั้น

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับเรื่องการสอน

การวิเคราะห์ผลตอนนี้ เกี่ยวข้องกับสภาพการสอนโดยทั่ว ๆ ไปของอาจารย์-
ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ปรากฏอยู่ในสถานศึกษาฝึกหัดครูทุกแห่ง จากการรวบรวมทัศนะที่มีต่อ
การสอนสอนวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์ผู้สอนว่าเป็นประการใด ปรากฏผลใน
ตารางข้างล่างนี้

ตาราง 11 ทักษะของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์ใน
สถานศึกษาฝึกหัดครู

ทักษะของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
เป็นวิชาที่น่าสนใจสามารถสอนให้สนุกสนานได้	49	29.17	2
เป็นวิชาที่มีประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของ นักศึกษา	49	29.17	2
สอนยากผู้สอนจึงควรได้รับการยกย่อง	2	1.19	6
สอนง่ายใคร ๆ ก็สอนได้ ผู้สอนจึงไม่ได้รับการยกย่อง เท่าที่ควร	2	1.19	6
เป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่าย เพราะมีเนื้อหาซ้ำซาก เปลี่ยนแปลงไม่ได้	4	2.38	5
เป็นวิชาที่ไม่ก้าวหน้า ผู้สอนไม่มีโอกาสได้รับทุนไป ศึกษาต่อต่างประเทศ	9	5.36	4
ทำให้ผู้สอนมีความรู้เท่าทันเหตุการณ์ของโลกอยู่เสมอ	53	31.54	1
รวม	168	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 11 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่
มีทักษะหรือความเห็นในการสอนวิชานั้นในทางที่ดี กล่าวคือ ส่วนใหญ่ถึง 31 % ที่เห็นว่า
วิชาประวัติศาสตร์ช่วยให้ผู้สอนมีความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ อยู่เสมอ ทั้งยังเห็นว่า
เป็นวิชาที่น่าสนใจสามารถสอนให้สนุกสนานได้และเป็นวิชาที่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน
ถึงอย่างไรก็ตามก็ยังมีอาจารย์ผู้สอนซึ่งเป็นส่วนน้อยมีทักษะต่อการสอนวิชานี้ไม่สู้ดีนัก เช่น
เห็นว่า เป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่ายหรือสอนง่ายใคร ๆ ก็สอนได้ เป็นต้น อาจารย์จำนวนน้อย

ที่มีความเห็นดังกล่าวเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่สอนประวัติศาสตร์ด้วยเหตุผลเพราะไม่
ถนัดสอนวิชาอื่นหรือไม่ถนัดสอน ซึ่งปรากฏในตาราง 12 และผู้ที่มิถัดกันคหที่คิ มักจะเป็น
อาจารย์ที่สมัครใจสอนรับการฝึกอบรมมาโดยเฉพาะ หรือวิทยาลัยเป็นผู้มอบหมายได้รับผิชอบ
เป็นต้น

ตาราง 12 เหตุผลในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์ผู้สอนวิชา-
ประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

เหตุผลในการสอนวิชาประวัติศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
สมัครสอนเองด้วยใจรัก	60	41.10	1
วิทยาลัยจัดให้สอน	38	26.03	2
ไม่มีคนอื่นสอนได้	3	2.06	6
ไม่ถนัดสอนวิชาอื่น	7	4.79	5
ได้รับการฝึกอบรมในการสอนมาโดยเฉพาะ	19	13.01	3
ต้องการปรับปรุงฝึกฝนตนเองเกี่ยวกับวิชานี้	19	13.01	3
รวม	* 146	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

โดยปรกติแล้วอาจารย์ผู้สอนไม่ว่าวิชาใดก็ตาม มักจะมีปัญหาในการสอนวิชา
นั้น ๆ เสมอ สำหรับวิชาประวัติศาสตร์ก็เช่นกัน ย่อมมีอุปสรรคปัญหาหลายประการ
โดยได้รวบรวมเหตุผลของอาจารย์ที่มีความรู้สึกว่าจะไม่ชอบสอนวิชาประวัติศาสตร์ไว้ใน
ตาราง 13

ตาราง 13 เหตุผลที่ไม่ชอบสอนวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์ผู้สอนวิชา-
ประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

เหตุผลที่ไม่ชอบสอนวิชาประวัติศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ไม่ได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับการสอนที่ดี	3	6.12	4
ไม่สามารถสอนให้นักเรียนเข้าใจและสนใจได้	2	4.08	7
ไม่เคยสอนมาก่อน	4	8.16	3
ต้องเตรียมการสอนมาก	15	30.62	2
ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะสอนนักศึกษาได้ดีพอ	3	6.12	4
หาอุปกรณ์ประกอบการสอนยาก	19	38.78	1
ไม่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของนักศึกษา	3	6.12	4
รวม	49*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 13 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์บางส่วนมีเหตุผลบางประการที่ไม่ชอบสอนวิชาประวัติศาสตร์ เช่น หาอุปกรณ์ประกอบการสอนยาก เป็นเหตุผลอันดับหนึ่งคือร้อยละ 39 เหตุผลรองลงมาคือ ต้องเตรียมการสอน มีร้อยละ 31 ส่วนเหตุผลที่ไม่ได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับการสอนที่ดี ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะสอนนักศึกษาก็พอ ไม่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของนักศึกษา มีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 6 อันดับสุดท้ายคือเหตุผลที่ว่า ไม่สามารถสอนให้นักศึกษาเข้าใจและสนใจได้ ซึ่งมีจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 4

การเปิดโอกาสให้อาวจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์สองประเมิณผลเกณฑ์ความรู้ของตนเองในวิชาที่ตนสอน ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่น่าสนใจและควรจัดทำ ซึ่งปรากฏในตาราง 14 นี้

ตาราง 14 การประเมินผลเกิดความรู้ด้วยตนเองของอาจารย์ผู้สอน
วิชาประวัติศาสตร์ว่าอยู่ในระดับใด

เกณฑ์ความรู้ในวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์ผู้สอน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ดีมาก	6	5.76	4
ดี	36	34.62	1
พอใช้	30	28.85	3
ยังต้องการมีความรู้เพิ่มเติมอีก จึงจะมี ความรู้เพียงพอที่จะสอนในระดับนี้ได้	32	30.77	2
รวม	104*	100	

* ตอบไข่มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ประวัติศาสตร์เห็นว่าตนเอง มีความรู้ในวิชาประวัติศาสตร์อยู่ในระดับดี เป็นจำนวนมากเป็นอันดับหนึ่ง ก็ร้อยละ 35 อันดับรองลงมาคือความเห็นว่ายังต้องการมีความรู้เพิ่มเติมอีก เป็นจำนวนร้อยละ 31 ส่วนความเห็นที่ว่ามีความรู้อยู่ในระดับดีมาก มีจำนวนน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 6

ด้านการเตรียมการสอนปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครูทุกท่าน เตรียมการสอนก่อนเข้าสอนทุกครั้ง แต่สภาพการเตรียมการสอนต่างกันไป ดังปรากฏในตาราง 15 นี้

ตาราง 15 สภาพการเตรียมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์
ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

สภาพการเตรียมการสอน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
เตรียมเป็นอย่างดีทุกครั้ง	40	25.32	2
เตรียมเมื่อมีเวลาว่างที่วิทยาลัย	32	20.25	3
เตรียมเมื่อมีเวลาว่างที่บ้าน	30	18.99	4
เตรียมเมื่อมีเวลาว่างที่วิทยาลัยหรือที่บ้าน แล้วแต่โอกาส	55	34.81	1
เตรียมน้อยเพราะไม่มีเวลาว่างพอ	1	0.63	5
รวม	158*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า การเตรียมการสอนเมื่อมีเวลาว่างที่วิทยาลัยหรือที่บ้านแล้วแต่โอกาส มากเป็นอันดับหนึ่งคือร้อยละ 35 อันดับสองคือ เตรียมเป็นอย่างดีทุกครั้ง มีร้อยละ 25 อันดับสามและอันดับสี่ คือ เตรียมเมื่อมีเวลาว่างที่วิทยาลัยหรือเตรียมเมื่อมีเวลาว่างที่บ้าน มีร้อยละ 20 และ 19 ตามลำดับ ส่วนอันดับสุดท้ายได้แก่ การเตรียมเพียงเล็กน้อยเพราะไม่มีเวลาว่างพอ มีเพียงร้อยละ 0.63 ซึ่งเห็นว่า อาจารย์ประวัติศาสตร์แต่ละท่านมีความสนใจในการสอนเป็นอย่างดีตรงกัน เหตุผลที่ว่าสอนวิชาประวัติศาสตร์ด้วยความสมัครใจ ดังแสดงไว้ในตาราง 12 หน้า 46

ในแง่ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อความสนใจของนักศึกษาผู้เรียนวิชาประวัติศาสตร์ มีความเห็นต่างกัน ดังปรากฏในตาราง 16 ข้างล่างนี้

ตาราง 16 ความเห็นต่อความสนใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์ของ
อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

ความสนใจของนักศึกษาที่มีต่อวิชาประวัติศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญมาก	18	19.36	2
ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญพอสมควร	65	69.89	1
ให้ความสนใจน้อยและเห็นความสำคัญเพียงเล็กน้อย	10	10.75	3
ไม่ให้ความสนใจและไม่เห็นความสำคัญเลย	—	—	—
รวม	93	100	

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์เห็นว่า นักศึกษาให้ความสนใจและเห็นความสำคัญต่อวิชาประวัติศาสตร์พอสมควร มากเป็นอันดับหนึ่งคือร้อยละ 70 ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญมาก เป็นอันดับสองคือ ร้อยละ 19 ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญเพียงเล็กน้อย เป็นอันดับสุดท้ายเพียง ร้อยละ 11 ส่วนความเห็นว่าจะ ไม่ให้ความสนใจและไม่เห็นความสำคัญเลย ไม่มีผู้ตอบ

เกี่ยวกับความเห็นของอาจารย์ผู้สอนว่า ท้องการนักศึกษาวិชาประวัติศาสตร์ที่มี คุณสมบัติอย่างไร อาจารย์ประวัติศาสตร์ให้ความเห็นแตกต่างกัน ดังปรากฏในตาราง 17 ข้างล่างนี้

ตาราง 17 คุณสมบัติของนักศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ที่อาจารย์ผู้สอนต้องการ
ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

คุณสมบัติของนักศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ ที่อาจารย์ผู้สอนต้องการ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
มีความสามารถในการจดจำอย่างเข้าใจ	47	14.97	3
มีความสามารถในการอ่านได้อย่างรวดเร็ว	36	11.47	5
มีความสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผล	74	23.57	1
ชอบกันคว้าเกี่ยวกับความจริงต่าง ๆ	56	17.84	2
มีจินตนาการกว้างขวาง	28	8.92	7
มีสติปัญญาเฉียบแหลม	11	3.50	8
ไม่จำเป็นต้องมีสติปัญญาเฉียบแหลม แต่ต้อง ชอบการค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ	43	13.69	4
มีความสามารถในการใช้ภาษาได้เป็น อย่างดี	29	9.24	6
รวม	314*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า คุณสมบัติของนักศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ที่
อาจารย์ผู้สอนต้องการ คือ ผู้ที่มีความสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผล มากเป็นอันดับหนึ่งคือ
ร้อยละ 24 รองลงมาคือชอบกันคว้าเกี่ยวกับความจริงต่าง ๆ มีร้อยละ 18 ส่วน
คุณสมบัติในด้านที่มีสติปัญญาเฉียบแหลม มีเป็นอันดับสุดท้ายเพียงร้อยละ 3 ความเห็นของ
อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่จึงไม่ต้องการผู้เรียนที่มีสติปัญญาก็ แต่ต้องการผู้ที่สามารถใช้
สติปัญญาแยกแยะเหตุการณ์ต่าง ๆ เข้าใจเหตุและผลของเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดี ซึ่ง
ตรงกับหลักการสอนของวิชาประวัติศาสตร์อยู่แล้ว

ความสัมพันธ์ของอาจารย์ผู้สอนที่อยู่ในหมวดวิชาเดียวกัน ย่อมมีผลต่อการสอนเป็นอย่างมาก สภาพความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครู จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและนำมาศึกษา ดังแสดงไว้ในตาราง 18

ตาราง 18 สภาพความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ที่อยู่ในสถานศึกษาฝึกหัดครูแห่งเดียวกัน

สภาพความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ให้ความร่วมมือในการทำงานเกี่ยวกับการสอนเป็นอย่างดี	42	47.73	1
ให้ความร่วมมือในการทำงานเกี่ยวกับการสอนดีพอใช้	40	45.45	2
ต่างคนต่างทำไม่มีความสัมพันธ์กันเลย	6	6.82	3
รวม	88	100	

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครูส่วนใหญ่มีการดำเนินงานทางด้านการสอนร่วมกัน มีเพียงส่วนน้อยมากที่ต่างคนต่างทำ คือประมาณ 7 % การดำเนินงานร่วมกันดังกล่าวนี้ ส่วนใหญ่มักจะมีการปรึกษาหารือกัน เตรียมการสอนร่วมกัน แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน ดังแสดงไว้ในตาราง 19

ตาราง 19 สภาพการเตรียมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์
ที่อยู่ในสถานศึกษาฝึกหัดครูแห่งเดียวกัน

สภาพการเตรียมการสอนระหว่างอาจารย์- ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
การเตรียมการสอนร่วมกัน	15	11.72	3
แลกเปลี่ยนความรู้และตำราสอนระหว่างกัน	67	52.34	1
วางโครงการสอนร่วมกัน	29	22.66	2
ร่วมมือกันทำอุปกรณ์การสอน	17	13.28	4
รวม	128*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 19 แสดงให้เห็นว่า มีการแลกเปลี่ยนความรู้และตำราสอนระหว่างอาจารย์ผู้สอน มากเป็นอันดับหนึ่ง คือร้อยละ 52 วางโครงการสอนร่วมกัน เป็นอันดับสองคือร้อยละ 23 ส่วนอันดับสุดท้าย เป็นการเตรียมการสอนร่วมกัน มีเพียงร้อยละ 12

อุปสรรคต่าง ๆ ในการสอน เป็นสิ่งที่ทำให้การสอนไม่ได้รับผลดีเท่าที่ควร เพื่อช่วยให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานฝึกหัดครูได้ผลดี จึงควรศึกษาถึงสิ่งที่เป็นอุปสรรคที่จะทำให้การสอนไม่ได้รับผลดี เพื่อเป็นแนวทางประกอบการพิจารณาแก้ไขการเรียนการสอนต่อไป ดังแสดงไว้ในตาราง 20

ตาราง 20 จำนวนอาจารย์สอนวิชาประวัติศาสตร์ที่มีอุปสรรคต่าง ๆ ที่ทำให้
การสอนไม่ได้รับผลดี

อุปสรรคที่ทำให้การสอนวิชาประวัติศาสตร์ไม่ได้อผลดี	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ขาดการวิจัยที่จะช่วยปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น ไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหารในการจัดทำ	11	13.58	5
คำบรรยายประกอบการสอน	30	37.04	1
ขาดความร่วมมือในการวางแผนการสอนร่วมกัน	12	14.81	4
ไม่สามารถเข้ากับหัวหน้าหมวดสังคมศึกษาได้	1	1.24	6
มีภาระในงานสอนหรืองานพิเศษมากเกินไป	14	17.28	2
ไม่ได้รับความสนับสนุนจากผู้อยู่บังคับบัญชาในการ จัดซื้ออุปกรณ์การสอน	13	16.05	3
รวม	81*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า อุปสรรคประการสำคัญที่ทำให้การเรียน-
การสอนวิชาประวัติศาสตร์ไม่ได้อผลดี ได้แก่ การไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร
ในการจัดทำคำบรรยายประกอบการสอน มีมากเป็นอันดับหนึ่งคือร้อยละ 37 การมีภาระ
ในงานสอนหรืองานพิเศษมากเกินไป เป็นอันดับสองคือร้อยละ 17 อันดับสามคือ ไม่ได้
ได้รับความสนับสนุนจากผู้อยู่บังคับบัญชาในการจัดซื้ออุปกรณ์การสอน มีร้อยละ 16 ส่วนปัญหาที่เกิด
จากการไม่สามารถเข้ากับหัวหน้าหมวดสังคมศึกษาได้ มีเป็นอันดับสุดท้ายคือร้อยละ 1

สิ่งที่ เป็นปัญหาที่ทำให้อาจารย์สอนวิชาประวัติศาสตร์ต้องประสบอยู่เป็นประจำ
ก็เป็นสิ่งที่น่าศึกษา จึงได้รวบรวมปัญหาต่าง ๆ ดังกล่าวไว้ในตาราง 21

ตาราง 21 ปัญหาในการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษา-
ฝึกหัดครู

ปัญหาในการสอนวิชาประวัติศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ไม่ทราบวิธีการสอนที่ได้ผลดีจริง ๆ	16	8.12	4
ไม่มั่นใจว่ามีความรู้ในเนื้อหาวิชาดีพอ	10	5.08	6
ขาดแหล่งวิชาที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม	56	28.43	1
ขาดอุปกรณ์การสอน	52	26.40	2
เวลาเรียนน้อยทำให้สอนเนื้อหาไม่ทันตามหลักสูตร	39	19.79	3
นักศึกษาไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร	15	7.61	5
ไม่ทราบวิธีทดสอบที่ได้ผลและถูกต้อง	4	2.03	8
ไม่ได้รับความร่วมมือจากหมวดวิชาอื่นในการทำอุปกรณ์การสอน	5	2.54	7
รวม	197*	100	

*ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่า สิ่งที่เป็นปัญหาที่อาจารย์ประวัติศาสตร์ประสบ
มากเป็นอันดับหนึ่ง ได้แก่ การขาดแหล่งวิชาที่จะค้นคว้าเพิ่มเติมคือร้อยละ 28 การขาด
อุปกรณ์การสอนเป็นปัญหาอันดับรองลงมา มีร้อยละ 26 ซึ่งตรงกับสาเหตุที่ทำให้อาจารย์
ประวัติศาสตร์บางคนไม่ชอบสอนวิชานี้ (ดังแสดงไว้ในตาราง 13 หน้า 47) สิ่งที่เป็น
ปัญหาอันดับที่สามคือ เวลาเรียนน้อยทำให้สอนเนื้อหาไม่ทันตามหลักสูตร มีร้อยละ 20
ส่วนปัญหาอันดับสุดท้าย ซึ่งมีเพียงร้อยละ 2 คือ ไม่ทราบวิธีทดสอบที่ได้ผลและถูกต้อง
การแก้ปัญหาเพื่อช่วยให้นักเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์บังเกิดผลดี จึงควรเน้นหนัก
ไปในด้านแนะแหล่งวิชาการที่จะค้นคว้าหาความรู้และแหล่งได้เปล่าของอุปกรณ์ประกอบ
การสอน - หรือวิธีทำอุปกรณ์ประกอบการสอนอย่างง่าย ๆ

การแก้ปัญหาทางด้านการสอนของอาจารย์ประวัติศาสตร์ ย่อมมีลักษณะแตกต่างกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจสมรรถภาพการทำงานของอาจารย์ผู้สอนเมื่อเกิดปัญหา จึงควรพิจารณาถึงวิธีการแก้ปัญหาของอาจารย์ประวัติศาสตร์ ดังปรากฏในตาราง 22

ตาราง 22 ลักษณะของความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาทางด้านการสอนของ
อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ในสถานฝึกหัดครู

ความช่วยเหลือเมื่อประสบปัญหาทางด้านการสอน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่	7	3.17	6
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	15	6.79	5
หัวหน้าหมวดสังคมศึกษา	49	22.17	3
เพื่อนอาจารย์ในหมวดหรือหมวดอื่น	57	25.79	2
วิทยากรจากที่อื่น	19	8.60	4
แก้ปัญหาคด้วยตนเอง เช่น ค้นคว้าจากห้องสมุด	74	33.48	1
รวม	221*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 22 แสดงให้เห็นว่า เมื่อประสบปัญหาทางด้านการสอน อาจารย์ประวัติศาสตร์จะแก้ปัญหาคด้วยตนเอง เช่น การค้นคว้าจากห้องสมุด เป็นอันดับแรกคือ ร้อยละ 33 อันดับสอง ก็โดยการขอความช่วยเหลือจากเพื่อนอาจารย์ในหมวดหรือหมวดอื่น มีร้อยละ 26 และอันดับที่สามก็คือ การเข้าปรึกษาหัวหน้าหมวดสังคมศึกษา มีอยู่ร้อยละ 22 ส่วนการขอความช่วยเหลือจากผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ เป็นการแก้ปัญหาคอันดับสุดท้ายของอาจารย์ประวัติศาสตร์ ซึ่งมีอยู่เพียงร้อยละ 3 แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่มีความรับผิดชอบในหน้าที่การสอนของตน เพราะจะพยายามแก้ปัญหาคด้านการสอนด้วยตนเองก่อน จึงจะขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น ย่อมแสดงถึง

สมรรถภาพในการสอนเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับเหตุผลที่สำรวจพบว่า อาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่สอนวิชาประวัติศาสตร์ด้วยใจรักและความสนใจ (ซึ่งแสดงไว้ในตาราง 12 หน้า 46) ย่อมก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

ตอนที่ 4 หนังสือکنکواและการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน

การวิเคราะห์ข้อมูลตอนนี้ เป็นการรวบรวมสภาพการใช้หนังสือและอุปกรณ์ประกอบการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ซึ่งต่างลงความเห็นว่หนังสือที่ใช้کنکواประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย เอเชียและยุโรป มีไม่พอแก่ความต้องการจากการรวบรวมคำตอบเกี่ยวกับประเภทของหนังสือที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ใช้کنکواประกอบการสอน ในสถานศึกษาฝึกหัดครู ปรากฏผลในตารางต่อไปนี้

ตาราง 23 ประเภทของหนังสือที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ใช้کنکวประกอบการสอน

หนังสือที่ใช้کنکวประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูจัดทำ	36	11.18	6
หนังสือวิชาชุดक्रमัธยมของคุรุสภา	44	13.66	4
ตำราที่ผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ แต่ง	79	24.54	1
ตำราที่ผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ แปล	61	18.95	2
ตำราภาษาต่างประเทศ	60	18.63	3
พระราชพงศาวดาร เอกสารชั้นต้น	42	13.04	5
รวม	322*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 23 แสดงให้เห็นว่า ตำราที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ใช้کنکวประกอบการสอนมากเป็นอันดับแรก -ได้แก่ตำราประเภทที่ผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ แต่ง มีร้อยละ 25

รองลงมาคือตำราประเภทที่ผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ แปล มีร้อยละ 19 ตำราภาษาต่างประเทศ มีใช้กันมากเป็นอันดับสามคือร้อยละ 18 ส่วนตำราที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู จัดทำ มีใช้กันน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 11

นอกจากหนังสือที่ใช้ค้นคว้าประกอบการสอนแล้ว อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครู ยังค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือประเภทต่าง ๆ อีกหลายชนิด ดังปรากฏในตาราง 24

ตาราง 24 ประเภทของหนังสือที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ใช้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในสถานศึกษาฝึกหัดครู

หนังสือที่ใช้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
นิตยสาร วารสาร หนังสือรายวันและรายสัปดาห์	88	18.32	1
หนังสือประวัติศาสตร์บุคคลสำคัญ	68	15.01	3
สารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์	77	16.99	2
เอกสารจากหน่วยราชการต่าง ๆ	38	8.39	7
ประชุมพงศาวดารภาคต่าง ๆ	46	10.16	6
สมุดภาพและแผนที่	47	10.38	5
นวนิยาย ตำนาน นิทานพื้นเมือง	35	7.73	8
สารานุกรมต่างประเทศ	59	13.02	4
รวม	453*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 24 แสดงให้เห็นว่า หนังสือที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ใช้ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมประกอบการสอนมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์รายวัน และรายสัปดาห์มีร้อยละ 18 สารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และหนังสือประวัติศาสตร์บุคคลสำคัญไว้มากเป็นอันดับสองและอันดับสามคือร้อยละ 17 และ 15 อันดับสุดท้ายคือ ประเภทนวนิยาย ตำนาน และนิทานพื้นเมือง มีเพียงร้อยละ 8

นอกจากประเภทของหนังสือดังกล่าวแล้ว ในการสอนประวัติศาสตร์อาจารย์ผู้สอนจำเป็นต้องใช้ตำราเป็นคู่มือประกอบการสอนเป็นหลักสำคัญ แหล่งตำราที่อาจารย์ประวัติศาสตร์ต้องการมีหลายแห่ง ดังปรากฏในตาราง 25

ตาราง 25 แหล่งที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ต้องการได้ตำราประกอบการสอน

แหล่งตำราประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู	67	25.00	3
อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันอุดมศึกษา	77	28.73	1
โครงการตำรา ฯ สมาคมสังกมศาสตร์แห่งประเทศไทย	72	26.87	2
ตำราวิชาชุดक्रमมัธยมของคุรุสภา	52	19.40	4
รวม	268*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 25 แสดงให้เห็นว่า แหล่งที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ต้องการได้ตำราประกอบการสอนมากที่สุดเป็นอันดับแรกได้แก่ จากอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในสถาบันอุดมศึกษา มีร้อยละ 29 รองลงมาคือ จากโครงการตำรา ฯ สมาคมสังกมศาสตร์แห่งประเทศไทย มีร้อยละ 27 อันดับสุดท้ายคือ จากคณะกรรมการวารสารและหนังสือเพื่อการศึกษาของคุรุสภา (ตำราวิชาชุดक्रमมัธยมของคุรุสภา) มีเพียงร้อยละ 19 เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครูทั้งหมดจบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากสถาบันอุดมศึกษา แหล่งที่ต้องการจะได้ตำราประกอบการสอนจึงเป็นอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความเชื่อถือและรู้ในความสามารถของอาจารย์เหล่านั้น จึงต้องการได้ผลงานการค้นคว้ามาเป็นหนังสือประกอบการสอนตลอดไป ส่วนโครงการตำรา ฯ สมาคมสังกมศาสตร์แห่งประเทศไทย ซึ่งอาจารย์-

ประวัติศาสตร์ของการเป็นอันดับสอง ก็เป็นแหล่งผลิตตำราที่รวบรวมผลงานการค้นคว้าของอาจารย์จากสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ที่เห็นว่ามีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาต่าง ๆ ออกเผยแพร่ ฉะนั้นแนวโน้มของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถาบันฝึกหัดครูจึงมุ่งที่จะได้ตำราที่มีประสิทธิภาพและเชื่อถือได้มาประกอบการสอน (ดังแสดงไว้ในตาราง 23 หน้า 57)

นอกเหนือจากตำราและหนังสือที่ใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าแล้ว อุปกรณ์การสอนเป็นสิ่งจำเป็นในการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์เช่นกัน เพราะวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ระบุดึงสถานที่ ตัวบุคคล และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นทั้งสิ้น การมีอุปกรณ์การสอนชนิดต่าง ๆ จะช่วยให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์มีความหมายและประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น สภาพของการใช้อุปกรณ์การสอนในสถานศึกษาฝึกหัดครู จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษากันปรากฏในตาราง 26 .

ตาราง 26 สภาพของอุปกรณ์การสอนประกอบวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

สภาพอุปกรณ์การสอน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
เพียงพอแก่ความต้องการแล้ว	1	1.06	4
ยังขาดแคลนเล็กน้อย	38	40.43	2
ยังขาดแคลนมาก	51	54.25	1
ยังไม่มีเลย	4	4.26	3
รวม	94*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 26 แสดงให้เห็นว่า สถานศึกษาฝึกหัดครูส่วนใหญ่ ขาดอุปกรณ์ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์เป็นอย่างมาก เพราะคำตอบว่า ยังขาดแคลนมาก มีมากเป็นอันดับหนึ่ง ร้อยละ 54 ส่วนคำตอบว่า ไม่มีอุปกรณ์การสอนเลย มีร้อยละ 4 แต่คำตอบว่า มีเพียงพอแก่

ความต้องการแล้วมีเพียงร้อยละ 1 ฉะนั้นปัญหาเรื่องขาดอุปกรณ์การสอนวิชาประวัติศาสตร์ จึงเป็นปัญหาใหญ่ในสถานศึกษาฝึกหัดครูทั่วไป

ตาราง 27 อุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์
ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

อุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
วิทยาลัยไม่มีอุปกรณ์การสอนเพียงพอ	57	38.00	1
ไม่ได้รับงบประมาณสำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์การสอน	10	6.67	4
อยู่ไกลแหล่งวัสดุอุปกรณ์	45	30.00	2
ไม่ได้รับความช่วยเหลือจากแผนกโสตทัศนศึกษา	10	6.67	4
ไม่มีความชำนาญในการใช้ เพราะไม่เคยได้รับการฝึกฝนมาก่อน	14	9.33	3
ไม่มีความสามารถทำอุปกรณ์แบบง่าย ๆ ด้วยตนเอง	6	4.00	7
ไม่มีอุปสรรคเลย	8	5.33	6
รวม	150*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 27 แสดงให้เห็นว่า สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครูมากเป็นอันดับแรก ได้แก่การที่สถานศึกษาไม่มีอุปกรณ์ประกอบการสอนเพียงพอ (ซึ่งตรงกับการสำรวจสภาพของอุปกรณ์การสอนในสถานฝึกหัดครูต่าง ๆ ดังแสดงไว้ในตาราง 26 หน้า 60) มีร้อยละ 38 อุปสรรคประการต่อไป คือ การอยู่ไกลแหล่งวัสดุอุปกรณ์ มีร้อยละ 30 ไม่มีความสามารถทำอุปกรณ์แบบง่าย ๆ ด้วยตนเอง เป็นอุปสรรคประการสุดท้าย ซึ่งมีเพียงร้อยละ 4 จึงเห็นได้ว่าการขาดอุปกรณ์การสอนเป็นปัญหาใหญ่ในการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

ตาราง 28 สิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

สิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ห้องสมุดของวิทยาลัย เช่น มี Encyclopedia of World History	80	49.08	1
ห้องสมุดของหมวดสังคมศึกษา	44	26.99	2
ห้องเรียนวิชาประวัติศาสตร์โดยเฉพาะ	5	3.07	5
พิพิธภัณฑ์สังคมศึกษา	6	3.68	4
ชุมนุมประวัติศาสตร์หรือสังคมศึกษา	20	12.27	3
มีทุกอย่างที่กล่าวข้างต้น	3	1.84	7
ไม่มีเลย	5	3.07	5
รวม	163 *	100	

* ตอบได้นานกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 28 แสดงให้เห็นว่า ห้องสมุดของสถานศึกษาฝึกหัดครูทั่วไป มีหนังสือที่จะใช้กันกว่าประกอบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ชั้นสูงมากเป็นอันดับหนึ่งคือร้อยละ 49 สิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เป็นอันดับสองและอันดับสามได้แก่ ห้องสมุดของหมวดสังคมศึกษาและชุมนุมประวัติศาสตร์หรือสังคมศึกษา มีร้อยละ 27 และ 12 ตามลำดับ สถานศึกษาฝึกหัดครูที่มีห้องเรียนวิชาประวัติศาสตร์โดยเฉพาะและสถานศึกษาฝึกหัดครูที่ไม่มีสิ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์เลย มีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 3 ส่วนสถานศึกษาฝึกหัดครูที่มีสิ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ครบทุกอย่างตามที่ระบุไว้ในคำถาม มีน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 2 แสดงว่า สิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครูยังขาดแคลนอีกมาก โดยเฉพาะห้องเรียนวิชาประวัติศาสตร์ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสิ่งแรกของการเรียนการสอนก็ยังมีอยู่เพียงร้อยละ 3 เท่านั้น

สิ่งที่ช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้เกิดผลได้อีกประเภทหนึ่ง คือ สถานที่หรือวัสดุในท้องถิ่นชนิดต่าง ๆ ที่อาจารย์ผู้สอนจะนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการเรียนการสอนได้ ดังปรากฏในตาราง 29 นี้

ตาราง 29 สถานที่และวัสดุในท้องถิ่นที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ใช้เป็นประโยชน์ในการสอน

สถานที่หรือวัสดุในท้องถิ่นที่ใช้เป็นประโยชน์ในการสอน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ประชุมศิลาจารึก จกหมายเหตุ ทานาน นิตานพื้นเมือง	30	36.58	1
ถ้วยขาม เครื่องใช้สมัยโบราณ	23	28.05	3
พิพิธภัณฑ์สถานในที่ต่าง ๆ ปราสาทหินพิมาย พระปรางค์สามยอด ลพบุรี	29	35.39	2
รวม	82	100	

จากตาราง 29 แสดงให้เห็น สถานที่และวัสดุในท้องถิ่นที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ใช้เป็นประโยชน์ในการสอนมากเป็นอันดับแรก ได้แก่ ประชุมศิลาจารึก จกหมายเหตุ ทานานและนิตานพื้นเมือง คือร้อยละ 37 รองลงมาได้แก่ ปราสาทหินพิมาย พระปรางค์สามยอด ลพบุรี มีร้อยละ 35 อันดับสุดท้ายได้แก่ ถ้วยขามโบราณและเครื่องใช้สมัยโบราณ มีร้อยละ 28 ทำให้เห็นว่า อาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่พยายามใช้สถานที่หรือวัสดุในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์อยู่แล้ว

ตอนที่ 5 เกี่ยวกับการอบรมและสัมมนา

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้ เป็นการรวบรวมความคิดเห็นเกี่ยวกับการอบรมและสัมมนาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์จากอาจารย์ผู้สอนวิชา—ประวัติศาสตร์ที่เคยได้รับการอบรมหรือสัมมนาแล้วจำนวน 31 % ในเรื่องการจัดทำหลักสูตรการวัดผลการเรียน ตลอดจนการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ทางด้านการจัดการ นอกจากนี้ยังได้สอบถามเกี่ยวกับความต้องการของอาจารย์ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้องการเข้ารับการอบรมหรือสัมมนา และยังได้สอบถามเกี่ยวกับหัวข้อที่อาจารย์ประวัติศาสตร์ต้องการได้รับการอบรมหรือสัมมนาในวิชาประวัติศาสตร์แต่ละแขนง คือ ประวัติศาสตร์ไทย ประวัติศาสตร์เอเชีย และประวัติศาสตร์ยุโรป เพื่อประโยชน์แก่กรรมการฝึกหัดครู ที่จะนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้เป็นแนวทางในการเปิดการอบรมหรือสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับป.กศ.สูง ในโอกาสต่อไป ผลของการสำรวจทั้ง 3 ประการที่กล่าว ปรากฏในตาราง 30 – 32 ดังนี้

ตาราง 30 ผลของการอบรมหรือสัมมนาที่อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ได้รับ
 ภายหลังการอบรมหรือสัมมนา

สรุปผล	การปรับปรุงหลักสูตร		การวัดผลการศึกษา		ความรู้ทางวิชาการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ได้ผลมากที่สุด	—	—	1	10.00	2	9.09
ได้ผลค่อนข้างมาก	7	43.75	4	40.00	12	54.55
ได้ผลปานกลาง	6	37.50	3	30.00	6	27.27
ได้ผลค่อนข้างน้อย	2	12.50	1	10.00	1	4.54
ได้ผลน้อยที่สุด	1	6.25	1	10.00	1	4.54
รวม	16	100	10	100	22	100

จากตาราง 30 แสดงให้เห็นว่า ในการอบรมหรือสัมมนา เป็นวิธีการที่ช่วยส่งเสริมอาจารย์ประวัติศาสตร์ในค่านหลักสูตร วัดผล ความรู้ ทั้ง 3 ด้านนี้ ส่วนใหญ่ได้ผลค่อนข้างดี อาจารย์ประวัติศาสตร์มีความต้องการดังกล่าวสูง ผลของการอบรมหรือสัมมนาช่วยสร้างเสริมคุณภาพในด้านการสอนประวัติศาสตร์ให้แก่อาจารย์ในทุก ๆ ด้านอย่างใกล้เคียงกัน

ตาราง 31 ระยะเวลาของการอบรมหรือสัมมนาที่อาจารย์ผู้สอนวิชา-
ประวัติศาสตร์ระดับ ป.ก.ก.สูงในสถานฝึกหัดครู ต้องการ

ระยะเวลาที่ต้องการเข้ารับ การอบรม	การปรับปรุงหลักสูตร		การวัดผลการศึกษา		ความรู้ทางวิชาการ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2 ปีต่อ 1 ครั้ง	33	50.00	26	41.93	16	20.78
ปีละครั้ง	29	43.94	30	48.39	46	59.74
เทอมละครั้ง	4	6.06	6	9.68	15	19.48
รวม	66	100	62	100	77	100

ตาราง 32 เรื่องที่อาจารย์ประวัติศาสตร์ต้องการ เข้ารับการอบรมแยกตาม
แขนงวิชาประวัติศาสตร์

เรื่องที่ ต้องการ เข้ารับ การอบรม	ปรับปรุง วิธีสอน		เนื้อหา		การทำ- การ ใช้อุปกรณ์		กิจกรรม		หลักการ ออกข้อสอบ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ประวัติศาสตร์ ไทย	43	34.13	49	28.99	31	30.10	38	32.48	39	32.50
ประวัติศาสตร์ เอเชีย	39	30.95	61	36.10	34	33.01	37	31.62	39	32.50
ประวัติศาสตร์ ยุโรป	44	34.92	59	34.91	38	36.89	42	35.90	42	35.00
รวม	126	100	169	100	103	100	117	100	120	100

ตาราง 33 สาเหตุการอบรมหรือสัมมนาที่กรรมการฝึกหัดครูจัดไม่ได้ผลดี

สาเหตุการอบรมหรือสัมมนาที่ไม่ได้ผลดี	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ผลที่ได้รับจากการอบรมหรือสัมมนาไม่ตรงกับจุดประสงค์ที่ตั้งไว้	21	56.76	1
วิทยากรที่ให้การอบรมไม่เชี่ยวชาญในหลักวิชาพอ	8	21.62	2
ระยะเวลาของการอบรมนานเกินไปทำให้เบื่อหน่าย	3	8.11	4
ผู้รับการอบรมมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะได้รับ	5	13.51	3
รวม	37	100	

จากตาราง 33 แสดงให้เห็นว่า การอบรมหรือสัมมนาที่กรรมการฝึกหัดครูจัดไม่ได้ผลดีนั้น เพราะผลที่ได้รับจากการอบรมหรือสัมมนาไม่ตรงกับจุดประสงค์ตามที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ต้องการมีมากถึง 57 % สาเหตุอื่นที่สำคัญได้แก่ วิทยากรที่ให้การอบรมไม่เชี่ยวชาญในหลักวิชาพอ ส่วนสาเหตุของความเบื่อหน่ายอันเป็นผลให้การอบรมหรือสัมมนาได้ผลน้อยนั้น มีเพียง 8 % เท่านั้น ซึ่งผลนี้เป็นเครื่องชี้ถึง ความต้องการของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ในด้านการอบรมเพื่อให้ได้รับวิธีการปรับปรุงการสอนเนื้อหาทางวิชาการ และอื่น ๆ ตามตาราง 30 - 32 ข้างต้น

ตาราง 34 ประโยชน์ที่ได้รับจากการสัมมนาระหว่างอาจารย์ผู้สอนวิชา-
ประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครูแห่งเดียวกัน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการสัมมนา	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ปรับปรุงเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีสอน	18	35.29	1
ปรับปรุงการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอน	10	19.61	4
ให้วิทยาลัยจัดงบประมาณซื้อหนังสือเพิ่มขึ้น	12	23.53	2
ให้วิทยาลัยจัดซื้ออุปกรณ์การสอนเพิ่มขึ้น	11	21.57	3
รวม	51	100	

จากตาราง 34 แสดงให้เห็นว่า ในสถานศึกษาฝึกหัดครูที่เกยจัดสังขนา
ระหว่างอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในแต่ละแห่งนั้น อาจารย์-
ประวัติศาสตร์ได้รับประโยชน์จากการสัมมนาในแง่ที่นำมาปรับปรุงเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีสอน
มากเป็นอันดับหนึ่ง คือร้อยละ 35 รองลงมา ได้แก่สามารถทำให้วิทยาลัยจัดงบประมาณ
ซื้อหนังสือเพิ่มขึ้น มีร้อยละ 24 อันดับสามคือ ให้วิทยาลัยจัดซื้ออุปกรณ์การสอนเพิ่มขึ้น
มีร้อยละ 22 อันดับสุดท้าย คือ ปรับปรุงการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอน มีเพียง
ร้อยละ 20 จึงเห็นได้ว่า ในสถานศึกษาฝึกหัดครูที่เกยจัดสัมมนาระหว่างอาจารย์ผู้สอน
วิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูงด้วยกัน ย่อมได้รับประโยชน์จากการสัมมนาเป็นอย่างมาก
อย่างน้อยที่สุดก็สามารถทำให้สถานศึกษาจัดงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์การสอนเพิ่มขึ้น แม้จะ
ไม่ได้รับประโยชน์เป็นอันดับหนึ่ง แต่ช่วยให้มีอุปกรณ์การสอนเพิ่มขึ้นไม่มากนักน้อย ย่อมช่วย
แก้ปัญหาการขาดอุปกรณ์การสอนที่มีมากในสถานศึกษาฝึกหัดครูทั่วไปได้ก็ประการหนึ่ง

ตาราง 35 ความต้องการที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์จะได้รับจากการศึกษาต่อในระดับสูงกว่าที่เป็นอยู่

ความต้องการที่จะได้รับจากการศึกษาต่อ	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
เพื่อความก้าวหน้าทางด้านการวิชาการ	76	41.99	1
เพื่อปรับอัตราเงินเดือนสูงขึ้นตามวุฒิใหม่	19	10.49	4
อยากเปลี่ยนบรรยากาศเพราะสอนมานานแล้ว	27	14.92	3
เพื่อเพิ่มวิทยฐานะของตนเอง	59	32.60	2
รวม	181*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 35 แสดงให้เห็นว่า ความเห็นส่วนใหญ่ที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กต.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครูต้องการการศึกษาต่อในระดับสูงกว่าที่เป็นอยู่ ตอบประโยชน์ที่จะได้รับมากเป็นอันดับแรกได้แก่ ความก้าวหน้าทางด้านการวิชาการ คือร้อยละ 42 รองลงมาได้แก่เหตุผลที่ว่าเพื่อเพิ่มวิทยฐานะของตนเอง มีร้อยละ 33 เหตุผลเพราะอยากเปลี่ยนบรรยากาศเนื่องจากสอนมานานแล้ว เป็นอันดับสาม มีร้อยละ 15 ส่วนเหตุผลเพื่อปรับอัตราเงินเดือนสูงขึ้นตามวุฒิใหม่เป็นเหตุผลประการสุดท้าย มีเพียงร้อยละ 10 จึงเป็นที่น่าขึ้นคิดว่า เหตุผลที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กต.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครู ต้องการการศึกษาต่อในระดับสูง เพราะต้องการความก้าวหน้าทางด้านการวิชาการเหนือเหตุผลอื่น ซึ่งให้เห็นว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์เหล่านี้พยายามที่จะเสริมสร้างสมรรถภาพในการสอนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการเพิ่มพูนวิชาการจากผลของการอบรมสัมมนาทั้งกล่าวข้างต้น

ตอนที่ 6 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม

การวิเคราะห์ผลตอนนี้ เป็นการรวบรวมสภาพของการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู กิจกรรมที่อาจารย์ผู้สอนเคยจัดประกอบการเรียนการสอน ปรากฏผลในตาราง 36 ต่อไปนี้

ตาราง 36 กิจกรรมที่อาจารย์ประวัติศาสตร์จัดทำเพื่อประกอบการเรียนการสอน

กิจกรรมที่อาจารย์ผู้สอนจัดทำเพื่อประกอบการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
จัดทัศนศึกษาตามสถานที่ต่าง ๆ	43	13.56	4
จัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศ ฯลฯ	56	17.67	2
ฉายภาพยนตร์ ฉายภาพนิ่ง	47	14.83	3
สะสมโบราณวัตถุ เงินเหรียญ ตุ๊กตาทานกนาชาติ แสตมป์	36	11.36	5
รวบรวมข่าว ภาพข่าว ภาพบุคคลสำคัญ ฯลฯ	71	22.40	1
ไปฟังปาฐกถา ' ไท่วาที การอภิปราย	27	8.51	7
เชิญวิทยากรมาบรรยาย	35	11.04	6
ไม่ได้จัดเลย	2	0.63	8
รวม	317*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 กาทอบ

จากตาราง 36 แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมประกอบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กท.สูง ในสถานฝึกหัดครู ที่อาจารย์ผู้สอนนิยมจัดมากเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ การรวบรวมข่าว ภาพข่าว ภาพบุคคลสำคัญ ภาพสถานที่สำคัญ มีร้อยละ 22 อันดับสองคือ การจัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศ ฯลฯ มีร้อยละ 18 อันดับสามคือ การฉายภาพยนตร์และภาพนิ่ง มีร้อยละ 15 ส่วนอาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ที่ไม่เคยจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนเลย มีเพียงร้อยละ 0.63 เท่านั้น แสดงให้เห็นว่า

อาจารย์ประวัติศาสตร์มองเห็นประโยชน์ของการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน
พร้อมกับได้พยายามจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่งอยู่เสมอ

ตาราง 37 การจัดแสดงนิทรรศการหรือป้ายนิเทศของอาจารย์ผู้สอนวิชา-
ประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

โอกาสที่จัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศประกอบการสอน	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
เมื่อสอนจบเนื้อหาทุก ๆ เรื่อง	24	20.00	2
เฉพาะเรื่องหรือเหตุการณ์ที่สำคัญ	47	39.16	1
เดือนละครั้ง	11	9.17	5
เทอมละครั้ง	18	15.00	3
ปีละครั้ง	12	10.00	4
ไม่ได้ทำเลยเพราะไม่มีเวลา	8	6.67	6
ไม่ได้จัดเพราะเห็นว่าไม่มีประโยชน์	—	—	
รวม	120*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 37 แสดงให้เห็นว่า โอกาสที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ
ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครู จัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศประกอบการสอน โดยวิธีจัด
เฉพาะเรื่องหรือเหตุการณ์ที่สำคัญมีมากเป็นอันดับหนึ่ง คือร้อยละ 39 รองลงมา ได้แก่
การจัดเมื่อสอนจบเนื้อหาทุก ๆ เรื่อง มีร้อยละ 20 ส่วนการจัด เทอมละครั้ง ปีละครั้ง
และเดือนละครั้ง มีเป็นอันดับสาม อันดับสี่และอันดับห้า คือร้อยละ 15, 10 และ 9
ตามลำดับ ส่วนเหตุผลที่ไม่ได้จัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศประกอบการสอนเลย เพราะไม่มี
เวลา มีน้อยที่สุดเป็นอันดับสุดท้าย คือร้อยละ 7 แสดงว่า อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์
ส่วนใหญ่ต่างก็จัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศประกอบการสอนตามวาระที่แต่ละคนเห็นสมควร

การพานักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ ถือเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อการเรียน การสอนวิชาประวัติศาสตร์อย่างหนึ่ง ยิ่งสถานที่นั้น ๆ เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของวิชาประวัติศาสตร์ ก็จะได้รับประโยชน์โดยตรงมากยิ่งขึ้น อาจารย์ประวัติศาสตร์ได้นำนักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ ในที่ต่าง ๆ กัน ดังปรากฏในตาราง 38 นี้

ตาราง 38 สถานที่ที่อาจารย์สอนวิชาประวัติศาสตร์เคยพานักศึกษาไปศึกษา-
นอกสถานที่

สถานที่ที่นักศึกษาไปทัศนศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ชมโบราณสถานและวัตถุในท้องถิ่น	34	22.67	2
ชมโบราณสถานและวัตถุในที่ต่าง ๆ	35	23.33	1
พิพิธภัณฑ์สถาน	32	21.33	3
หอสมุดแห่งชาติ	16	10.67	5
รัฐสภา	11	7.33	6
ชมนิทรรศการที่สำคัญและมีประโยชน์	22	14.67	4
รวม	150*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 38 แสดงให้เห็นว่า การนำนักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ของอาจารย์-
ประวัติศาสตร์ ได้แก่การนำไปชมโบราณสถานและวัตถุในที่ต่าง ๆ มีมากเป็นอันดับหนึ่งคือ
ร้อยละ 23 อันดับสองได้แก่ การนำไปชมโบราณสถานและวัตถุในท้องถิ่น มีร้อยละ 22
อันดับสามคือ นำไปชมพิพิธภัณฑ์สถาน มีร้อยละ 21 อันดับสุดท้ายคือ การนำไปชมรัฐสภา
มีเพียงร้อยละ 7

ก่อนหน้านักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ ครูอาจารย์ที่นำไป มักจะมีข้อปฏิบัติต่าง ๆ กัน สำหรับอาจารย์ประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู มีข้อปฏิบัติดังปรากฏในตาราง 39 นี้

ตาราง 39 ข้อปฏิบัติก่อนที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์จะนำนักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่

ข้อปฏิบัติก่อนที่จะนำนักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
แจกรายการ แผนที่ แผนที่ เกี่ยวกับสถานที่ไป	27	25.00	2
อธิบายให้ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ	43	39.81	1
ฉายภาพยนตร์หรือภาพนิ่งเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ	8	7.41	5
ให้นักศึกษาดูรูปเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ	17	15.74	3
หาทุกอย่างที่กล่าวมาแล้ว	10	9.26	4
ไม่ได้ทำอะไรเลย	3	2.78	6
รวม	108*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 39 แสดงให้เห็นว่า ข้อปฏิบัติก่อนนำนักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ที่อาจารย์ประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู นำไปปฏิบัติมากเป็นอันดับแรก ได้แก่การอธิบายให้ความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ มีร้อยละ 40 แจกรายการ แผนที่ แผนที่เกี่ยวกับสถานที่ไป เป็นอันดับสอง มีร้อยละ 25 ให้นักศึกษาดูรูปเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ เป็นอันดับสาม มีร้อยละ 16 ส่วนการนำนักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่โดยไม่มีการเตรียมนักศึกษาก่อนนั้น มีน้อยที่สุดเพียงร้อยละ 3 แสดงว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ในสถานศึกษาฝึกหัดครู มีการวางแผนงานอย่างถี่ถ้วนครั้งก่อนนำนักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่

อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครู ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ที่นักศึกษาจะได้รับจากการไปศึกษานอกสถานที่ไว้ต่าง ๆ กัน ดังปรากฏในตาราง 40 นี้

ตาราง 40 ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์เกี่ยวกับประโยชน์ที่
นักศึกษาจะได้รับจากการไปศึกษานอกสถานที่

ประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับจากการไปศึกษานอกสถานที่	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ คึขึ้น	47	39.50	1
สนใจเรียนวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้น	42	35.29	2
สนใจแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นหรือประเทศชาติมากขึ้น	30	25.21	3
รวม	119	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 40 แสดงให้เห็นว่า ประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับจากการไปศึกษานอกสถานที่ในทัศนะของอาจารย์ประวัติศาสตร์มีมากเป็นอันดับแรกก็คือ ความเห็นว่าช่วยให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ คึขึ้น มีร้อยละ 39 ความเห็นว่า ทำให้สนใจเรียนวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้นเป็นอันดับสอง มีร้อยละ 35 ส่วนความเห็นว่า ทำให้สนใจแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นหรือของประเทศชาติมากขึ้น เป็นอันดับสุดท้าย เพียงร้อยละ

25

ภายหลังจากนำนักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่แล้ว ครูอาจารย์ก็นำไปใช้วิธีวัดผลที่ได้รับต่างกันไปสำหรับอาจารย์ประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู ใช้วิธีวัดผลที่ได้รับจากการไปศึกษานอกสถานที่ของนักศึกษา ดังปรากฏในตาราง 41 นี้

ตาราง 41 การวัดผลภายหลังการไปศึกษานอกสถานที่ที่อาจารย์ผู้สอนวิชา-
ประวัติศาสตร์จัดทำ

การวัดผลภายหลังการไปศึกษานอกสถานที่	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
อภิปรายถึงประโยชน์หรือความรู้ที่ได้รับ	31	36.90	2
เขียนรายงานประโยชน์และความรู้ที่ได้รับมาส่ง	41	48.81	1
จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ	12	14.29	3
รวม	84	100	

จากตาราง 41 แสดงให้เห็นว่า การวัดผลภายหลังการไปศึกษานอกสถานที่ของนักศึกษาที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครู นิยมใช้มากเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ ให้นักศึกษาเขียนรายงานถึงประโยชน์และความรู้ที่ได้รับ มีร้อยละ 49 ให้นักศึกษาอภิปรายถึงประโยชน์หรือความรู้ที่ได้รับมา เป็นอันดับสอง มีร้อยละ 37 จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ เป็นอันดับสุดท้าย มีเพียงร้อยละ 14

ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนวิชา-ประวัติศาสตร์เป็นเรื่องที่น่าสนใจ อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครู ประสบปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กัน ดังปรากฏในตาราง 42 นี้

ตาราง 42 ปัญหาและอุปสรรคที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ประสบในการ
จัดกิจกรรมต่าง ๆ

ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่	3	2.59	7
ไม่ได้รับความร่วมมือจากหัวหน้าหมวดหรืออาจารย์ในหมวด	3	2.59	7
นักศึกษาไม่สนใจและไม่ค่อยให้ความร่วมมือ	16	13.79	3
ไม่ทราบจะจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับบทเรียนได้อย่างไร	13	11.21	5
สภาพห้องเรียนหรือวิทยาลัยไม่อยู่ในลักษณะที่จะจัด กิจกรรมได้	29	25.00	1
อยู่ห่างไกลแหล่งอุปกรณ์	29	25.00	1
ไม่เคยจัดกิจกรรมเลย	7	6.03	6
ไม่มีปัญหาอะไรเลย	16	13.79	3
รวม	116 *	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 42 แสดงให้เห็นว่า ปัญหาและอุปสรรคที่อาจารย์ประวัติศาสตร์
ประสบในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีมากเป็นอันดับหนึ่งคือ สภาพห้องเรียนหรือวิทยาลัยไม่
อยู่ในลักษณะที่จะจัดกิจกรรมได้และอยู่ห่างไกลแหล่งอุปกรณ์ มีจำนวนเท่า ๆ กันคือร้อยละ 25
อันดับสองได้แก่ นักศึกษาไม่สนใจและไม่ค่อยให้ความร่วมมือกับคำตอบว่าไม่มีปัญหาอะไรเลย
มีจำนวนเท่ากันคือร้อยละ 14 อันดับสุดท้ายคือ ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้อำนวยการหรือ
อาจารย์ใหญ่ หรือไม่ได้รับความร่วมมือจากหัวหน้าหมวดหรืออาจารย์ในหมวด มีจำนวน
เท่ากันเพียงร้อยละ 3 เป็นที่น่าสังเกตว่า ในจำนวนคำตอบทั้งหมด มีอาจารย์ผู้สอน
ถึง 6 % ที่ไม่เคยจัดกิจกรรมเลย โดยมีเหตุผลเพราะมีภาระหน้าที่พิเศษมากเกินไป

ตอนที่ 7 เกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา

ตอนสุดท้ายของการวิเคราะห์ผลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการวัดผลการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครู ตอนแรกเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการวัดผล การศึกษาของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษาฝึกหัดครู ซึ่งปรากฏในตาราง 43 ข้างล่างนี้

ตาราง 43 ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการวัดผลการศึกษาของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
เพื่อเก็บคะแนนตามระเบียบของการวัดผล	35	12.24	5
เพื่อวัดประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียน	72	25.17	1
เพื่อวัดความแม่นยำในการจำ	17	5.94	6
เพื่อวัดความขยันและความเอาใจใส่ของผู้เรียน	41	14.34	4
เพื่อวัดผลการสอนของครู	59	20.63	3
เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น	62	21.68	2
รวม	286*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 43 แสดงให้เห็นว่า ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการวัดผลการศึกษาของอาจารย์ประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู ในแง่เพื่อวัดประสิทธิภาพในการเรียนของผู้เรียนมีมากเป็นอันดับหนึ่ง คือร้อยละ 25 เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น เป็นอันดับสอง มีร้อยละ 22 เพื่อวัดผลการสอนของครู เป็นอันดับสามมีร้อยละ 21 อันดับสุดท้าย เพื่อวัดความแม่นยำในการจำมีเพียงร้อยละ 6

อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนย่อมใช้วิธีการวัดผลการศึกษาที่แตกต่างกันไป อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครู ใช้วิธีวัดผลการเรียนประวัติศาสตร์ของนักศึกษาดังปรากฏในตาราง 44 นี้

ตาราง 44 วิธีการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ที่อาจารย์ผู้สอนใช้ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

วิธีการวัดผลที่อาจารย์ผู้สอนใช้	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ออกข้อสอบแบบปรนัยทั้งหมด	20	6.67	5
ออกข้อสอบแบบอัตนัยทั้งหมด	15	5.00	6
ออกข้อสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัยปนกัน	82	27.33	1
ให้นักศึกษาทำรายงานส่ง	72	24.00	2
ให้นักศึกษาออกมารายงานหน้าชั้นเรียน	56	18.67	3
รวบรวมผลงานทุกชิ้นที่ให้ทำเก็บคะแนน	55	18.33	4
รวม	300*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 44 แสดงให้เห็นว่า วิธีการวัดผลการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ที่อาจารย์ผู้สอนใช้มากเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ การออกข้อสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัยปนกัน มีร้อยละ 27 ให้นักศึกษาทำรายงานส่ง เป็นอันดับสองมีร้อยละ 24 ให้นักศึกษาออกมารายงานหน้าชั้นเรียนและรวบรวมผลงานทุกชิ้นที่ให้ทำเก็บคะแนน คืออันดับสามและอันดับสี่ มีร้อยละ 19 และ 18 ตามลำดับ อันดับสุดท้ายคือ ออกข้อสอบแบบอัตนัยทั้งหมด มีเพียงร้อยละ 5

อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์แต่ละคนอาจกำหนดระยะเวลาในการทดสอบวัดผลการศึกษาต่างกันไปตามความเหมาะสม ดังปรากฏในตาราง 45 นี้

ตาราง 45 การกำหนดระยะเวลาในการทดสอบวิชาประวัติศาสตร์ของอาจารย์-
ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

การกำหนดระยะเวลาในการทดสอบวิชาประวัติศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
เมื่อสอนจบเรื่องหนึ่ง ๆ	48	38.10	1
เดือนละครั้ง	9	7.14	4
ตามที่วิทยาลัยกำหนด	13	10.32	3
ท่านกำหนดไว้ในแผนการสอนระยะยาวในแต่ละ เทอมของท่านเอง	48	38.10	1
เมื่อท่านเห็นว่านักศึกษาไม่สนใจทบทวน	7	5.55	5
เมื่อไม่ได้เตรียมการสอนล่วงหน้า	2	1.59	6
รวม	126*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 45 แสดงให้เห็นว่า กำหนดระยะเวลาในการทดสอบวิชาประวัติศาสตร์ที่อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติมากเป็นอันดับหนึ่งได้แก่ การทดสอบเมื่อสอนจบเรื่องหนึ่ง ๆ มีร้อยละ 38 สอดตามที่กำหนดไว้ในโครงการสอนระยะยาว เป็นอันดับสองมีร้อยละ 37 สอดตามที่วิทยาลัยกำหนด เป็นอันดับสามมีร้อยละ 10 อันดับสุดท้ายคือ ทดสอบเมื่อไม่ได้เตรียมการสอนล่วงหน้า มีเพียงร้อยละ 2 ซึ่งการทดสอบแบบนี้ เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าของอาจารย์ผู้สอน เพราะไม่ได้เตรียมการสอนมาก่อนแม้จะมีจำนวนน้อยที่สุด ซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักการวัดผล และย่อมเกิดประโยชน์ได้ไม่มากนัก

ตาราง 46 การคิดคะแนนที่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ใช้ในการวัดผลวิชา-
ประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

การคิดคะแนนที่ใช้ในการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
แบบ T - Score	57	57.58	1
ตัดเกรดตามที่กรมการฝึกหัดครูกำหนดโดยใช้			
คะแนนดิบ	26	26.26	2
กำหนดวิธีการของตนเอง	16	16.16	3
รวม	99 [*]	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

วิธีคิดคะแนนที่อาจารย์ประวัติศาสตร์ใช้มากที่สุดเป็นอันดับแรก คือ แบบ T - Score มีร้อยละ 58 การตัดเกรดตามที่กรมการฝึกหัดครูกำหนดโดยใช้คะแนนดิบ เป็นอันดับสอง มีร้อยละ 26, อันดับสุดท้าย ได้แก่การกำหนดวิธีการของตนเอง มีร้อยละ 16 แสดงว่าอาจารย์ส่วนใหญ่มีหลักเกณฑ์ในการตัดเกรดถูกต้องตามหลักการของเทคนิคการวัดผล แต่ก็มีจำนวนไม่น้อยที่ยังนิยมใช้วิธีการที่สะดวกสบายโดยไม่คำนึงถึงหลักการ

ตาราง 47 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาทางด้านการวัดผลของอาจารย์ผู้สอน
วิชาประวัติศาสตร์ ในสถานศึกษาฝึกหัดครู

ปัญหาทางด้านการวัดผล	จำนวน	ร้อยละ	อันดับที่
ขาดความเข้าใจในการสร้างข้อทดสอบที่เหมาะสม	15	7.01	6
มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการวัดผลน้อย	13	6.07	7
เวลาในการตรวจข้อสอบมีน้อย ทำให้ออกข้อสอบแบบอัตนัยไม่ไ้มาก	42	19.63	1
ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบที่ใช้จะวัดผลได้สมบูรณ์จริง ๆ	31	14.49	4
ข้อสอบที่ออกมักเน้นความจำมากกว่าความเข้าใจ	25	11.68	5
การออกข้อสอบปรนัยแบบมาตรฐานออกยาก	38	17.76	2
ข้อสอบที่วัดความเข้าใจออกยาก	32	14.95	3
ไม่แน่ใจว่าข้อสอบที่ออกวัดความจำหรือความเข้าใจ	11	5.14	8
ไม่มีปัญหาอะไร	7	3.27	9
รวม	214*	100	

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

จากตาราง 47 แสดงให้เห็นว่า เกี่ยวกับเรื่องการวัดผลนั้นว่ายังมีปัญหามาก สำหรับอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ เช่น อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถออกข้อสอบแบบอัตนัยไ้มาก เพราะมีเวลาตรวจข้อสอบน้อย เนื่องจากวิทยาลัยครูทุกแห่งให้เวลาตรวจข้อสอบสั้นมาก จึงทำให้อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถวัดผลการสอนของตนได้เต็มที่ นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนยังขาดความเข้าใจในเทคนิคในการออกข้อสอบ มีเพียง 3 % เท่านั้นที่ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดผลในวิชาประวัติศาสตร์

สรุปผลการค้นคว้า อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาถึงสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานศึกษาฝึกหัดครูครั้งนี้ ต้องการจะรวบรวมข้อเท็จจริง ความเห็น ตลอดจนอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อบูมุงให้เกิดประโยชน์ตามเป้าหมายของวิชาประวัติศาสตร์โดยตรง พร้อมกับจะช่วยให้ทราบอุปสรรคและปัญหาในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น ความเหมาะสมของเนื้อหา ทักษะของครูผู้สอน สภาพของอุปกรณ์การสอนที่ใช้ คุณภาพของตำราที่ใช้ค้นคว้าประกอบการสอน วิธีการวัดผลการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ที่ปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่อยู่ในสถานศึกษาฝึกหัดครู การทราบสภาพดังกล่าวมานี้ จะเป็นแนวทางนำไปแก้ไขสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูงได้ ผู้เขียนในฐานะที่เป็นครูสอนวิชาประวัติศาสตร์ในวิทยาลัยครูแห่งหนึ่ง ประารณนาที่จะเห็นสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์มีความก้าวหน้าและได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ จึงทำการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ขึ้น และคาดว่าผลของการวิจัยอาจจะช่วยชี้แนวทางแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูงให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น โดยเร็วที่สุด

ก. ความมุ่งหมายในการค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้เขียนได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ คือ

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาทั่วไปจากอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ความยาก - ง่ายของเนื้อหาในหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ในฐานะเป็นวิชาเอก - โท (เอกสังคม) ในระดับ ป.กศ.สูง

1.2 การสอน

1.3 หนังสือค้นคว้าและอุปกรณ์ประกอบการสอน

1.4 การอบรมหรือสัมมนา

1.5 การจัดกิจกรรมประกอบการสอน

1.6 การวัดผลการศึกษา

2. เพื่อสำรวจสถานการณ์ทั่วไปของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับ ป.กศ.สูง ในด้านคุณวุฒิ ระยะเวลาที่ทำการสอน จำนวนชั่วโมงที่สอน ความสนใจในการสอน ฯลฯ

3. เพื่อศึกษาแนวโน้มประโยชน์จากแหล่งวัสดุและชุมชนหรือสถานที่ที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือที่ใกล้เคียงว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์นำมาใช้ประโยชน์ในการสอนมากน้อยเพียงไร เช่น เอกสาร โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ

4. เพื่อรวบรวมสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับ ป.กศ.สูง ในสถานฝึกหัดครู เสนอแนะเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา เพื่อปรับปรุงการสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กระทำกับอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปีการศึกษา 2514 จากวิทยาลัยครูทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 25 แห่ง จำนวน 94 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงตามความมุ่งหมาย ผู้เขียนได้สร้างแบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 7 ตอน คือ

- ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของอาจารย์ผู้สอน
 ตอนที่ 2 เกี่ยวกับหลักสูตร
 ตอนที่ 3 เกี่ยวกับการสอน
 ตอนที่ 4 เกี่ยวกับหนังสือกันคว่ำและการใช้อุปกรณ์การสอน
 ตอนที่ 5 เกี่ยวกับการอบรมและสัมมนา
 ตอนที่ 6 เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม
 ตอนที่ 7 เกี่ยวกับการวัดผลการศึกษา

3. การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล ผู้เขียนดำเนินการ 2 วิธี คือ

1. ผู้เขียนไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเองตามวิทยาลัยครูในส่วนกลาง
2. ผู้เขียนไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการกองโรงเรียนฝึกหัดครู

กรมการฝึกหัดครู เพื่อช่วยออกหนังสือแนส่งแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ถึงผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม และส่งกลับมายังผู้อำนวยการกองโรงเรียนฝึกหัดครู ภายในกำหนดเวลา โดยผู้เขียนไปเก็บรวบรวมจากกรมการฝึกหัดครู อีกตอนหนึ่ง

ค. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้เขียนได้หาความถี่ของคะแนนแต่ละข้อตั้งแต่ตอนที่ 1 - 7 แล้วคำนวณหาอัตราร้อยละ (Percentage) จากคำตอบ โดยแบ่งแยกการวิเคราะห์เป็นตอน ๆ ไป

ผลและอภิปรายผลของการค้นคว้า

1. สถานภาพทั่ว ๆ ไปของอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับประกาศนียบัตร-วิชาการศึกษาชั้นสูง

อาจารย์ประวัติศาสตร์มีวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไปทั้งหมด และวุฒิที่สูงกว่าระดับปริญญาตรีก็มีถึงร้อยละ 24 ในด้านความรู้ของอาจารย์ประวัติศาสตร์จึงเป็นที่น่าพอใจเพราะทุกคนผ่านการศึกษาระดับอุดมศึกษามาแล้ว ย่อมมีความรู้และแนวความคิดที่กว้างขวางพอที่จะเป็นประโยชน์แก่การสอนนักศึกษาในระดับนี้ได้เป็นอย่างดี เพราะนักศึกษาที่จบการศึกษาชั้น ป.กค. สูง ส่วนใหญ่จะออกไปสอนในโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายหรือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เมื่อตนได้รับความรู้ที่ถูกต้องและ

กว้างขวางไปจากสถานศึกษา ย่อมออกไปเป็นครูที่มีประสิทธิภาพที่ติดต่อไป

อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่อยู่ในวัยที่ยังมีความกระตือรือร้นในการทำงานได้เป็นอย่างดีทั้งอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง อาจารย์เหล่านี้ย่อมมีความคล่องตัวในการทำการสอน ซึ่งทราบได้จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ได้ให้ความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์อย่างมาก ย่อมเป็นสิ่งยืนยันได้ว่าอาจารย์แต่ละคนมีความสนใจและกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงงานสอนในหน้าที่ของตนให้ดีขึ้นอยู่เสมอ ฉะนั้นถ้าหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือรับผิดชอบต่อการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูงทุกฝ่าย สามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ให้หมดไปได้แล้ว สภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง จะต้องบรรลุเป้าหมายได้มากขึ้น เพราะผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในการสอนโดยตรง มีความพร้อมที่จะปรับปรุงและปรารภงานจะให้งานในหน้าที่ของตนมีความก้าวหน้าอยู่เสมอ แต่มีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไข จึงจะทำให้การสอนวิชานี้มีสภาพดีขึ้นได้

ระยะเวลาของการสอนของอาจารย์ทุกคนย่อมมีส่วนสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการสอนโดยตรง อาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ทำการสอนมาแล้วไม่เกิน 4 ปี หรือกว่าครึ่งของจำนวนทั้งหมดสอนมาแล้วไม่เกิน 9 ปี ย่อมมีโอกาสให้ทฤษฎีและความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้รับมาจากสถานศึกษาของตนให้เป็นประโยชน์ต่อการสอนและมีโอกาสปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ไปได้บ้าง ในขณะที่เดียวกันย่อมเกิดความชำนาญพอที่สร้างแนวการสอนที่เหมาะสมกับการศึกษาในระดับนี้ได้แล้ว จากความจริงที่เป็นอยู่อาจารย์ที่เพิ่งจบการศึกษาในระดับอุดมศึกษามาทำการสอนในปีแรก ก็มักจะเอาความรู้ที่ตนเรียนมาจากระดับปริญญาตรีไปสอน เพราะยังไม่ทราบแหล่งที่จะค้นคว้าหรือปรับปรุงความรู้ให้เหมาะสมกับระดับที่ตนสอน จึงถ่ายทอดความรู้ที่ตนมีอยู่ไปก่อนต่อเมื่อมีประสบการณ์มากขึ้น รู้แหล่งวิชาและวิธีการที่จะค้นคว้าคัดแปลงความรู้ให้เหมาะสมกับระดับที่ตนสอนมากขึ้น ก็จะเปลี่ยนแนวการสอนใหม่ หรือปรับปรุงการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้นไปเรื่อย ๆ ซึ่งจากการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ประวัติศาสตร์ พบว่า อาจารย์ที่จบการศึกษาใหม่ ๆ จะอยู่ในสภาพที่กล่าวมาแล้ว และในสถานศึกษาที่มีอาจารย์มีประสบการณ์ในการสอนมานานกว่าจะช่วยให้คำแนะนำแก่อาจารย์

ที่เพิ่งออกไปทำการสอนได้มาก

จำนวนชั่วโมงสอนที่อาจารย์แต่ละคนรับผิดชอบอยู่ ย่อมมีผลต่อการสอนของอาจารย์แต่ละคนด้วย อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอนระหว่าง 11 - 15 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จึงน่าจะมีเวลาสำหรับการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อทำให้การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ถูกต้องตามลักษณะและธรรมชาติของวิชาดีพอ

2. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

รายวิชาประวัติศาสตร์ที่กำหนดให้นักศึกษาระดับ ป.กศ.สูง เอก - สังคมศึกษาเรียนมีทั้งหมด 7 วิชาด้วยกัน ซึ่งอาจารย์ประวัติศาสตร์บางคนอาจต้องสอนทั้ง 7 วิชา หรืออาจสอนบางวิชา ความเห็นของอาจารย์ส่วนใหญ่ต่อเนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรของทั้ง 7 วิชาเห็นว่าบางวิชามีเนื้อหายากเกินไปสำหรับระดับ ป.กศ.สูง เช่น สังคมศึกษา 30 (เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก) สังคมศึกษา 20 (ประวัติศาสตร์ 8) และสังคมศึกษา 19 (ประวัติศาสตร์ 7) เพราะเห็นว่ามีเนื้อหาตรงกับหลักสูตรระดับปริญญาตรีของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ส่วนวิชาที่ง่าย เช่น สังคมศึกษา 17 (ประวัติศาสตร์ 5) เพราะมีเนื้อหาวิชาซ้ำกับสังคมศึกษา 6 ที่เป็นวิชาบังคับในระดับ ป.กศ. วิชาที่อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าเนื้อหาหายาก บางวิชาจึงไม่เปิดสอนในสถานศึกษานั้น ๆ ด้วยเหตุผลที่ว่า ไม่มีอาจารย์นักสอนวิชานั้น ๆ ได้แก่ สังคมศึกษา 20 เป็นต้น ฉะนั้น ความเห็นของอาจารย์บางส่วนจึงเห็นควรให้มีการปรับปรุงหลักสูตรใหม่ เนื่องจากหลักสูตรปัจจุบันใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 พบว่าบางวิชาหายากหรือยากเกินไปจึงควรมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น และขอבקพร้องที่อาจารย์ผู้สอนเสนอมากที่สุดจากการสำรวจความคิดเห็นประกอบการปรับปรุงหลักสูตรคือ ทุกวิชาที่กำหนดเนื้อหาให้เรียนมากเกินไปไม่สอดคล้องกับเวลาเรียน ทำให้อาจารย์ส่วนใหญ่สอนไม่ทันตามหลักสูตรที่กำหนด จนต้องแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน เช่น นานาเนื้อหาหาย่อย ๆ เฉพาะตอนที่สอนไม่ทันมาอธิบายให้นักศึกษาฟังบ้าง ให้นักศึกษาไปอ่านทำความเข้าใจเอาเองบ้าง หรือไม่ก็ให้นักศึกษามาสอนนอกเวลาเรียน ซึ่งการแก้ ปัญหาเช่นนี้ไม่เป็นผลดี

ทั้งในแง่การเรียนและการสอนประวัติศาสตร์เลย ในแง่การเรียนทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายที่จะต้องเรียนนอกเวลา หรือต้องเรียนเรื่องนั้น ๆ อย่างย่อ ๆ ส่วนการกำหนดให้นักศึกษาไปอ่านทำความเข้าใจเอาเอง อาจารย์ผู้สอนอาจไม่ได้ติดตามผลว่านักศึกษาทำตามคำสั่งหรือไม่ ก็เท่ากับตัดเรื่องนั้น ๆ ทิ้งไปโดยปริยายด้านการสอน เมื่ออาจารย์ผู้สอนไม่สามารถจะสอนวิชานั้น ๆ ให้ทันตามที่หลักสูตรกำหนดไว้เป็นประจํา ย่อมเกิดความเบื่อหน่ายและขาดความกระตือรือร้นที่จะจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนเพิ่มขึ้น เพราะเห็นว่าไม่สามารถสอนเนื้อหาให้ทันหลักสูตรอยู่แล้ว ถ้าจะจัดกิจกรรมใด ๆ ขึ้นย่อมทำให้เสียเวลามากไปอีก ซึ่งจะส่งผลทำให้สอนไม่ทันมากขึ้น ฉะนั้นในตอนที่สอบถามเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนจึงมีอาจารย์บางคนไม่ได้จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนเลย ในฐานะที่ผู้เขียนเองเป็นอาจารย์ประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง คนหนึ่งและเคยประสบปัญหาดังกล่าวมาแล้ว จนทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมประกอบบทเรียนในเวลาสอนได้เลย นอกจากจะจัดนอกเวลาเรียน แต่การจะทำให้ก็ต้องอาศัยผู้สอนที่สนใจในการสอนจริง ๆ แต่ในปัจจุบันนี้คงทำได้ยากเพราะอาจารย์ผู้สอนไม่มีเวลาว่างพอ นอกเวลาเรียนก็เป็นเวลาเริ่มการสอนนักศึกษาภาคค่ำ จึงไม่สะดวกในการจัดกิจกรรมประกอบบทเรียนได้ ฉะนั้นทราบโดยที่ยังไม่มีการปรับปรุงหลักสูตร เพื่อจัดเนื้อหาให้สมดุลกับเวลาเรียนแล้ว สภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ก็คงไม่มีอะไรดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งอาจารย์ส่วนใหญ่ก็แสดงความวิตกกังวลที่จะมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรอยู่แล้ว เพราะเห็นว่าก่อให้เกิดผลดีต่อการสอนเพื่อจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ขจัดข้อบกพร่อง และปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสม ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อวิชาจริง ๆ เพราะหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ร่างจากคณะกรรมการที่ไม่ใช่อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ทั้งหมด ส่วนหนึ่งเป็นหัวหน้าหมวดสังคมศึกษาที่อาจไม่ได้สอนวิชาประวัติศาสตร์จริง ๆ เพียงแต่รับทราบข้อบกพร่องต่าง ๆ มาจากอาจารย์ในหมวด อีกส่วนหนึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ของกรมการฝึกหัดครูที่อาจไม่เคยสอนประวัติศาสตร์มาก่อนเลยหรือไม่ก็สอนมานานแล้ว เพราะปัจจุบันไม่ได้ทำการสอน ฉะนั้นการจะปรับปรุงหลักสูตรใหม่ ควรจะทำงานในกลุ่มอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์จริง ๆ

เพื่อแก้ไขข้อบกพร่องได้ตรงจุด หรือถ้าหน่วยศึกษานิเทศก์จะจัดทำเองตามหน้าที่ ก็ควรจะทดลองนำไปใช้สอนในวิทยาลัยครูจริง ๆ เสียก่อน เพื่อจะได้ทราบว่า ควรจะตัดเนื้อหาตอนใดออก ซึ่งจะทำให้หลักสูตรมีความหมายว่าคลุมเนื้อหาที่กำหนดให้เรียนได้จริงและเป็นแนวทางที่นำไปปฏิบัติได้จริง เพราะมีอาจารย์ผู้สอนบางส่วนแก้ปัญหาการสอนไม่ทันด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสมกับระดับการศึกษา เช่น ตัดเนื้อเรื่องนั้น ๆ ทิ้งไป โดยไม่ออกข้อสอบหรือเลือกเฉพาะตอนที่ออกข้อสอบมา อธิบายให้นักศึกษาฟัง เมื่อปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับเวลาเรียนแล้ว ปัญหาการสอนไม่ทันตามหลักสูตรย่อมหมดไป

3. สภาพทั่ว ๆ ไปและความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

ความเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์เป็นไปในแง่ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สอนและผู้เรียน เพราะผู้สอนส่วนใหญ่เห็นว่าการสอนวิชาประวัติศาสตร์ช่วยให้ผู้สอนมีความรู้เท่าทันเหตุการณ์ของโลกอยู่เสมอและผู้สอนสามารถสอนให้นักศึกษาเกิดความสนุกสนานในบทเรียนได้ ส่วนตัวผู้เรียนก็ได้รับประโยชน์ในแง่ที่มีความรู้รอบตัวอย่างกว้างขวางทำให้ออกไปเป็นครูสอนวิชาสังคมศึกษาที่ดีได้ จึงทำให้อาจารย์ส่วนใหญ่สอนวิชานี้ด้วยความสนใจและฝึกฝนการสอนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ จึงเป็นผลดีต่อสภาพการเรียนการสอนของวิชาประวัติศาสตร์ ที่อาจารย์ผู้สอนสอนด้วยความเต็มใจและมองเห็นประโยชน์ที่ตนได้รับ ย่อมทุ่มเทความคิดความสามารถให้การสอนอย่างเต็มที่ ส่วนอาจารย์ที่มีทัศนคติที่ไม่ค่อยดีต่อการสอนวิชานี้ก็มีบ้าง แต่เป็นส่วนน้อย เช่น เห็นว่าเป็นวิชาที่น่าเบื่อหน่าย มีเนื้อหาซ้ำซากเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ใคร ๆ ก็สอนได้หรือเป็นวิชาที่ไม่ก้าวหน้า นับว่าเป็นความเข้าใจที่ผิดพลาดอย่างมาก แสดงว่าอาจารย์เหล่านั้นไม่เข้าใจลักษณะและธรรมชาติที่แท้จริงของประวัติศาสตร์เลย เพราะประวัติศาสตร์มีคุณลักษณะที่ท้าทายผู้สอนและผู้เรียนให้มีความตื่นตัวต่อนโยบายที่เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ถ้าผู้ศึกษาสามารถค้นหาหลักฐานใหม่ ๆ มาแสดงและหักล้างหลักฐานเก่า ๆ ได้ เนื้อหาวิชาก็เปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่กล่าวถึงเหตุการณ์ในอดีต

ซึ่งอาจผ่านพ้นมานานนับพันปีจึงถึงหลักฐานต่าง ๆ ไว้ให้คนรุ่นหลังศึกษาในรูปต่าง ๆ กัน ฉะนั้นการค้นพบหลักฐานใหม่ ๆ ของนักประวัติศาสตร์หรือนักโบราณคดีแต่ละครั้ง จึงสร้างความตื่นตะลึงให้แก่ผู้สนใจในวิชาประวัติศาสตร์อย่างยิ่ง เพราะการได้หลักฐานใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ย่อมย้าเนื้อหาเดิมที่มีอยู่แล้วให้เด่นชัดขึ้น หรือไม่ก็ต้องเปลี่ยนแปลงเนื้อหาใหม่ทั้งหมด ถ้าสิ่งที่พบใหม่นำหนักความเชื่อถือไ้มากกว่า วิชาประวัติศาสตร์จึงไม่ได้เป็นวิชาที่มีเนื้อหาตายตัวอย่างที่อาจารย์บางส่วนเข้าใจ ฉะนั้นอาจารย์ที่เข้าใจวิชาประวัติศาสตร์อย่างผิวเผินเช่นนี้ ก็คงจะเป็นผู้ที่สอนประวัติศาสตร์ด้วยเหตุผลเพราะไม่ถนัดสอนวิชาอื่นหรือไม่มีคนอื่นสอน การสอนของอาจารย์เหล่านี้ก็คงไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร

การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ยังมีอุปสรรคประการอื่นอีกที่ทำให้การสอนไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร ซึ่งเป็นอุปสรรคที่มาจากฝ่ายบริหารของแต่ละวิทยาลัยและจากตัวผู้สอน เช่น วิทยาลัยไม่อำนวยความสะดวกในการจัดทำบรรยายประกอบการสอนที่จะช่วยให้การสอนดำเนินไปได้รวดเร็วขึ้นและจะช่วยแก้ปัญหาการสอนไม่ทันตามหลักสูตรได้ก็ประการหนึ่ง แต่อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่ก็ทำไม่ได้ เพราะวิทยาลัยไม่จัดบริการในด้าน การพิมพ์คำบรรยายหรืออัดคำบรรยายให้แก่ นักศึกษา อาจารย์ผู้ใดต้องการทำก็ต้องช่วยตัวเอง จึงทำให้เกิดความท้อแท้ สอนไปเท่าที่สอนได้ ซึ่งเป็นผลเสียอย่างยิ่งต่อการสอน นอกจากนี้อาจารย์บางคนมีภาระในงานพิเศษมากเกินไปทำให้ไม่มีเวลาเตรียมการสอนได้ก็พอ จึงสอนไม่ได้ดีเท่าที่ควร อุปสรรคประการสำคัญที่อาจารย์ประวัติศาสตร์เห็นว่าเป็นปัญหาใหญ่ที่ควรแก้ไขอย่างยิ่ง คือ ปัญหาขาดแหล่งวิชาที่จะค้นคว้าเพิ่มเติมและขาดอุปกรณ์การสอน เพราะอยู่ไกลแหล่งอุปกรณ์และวิทยาลัยไม่จัดงบประมาณในการซื้ออุปกรณ์การสอนให้ ทำให้การสอนไม่ได้ผล เนื่องจากวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่กล่าวถึงเหตุการณ์ต่างที่สัมพันธ์กับสถานที่และตัวบุคคล จึงต้องอาศัยแผนที่แสดงอาณาเขต เหตุการณ์ต่าง ๆ ภาพบุคคลสำคัญ ภาพสถานที่หรือสิ่งของต่าง ๆ ประกอบความเข้าใจหรือช่วยให้การสอนน่าสนใจขึ้น สภาพของสิ่งที่ เป็นอุปสรรคเหล่านี้ทำให้อาจารย์บางส่วนไม่ชอบสอนประวัติศาสตร์

ความรู้ของอาจารย์ผู้สอนมีความสำคัญยิ่งต่อการสอนที่ได้ผลดี อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ในสถานฝึกหัดครู แม้จะจบการศึกษาระดับปริญญาตรี

เป็นอย่างต่ำทั้งหมดแต่อาจารย์บางส่วนก็เห็นว่าความรู้ของตนยังไม่ดีพอที่จะสอนในระดับนี้ได้ ด้วยเหตุผลที่ไม่ได้รับการฝึกฝนเกี่ยวกับการสอนที่ดีพอระหว่างศึกษาอยู่ในสถานศึกษาของตน ทั้งยังไม่มั่นใจในความรู้ของตนว่าดีพอแก่การสอนในระดับนี้ สิ่งเหล่านี้เป็นปัญหาที่น่าสนใจ และควรแก้ไขให้หมดไปโดยเร็ว แม้อาจารย์ที่มีปัญหาเช่นนี้จะมีไม่มาก แต่ก็เป็นเรื่องซึ่งถึงความบกพร่องของการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีหน้าที่ผลิตครูออกไปสอนตามวิทยาลัยครูต่าง ๆ ว่าจากการฝึกฝนเกี่ยวกับวิธีสอนที่ผู้ศึกษาสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่องานในหน้าที่ได้ ส่วนด้านความรู้ เนื้อหาในระดับปริญญาตรีควรจะสัมพันธ์กับระดับ ป.กศ.สูง เพื่อบัณฑิตที่จะออกไปทำการสอนในวิทยาลัยครูต่าง ๆ จะได้เกิดความมั่นใจในความรู้ของตนก็พอ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนโดยตรง แต่อย่างไรก็ตามอาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ก็มีความรู้และความสามารถในการสอนอยู่ในเกณฑ์คืออยู่มาก ถึงแม้จะเห็นได้จากวิธีการแก้ปัญหา ทางด้านการสอนของอาจารย์ส่วนใหญ่เมื่อเกิดปัญหาทางด้านการสอนอาจารย์เหล่านี้สามารถ แก้ปัญหาคด้วยตนเอง โดยการค้นคว้าจากห้องสมุด แสดงว่าอาจารย์เหล่านี้มีความรู้ความสามารถที่จะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ การแก้ปัญหาโดยปรึกษาหารือกันระหว่างเพื่อนอาจารย์ในหมวดหรือหัวหน้าหมวดสังคมศึกษา ก็แสดงว่าอาจารย์ในหมวดสังคมศึกษา ส่วนใหญ่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถก็พอที่จะช่วยแก้ปัญหาทางด้านการสอนร่วมกันได้ เพราะ การแก้ปัญหาโดยอาศัยวิทยากรจากที่อื่นหรือปรึกษาหารือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ ตลอดจนผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ซึ่งอยู่ไกลออกไปจากความสัมพันธ์ในหมวดเป็นการแก้ปัญหาที่ อาจารย์ประวัติศาสตร์ปฏิบัติน้อยที่สุด จึงเป็นที่ยืนยันได้ว่า อาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่มีความรู้ความสามารถในการสอนอยู่ในเกณฑ์ดี

เนื่องจากวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่กล่าวถึงเนื้อหา รายละเอียดเกี่ยวกับ เหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งที่ล่วงเลยมานานแล้วหรือรอบ ๆ ตัว การจะสอนประวัติศาสตร์ให้กว้างขวางหรือลึกลงไป จึงต้องอาศัยการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี การเตรียมการสอนร่วมกันในระหว่างอาจารย์ที่สอนวิชาเดียวกันย่อมเป็นประโยชน์ต่อการสอนเป็นอย่างดี นอกจากจะมีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันแล้ว ยังช่วยให้วางโครงการสอนร่วมกัน ได้อย่างดี และจะเป็นประโยชน์ในคำนำใจหรือทำอุปกรณ์การสอนร่วมกัน -ซึ่งจะ

ช่วยแก้ปัญหาด้านการขาดแคลนอุปกรณ์การสอนได้วิธีหนึ่ง อาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์ในการทำงานร่วมกันในด้านที่กล่าวมาแล้วเป็นอย่างดี จึงทำให้เข้าใจได้ว่า การทำการสอนร่วมกันในแต่ละสถาบันอยู่ในสภาพที่ดีที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ย่อมเกิดผลสะท้อนที่ดีต่อความรู้ของนักศึกษาในแต่ละสถาบันด้วย

★ สภาพการเรียนการสอนที่ดี ไม่ได้อยู่ที่ตัวผู้สอนแต่ฝ่ายเดียว ผู้เรียนเป็นส่วนที่มีความสำคัญที่สุด ดังจะเห็นได้จากการศึกษาแผนใหม่จะยึดตัวผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนการสอนจะเกิดขึ้นได้ดีเมื่อผู้เรียนเกิดความพร้อมและความต้องการที่จะเรียน ความเห็นของอาจารย์ประวัติศาสตร์ต่อคุณสมบัติของนักศึกษาที่จะเรียนวิชาประวัติศาสตร์ได้ดี ควรเป็นผู้มีความสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผล ชอบการค้นคว้าเกี่ยวกับความจริงต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องมีสติปัญญาเฉียบแหลม แต่ต้องชอบค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ ซึ่งตรงกับลักษณะและธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์อยู่แล้ว แสดงให้เห็นว่าอาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่เข้าใจในลักษณะและธรรมชาติของวิชาเป็นอย่างดี แต่เท่าที่เป็นอยู่ นักศึกษาที่มีคุณสมบัติดังกล่าวมีเป็นส่วนน้อย เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ที่กำลังศึกษาอยู่มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการเรียนวิชาประวัติศาสตร์พอสมควร จึงไม่มีคุณลักษณะตามที่อาจารย์ผู้สอนต้องการทั้งหมด การเรียนของนักศึกษาเหล่านี้ย่อมไม่ได้รับผลดีเลิศ จากการสำรวจความเห็นของอาจารย์ผู้สอนพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ที่เลือกเรียนวิชาเอกสังคมศึกษาค้นคว้าเหตุผลเพราะไม่สามารถจะเลือกเรียนวิชาอื่นได้เป็นส่วนใหญ่ ส่วนที่เรียนเพราะสนใจจริง ๆ มีเป็นส่วนน้อย ผู้เขียนเองก็เคยประสบปัญหาการสอนนักศึกษาประเภทแรกเป็นประจำ จึงเห็นว่า มีวิธีที่จะปรับปรุงสภาพการเลือกเรียนวิชาเอกสังคมศึกษาได้ใหม่ โดยหากการคัดเลือกผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเรียนวิชาสังคมศึกษาได้ดีเข้ามาเรียน ไม่ควรเปิดรับทั่วไปจนเป็นแขนงวิชาสุดท้ายที่นักศึกษาจะเลือกเรียน เพราะไม่สามารถเรียนแขนงอื่นได้ ก็จะช่วยขจัดความคิดที่เห็นว่าวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่โกร ๆ ก็เรียนได้ให้หมดไป ถ้าหมวดวิชาสังคมศึกษาในสถานฝึกหัดครูทุกแห่งตั้งกฎเกณฑ์กำหนดคุณสมบัติของนักศึกษาที่จะเลือกเรียนวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอกได้แล้ว ปัญหาที่นักศึกษาไม่เอาใจใส่ในการเรียนย่อมหมดไป อาจารย์

ผู้สอนเองก็จะเกิดความกระตือรือร้นในการสอน เพราะได้สอนนักศึกษาที่มีความตื่นตัว จะรับความรู้ สนใจ ค้นคว้าหาความรู้มาโต้ถามผู้สอนอยู่เสมอ จะเป็นแรงกระตุ้น ไม่ให้ผู้สอนอยู่เฉยๆ ทำให้ตื่นตัวในความรู้ทั้งผู้เรียนผู้สอน ก็จะทำให้เกิดกระบวนการ เรียนรู้ที่ถูกต้องลักษณะและธรรมชาติของวิชาอย่างแท้จริงได้ สำหรับกฎเกณฑ์ที่จะกำหนด คุณสมบัติของผู้เลือกเรียนวิชาเอกสังคมศึกษานั้น ผู้เขียนคิดว่าไม่จำเป็นต้องคัดเอา นักศึกษาที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดเสมอไป คุณสมบัติที่สำคัญของนักประวัติศาสตร์ก็คือ ความไม่หยุดนิ่งต่อความรู้ที่มีอยู่ ความพากเพียรที่จะศึกษาให้ลึกซึ้งในแต่ละเหตุการณ์ อยู่เสมอ การศึกษาในระดับ ป.กศ.สูง ไม่จำเป็นต้องก้าวไปถึงขั้นที่ต้องออกค้นหา หลักฐานที่ไม่เคยพบมาก่อน เพียงแต่ศึกษาหลักฐานเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบันให้กว้างขวางและ ลึกซึ้งก็เป็นการเพียงพอแล้ว ฉะนั้นการกำหนดคุณสมบัติของผู้จะเลือกเรียนวิชาเอก- สังคมศึกษา ซึ่งต้องเรียนวิชาประวัติศาสตร์นั้น เป็นเรื่องที่จะต้องตกลงกันระหว่าง อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ทั้งหมด เมื่อเห็นว่าเป็นวิธีการที่ดีที่ควรนำไปปฏิบัติ ควรมุ่ง เสนอเมื่อมีโอกาสเข้าร่วมประชุมสัมมนาหรืออบรมระหว่างผู้สอนประวัติศาสตร์ด้วยกัน เพื่อวางหลักเกณฑ์คัดเลือกที่เหมาะสมต่อไป สำหรับผู้เขียนเห็นว่า ถ้าพิจารณาโดย เลือกนักศึกษาที่มีผลการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ดีเกินในระดับ ป.กศ. อาจเป็นวิธีการ ที่คืออย่างหนึ่ง

4. สภาพของหนังสือค้นคว้าและอุปกรณ์ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ ของอาจารย์ผู้สอน

ตำราประกอบการสอนและหนังสือที่ใช้ค้นคว้าประกอบการสอนเป็นคู่มือที่ มีความสำคัญยิ่งของผู้สอน นักศึกษาจะได้รับความรู้กว้างขวาง ลึกซึ้งหรือเชื่องได้ เพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับประเภทและแหล่งผลิตตำราที่อาจารย์ผู้สอนใช้ อาจารย์ ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้ตำราที่ผู้ทรงคุณวุฒิแต่งหรือแปลจากภาษาต่างประเทศ ตำราที่ หน่วยราชการจัดทำหรือเอกสารชิ้นต้นประกอบการสอนทั้งสิ้น แสดงว่าอาจารย์เหล่านี้มี หลักเกณฑ์ในการเลือกตำราประกอบการสอนที่ดียิ่งโดยคำนึงถึงผู้แต่ง - ผู้แปล - และ แหล่งที่มาเป็นประการสำคัญ ทำให้เห็นได้ว่า เนื้อหาความรู้ที่นักศึกษาได้รับต้องเป็น

เนื้อหาที่ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนยังพยายามค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมจากเอกสารชนิดต่าง ๆ ที่จะเพิ่มพูนความรู้ที่เป็นประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนทั้งสิ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้สอนทุกคนจบการศึกษามาจากสถาบันอุดมศึกษา จึงพยายามเลือกหาทำราที่มีคุณภาพเป็นประโยชน์แก่การสอบจริง ๆ ได้ แก่อย่างไรก็ดี หนังสือเล่มนี้และทำราประกอบการสอนประเภทที่อาจารย์ผู้สอนต้องการก็ไม่มีมากพอแก่ความต้องการ ทั้งแขนงวิชาประวัติศาสตร์เอเชียยุโรปและไทย เพราะอาจารย์เกือบทุกคนเห็นว่าการขาดแคลนทำราประกอบการสอน เป็นอุปสรรคสำคัญยิ่งที่ทำให้การสอนประวัติศาสตร์ไม่ได้รับผลดีกว่าที่เป็นอยู่ จึงเป็นปัญหาที่หน่วยศึกษานิเทศกรรมการฝึกหัดครูผู้ทำหน้าที่ช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนแขนงวิชาต่าง ๆ ในวิทยาลัยครู ควรจะพิจารณาช่วยเหลือ เพราะเป็นงานในหน้าที่ของหน่วยศึกษานิเทศกโดยตรง ซึ่งในระยะสิบปีก่อนหน่วยศึกษานิเทศกก็เคยผลิตทำราประกอบการสอนประวัติศาสตร์ที่มีคุณภาพคือออกเผยแพร่มาแล้ว แต่ในระยะหลังนี้ ไม่มีทำราเรียนของหน่วยฯ ออกเลย จึงทำให้อาจารย์ประวัติศาสตร์ต่างก็เรียกร้องที่จะให้หน่วยศึกษานิเทศกช่วยแก้ปัญหาโดยการผลิตทำราประกอบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์เป็นคู่มือการสอนรายวิชาออกเผยแพร่ หรือหน่วยศึกษานิเทศกอาจจะทำหน้าที่เป็นสื่อกลางรวบรวมรายชื่อหนังสือที่เกี่ยวข้องกับวิชาประวัติศาสตร์ที่พิมพ์จำหน่าย โดยสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ส่งไปที่วิทยาลัยครูทุกแห่ง ก็จะช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนทำราประกอบการสอนได้ประการหนึ่ง โดยเฉพาะสำหรับวิทยาลัยครูในส่วนภูมิภาค

อุปกรณ์การสอนเป็นสิ่งประกอบที่สำคัญยิ่งในการสอน การสอนจะมีความหมายก่อกำเนิดให้เกิดความสนใจแก่ผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจบทเรียนอย่างแจ่มแจ้งและจดจำได้นาน ลักษณะและธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์เป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ สัมพันธ์กับบุคคลและสถานที่ต่าง ๆ ฉะนั้น การสอนที่มีอุปกรณ์เกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ประกอบ จึงเป็นการสอนที่ถูกต้องวิธีการ และได้ผลที่สุด แก่อุปกรณ์การสอนประเภทต่าง ๆ ในวิทยาลัยครูเกือบทุกแห่ง อยู่ในสภาพขาดแคลนที่สุด มีวิทยาลัยครูเพียงแห่งเดียว

เท่านั้นที่อาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามียุทธวิธีการสอนเพียงพอแล้ว เหตุผลที่ทำให้วิทยาลัยครู
 เหล่านี้ ขาดแคลนยุทธวิธีการสอนประการสำคัญ คือ การอยู่ห่างไกลแหล่งวัสดุอุปกรณ์
 ซึ่งน่าจะหมายถึงวิทยาลัยครูที่อยู่ในส่วนภูมิภาคทั้ง 17 แห่ง จึงทำให้ไม่สะดวกในการ
 จัดซื้อ เพราะไม่สะดวกเกี่ยวกับวิธีการเสนอราคาตามระเบียบการซื้อสิ่งของของ
 ทางราชการ จึงทำให้อาจารย์ประวัติศาสตร์ไม่สามารถจัดซื้ออุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ได้
 ตามต้องการ และยังมีอุปสรรคในด้านการขาดงบประมาณจัดซื้อ เนื่องจากวิทยาลัยไม่ได้
 จัดงบประมาณให้ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะ ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ไม่เห็นความสำคัญ
 ของแขนงวิชานี้ก็ได้ จึงไม่สนใจจัดงบประมาณให้ ซึ่งเป็นเรื่องที่ตอ้งเสนอหัวหน้า
 สถานศึกษาให้เห็นความสำคัญของวิชาประวัติศาสตร์ว่าสำคัญเท่ากับแขนงวิชาอื่นเช่นกัน
 มิฉะนั้นคงไม่จัดไว้เป็นวิชาเอกให้นักศึกษาเลือกเรียนเช่นเดียวกับแขนงวิชาอื่น สิ่งที่
 เป็นอุปสรรคในการใช้ยุทธวิธีการสอนที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ อาจารย์ผู้สอนไม่มี
 ความรู้และความสามารถในการใช้ยุทธวิธีการสอนบางชนิด ด้วยเหตุผลที่ไม่ได้รับการ
 ฝึกฝนเกี่ยวกับการใช้ยุทธวิธีประเภทนั้น ๆ มาก่อน เรื่องนี้ผู้เขียนเห็นว่า ต้องแก้ไข
 ในสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตแขนงนี้โดยตรง ที่ควรจะเน้นวิธีการสอนในด้านต่าง ๆ
 ที่ทำให้ผู้ศึกษานำมาใช้ประโยชน์ในงานสอนได้จริง เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นผลสะท้อน
 ไปถึงผลการสอนของบัณฑิตที่สำเร็จออกมาด้วย เมื่อบัณฑิตได้รับการฝึกอบรมให้มีคุณภาพดี
 เพียงไร ก็ย่อมจะอบรมนักศึกษาของตนเท่าที่ตนได้รับการอบรมมา การศึกษาของเรา
 จึงไปไม่ถึงจุดที่จะผลิตครูที่มีสมรรถภาพอย่างกว้างขวางได้ ผู้เขียนเห็นว่าต้องแก้ไขใน
 ระดับอุดมศึกษา ความจริงประการหนึ่งที่เป็นข้อบกพร่องในวงการศึกษของเราทุกระดับ
 คือ ขาดการฝึกฝนที่จะนำทฤษฎีต่าง ๆ ที่เรียนไปปฏิบัติได้จริง ๆ จึงทำให้ครูที่สำเร็จ
 การศึกษาทุกระดับใช้วิธีการสอนตามแบบที่ตนเคยเรียนโดยไม่สามารถแนะนำวิธีการสอน
 ตามทฤษฎีที่เรียนมาไปปฏิบัติได้ ฉะนั้นการเรียนวิธีสอนวิชาต่าง ๆ ในสถานอุดมศึกษา
 โดยเฉพาะแขนงวิชาประวัติศาสตร์ ควรจะนำวิธีการใช้ยุทธวิธีประกอบการสอนประเภท
 ต่าง ๆ ตลอดจนการทำยุทธวิธีการสอนแบบง่าย ๆ มาเพิ่มเติมไว้ และให้นิสิตนักศึกษา
 เหล่านี้ลงมือปฏิบัติจนมีผลงานที่อาจารย์ผู้สอนแน่ใจว่าจะนำไปใช้ในงานสอนต่อไปได้
 ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงจุดที่สุด ส่วนปัญหาที่อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถใช้ยุทธวิธีการสอน

บางชนิดที่มีอยู่ในวิทยาลัยให้เกิดประโยชน์ต่อการสอนได้นั้น อาจเป็นปัญหาคำนความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ในสถาบันเดียวกันหรือเกี่ยวกับระบบบริหารของสถานศึกษานั้น ๆ เช่น การไม่ได้รับความร่วมมือจากแผนกโสตทัศนศึกษาในการใช้อุปกรณ์การสอน ทั้ง ๆ ที่จุดประสงค์ในการจัดให้มีแผนกโสตทัศนศึกษาทุกวิทยาลัย ก็เพื่อ บริการด้านอุปกรณ์การสอนบางอย่างแก่การเรียนการสอนในวิทยาลัยนั้น ๆ เมื่อแผนกโสตทัศนศึกษาไม่ทำงานตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ผู้เขียนเห็นว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานภายในวิทยาลัยหรือความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ในสถานศึกษานั้นโดยตรง

แม้วิทยาลัยส่วนใหญ่จะมีปัญหาในด้านขาดแคลนอุปกรณ์การสอนโดยตรงก็ตาม วิทยาลัยแต่ละแห่งก็มีสิ่งที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ที่เป็นประโยชน์หลายด้าน จึงทำให้สภาพการเรียนการสอนประวัติศาสตร์มีผลดีพอควร นอกจากนี้ อาจารย์ผู้สอนก็พยายามแก้ปัญหาโดยการใช้อุปกรณ์หรือวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ในด้านการสอน ด้วยการนำนักศึกษาไปหาความรู้เพิ่มเติม นับว่าเป็นการแก้ปัญหาที่ดียิ่งประการหนึ่ง แต่โดยเฉพาะแขนงวิชาประวัติศาสตร์ไทยเท่านั้น

5. ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนต่อการอบรมหรือสัมมนาที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนประวัติศาสตร์

อาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะรับการอบรมหรือสัมมนา ซึ่งกรมการฝึกหัดครูจัด ในด้านการเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ การปรับปรุงหลักสูตร การปรับปรุงวิธีสอน การทำและใช้อุปกรณ์ การจัดกิจกรรม ตลอดจนการวัดผลการศึกษา ตามกำหนดระยะเวลาที่แตกต่างกัน เช่น การปรับปรุงหลักสูตร อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นควรจัดทำ 2 ปีต่อ 1 ครั้ง ความรู้ทางวิชาการและการวัดผล-การศึกษาปีละครั้ง เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการเพิ่มพูนความรู้ปรับปรุงการสอนและแก้ไขข้อบกพร่องในการสอนให้หมดไปอยู่เสมอ จึงแสดงความต้องการที่จะเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาในด้านต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วเป็นส่วนมาก ทำให้เห็นได้ว่า ถ้าวางการเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ให้หมดไปแล้ว การเรียนการสอนในแขนงวิชานี้ต้องมีคุณภาพดีที่สุดใน

เพราะอาจารย์ที่มีหน้าที่รับผิดชอบการสอน มีความกระตือรือร้นที่จะปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นทุกทางอยู่แล้ว สำหรับอาจารย์ที่เคยได้รับการอบรมหรือสัมมนาที่กรมการฝึกหัดครู จัดทำเห็นว่า การอบรมหรือสัมมนาที่จัดแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่ได้รับผลดีมาก ส่วนที่ไม่ได้ผลก็เท่าที่ควร ก็เพราะได้รับผลไม่ตรงตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ วิทยากรผู้ให้การอบรม ไม่เชี่ยวชาญในหลักวิชาหรือระยะเวลาการอบรมนานเกินไป ทำให้ผู้รับการอบรมเบื่อหน่าย ผู้เขียนเห็นว่า วิธีแก้ปัญหาสองประการหลังที่ดีที่สุด คือ ควรสอบถามความเห็นของอาจารย์ประวัติศาสตร์ที่จะเข้ารับการอบรมก่อนจัดเกี่ยวกับตัววิทยากรที่อาจารย์ส่วนใหญ่ ต้องการเชิญมาให้การอบรม ตลอดจนระยะเวลาที่อาจารย์เหล่านั้นต้องการเข้ารับการอบรม มาเป็นหลักในการจัดอบรมหรือสัมมนา ก็จะช่วยขจัดข้อบกพร่องส่วนหนึ่งให้หมดไปได้ ส่วนปัญหาที่ผู้เข้ารับการอบรมมองไม่เห็นประโยชน์ของการอบรมนั้น แก้ได้โดยสอบถามความสนใจของผู้เข้ารับการอบรมก่อน เลือกเอาแต่ผู้ที่ต้องการเข้ารับการอบรมไว้เท่านั้น

วิทยาลัยครูบางแห่งมองเห็นประโยชน์ของการสัมมนาระหว่างอาจารย์ผู้สอน วิชาประวัติศาสตร์ด้วยกัน จัดให้มีการสัมมนาระหว่างอาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ขึ้น ทำให้อาจารย์เหล่านั้นนำผลจากการสัมมนาไปปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ได้หลายประการ ก่อให้เกิดผลดีแก่การเรียนการสอนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะสามารถทำให้วิทยาลัยจัดงบประมาณในการซื้อหนังสือและอุปกรณ์การสอนเพิ่มขึ้น นับเป็นการแก้ปัญหาที่ดีประการหนึ่ง เพราะปัญหาขาดแคลนตำราเรียนและอุปกรณ์การสอนเป็นปัญหาใหญ่ในวิทยาลัยครูเกือบทุกแห่ง นำที่วิทยาลัยครูที่ไม่เคยจัดการสัมมนาระหว่างอาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์เลย ควรจะได้จัดทำขึ้น เพราะเป็นการเคลื่อนไหวที่จะดึงความสนใจของหัวหน้าสถานศึกษาให้เห็นความสำคัญของแขนงวิชาได้ อย่างน้อยก็เป็น การกระตุ้นให้ฝ่ายบริหารเห็นว่า แขนงวิชานี้กำลังปรับปรุงงานของตนย่อมต้องอาศัยความร่วมมือจากฝ่ายบริหารเป็นประการสำคัญ ซึ่งผู้เขียนเห็นว่า เป็นวิธีการปรับปรุงแขนงวิชาที่ดีอีกทางหนึ่ง

สิ่งที่เป็นเครื่องยืนยันความเอาใจใส่ ในการสอนของอาจารย์ประวัติศาสตร์ ได้คืออีกประการหนึ่ง คือ ความต้องการศึกษาต่อในระดับสูงกว่าที่เป็นอยู่ เพราะต้องการ

มีความรู้เพิ่มเติมขึ้นกว่าที่เป็นอยู่เป็นประการสำคัญ นอกนั้นเป็นเหตุผลเพื่อความก้าวหน้าส่วนตัว แต่อย่างไรก็ดีอาจารย์เกือบทั้งหมด มีความต้องการศึกษาเพิ่มเติมในระดับสูงกว่าที่เป็นอยู่ จึงนับว่าเป็นความเคลื่อนไหวที่แสดงความก้าวหน้าในแขนง – วิชาที่ควรได้รับการสนับสนุนยิ่ง เพราะการได้ศึกษาเพิ่มเติมของอาจารย์เหล่านี้ ส่วนหนึ่งจะช่วยแก้ปัญหาที่อาจารย์บางคนไม่มีความมั่นใจว่าตนมีความรู้ดีพอที่จะสอนในระดับ ป.กศ.สูง และการได้ศึกษาเพิ่มขึ้นของอาจารย์เหล่านี้ เปิดโอกาสให้นำความรู้ความ – คิดใหม่ ๆ ที่ได้รับ กลับไปใช้ประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนประวัติศาสตร์โดยตรง

6. ประเภทของกิจกรรมที่อาจารย์ผู้สอนจัดประกอบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์

เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนไม่สามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ในเวลาเรียนได้ เพราะปัญหาเวลาเรียนไม่พอ อาจารย์ผู้สอนจึงส่งเสริมการเรียนการสอนประวัติศาสตร์โดยจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ กัน สิ่งที่อาจารย์ผู้สอนจัดทำมากที่สุด ได้แก่กำหนดให้นักศึกษารวบรวมข่าวหรือภาพบุคคลสำคัญ เป็นเรื่อง ๆ ซึ่งเป็นการฝึกนิสัยให้นักศึกษาเหล่านี้สนใจต่อเหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวสำคัญ ๆ รอบตัว เพราะเป็นคุณลักษณะประการสำคัญอีกประการหนึ่งที่นักศึกษาประวัติศาสตร์ควรมีตามลักษณะและธรรมชาติของวิชา จึงนับว่าอาจารย์ผู้สอนจัดกิจกรรมด้านนี้ได้เหมาะสมที่สุด นอกจากนี้ การจัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศเฉพาะเรื่องหรือเหตุการณ์ที่สำคัญตามโอกาส นับเป็นกิจกรรมที่มีความหมายยิ่งของหมวดสังคมศึกษา เพราะวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาที่ส่งเสริมความรู้รอบตัวต่อเหตุการณ์ทุกด้านทั้งไกลและใกล้ตัวผู้เรียน กิจกรรมของวิชาก็ควรส่งเสริมความรู้รอบตัวผู้ศึกษาตามวาระที่สำคัญ โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหลักสูตร เช่น วันปิยมหาราช วัน ส.ป.อ. วันสหประชาชาติ ฯลฯ การจัดกิจกรรมประเภทนี้ให้ประโยชน์แก่นักศึกษาทั้งวิทยาลัย ฉะนั้นการจัดแต่ละครั้งควรมีรายละเอียดมากพอที่ให้ความรู้แก่คนทั่วไปได้ นอกจากจะจัดทำตามโอกาสสำคัญแล้ว อาจารย์ประวัติศาสตร์ยังจัดหลังจากสอนเนื้อหาจบแต่ละเรื่อง หรืออาจเป็นเดือนละครั้ง เทอมละครั้งหรือปีละครั้ง ผู้เขียนเห็นว่า การจัดปีละครั้ง

A

เป็นการเว้นระยะนานเกินไป ทำให้จัดกิจกรรมได้น้อย การเรียนของนักศึกษาเปลี่ยนวิชาทุกเทอมและเป็นรุ่น ๆ ไป จึงควรให้ทุกรุ่นมีโอกาสแสดงผลงานของตนทุกเทอม ฉะนั้นนอกจากจะจัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศตามโอกาสสำคัญต่าง ๆ แล้ว ผู้เขียนเห็นว่าควรจัดเป็นประจำทุกเทอม โดยให้นักศึกษาที่มาเรียนแต่ละเทอมผลัดเปลี่ยนกันจัดในหัวข้อที่ไม่ซ้ำกัน นอกจากนักศึกษาแต่ละรุ่นจะมีผลงานแสดงแล้ว ยังเป็นการแสดงความตื่นตัวด้านวิชาการของหมวดวิชาอีกด้วย การจัดกิจกรรมอื่น ๆ เช่น การฉายภาพยนตร์ ภาพนิ่ง สะสมโบราณวัตถุ เงินเหรียญ เชิญวิทยากรมาบรรยาย ฯลฯ เป็นกิจกรรมภายในหมวด การเชิญวิทยากรมาบรรยายจะเกิดประโยชน์แก่นักศึกษาหรือผู้สนใจภายนอกได้ก็โดยเลือกหัวข้อที่คนทั่วไปสนใจ จะเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ยิ่งอีกประการหนึ่ง ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าเป็นการดึงความสนใจทั้งผู้เรียนและผู้ไม่ได้เรียนประวัติศาสตร์ได้ และเป็นการเผยแพร่วิชาประวัติศาสตร์ให้คนทั่วไปเข้าใจ โดยเลือกหัวข้อที่มีประโยชน์และเป็นที่สนใจของคนทั่วไปมาบรรยาย เช่น นโยบายต่างประเทศสมัยสมเด็จพระนารายณ์ เปรียบเทียบงานกู้เอกราชของชาติระหว่างสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช บทบาทของไทยในสงครามโลกครั้งที่ 1 นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลไทยสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ฯลฯ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมต่าง ๆ ที่กล่าวมานี้ มีอาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนน้อยบางส่วนที่ไม่ได้จัดเลย ด้วยเหตุผลเพราะไม่มีเวลาซึ่งเป็นเรื่องน่าเห็นใจ เพราะอาจารย์เหล่านี้อาจมีงานพิเศษนอกเหนืองานสอนมากเกินไปจนไม่สามารถจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนแต่อย่างใดได้

การพานักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ เป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่อาจารย์ประวัติศาสตร์จัดสถานที่ที่ไปศึกษา ส่วนใหญ่ไปชมโบราณสถานหรือวัตถุในที่ต่าง ๆ หรือในท้องถิ่นตลอดจนสถานที่ที่ให้ความรู้รอบตัวที่เป็นประโยชน์ นับว่าอาจารย์เหล่านี้พยายามใช้สิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นหรือในประเทศให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนมาก ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ถึงสองด้าน นอกจากให้ความรู้แล้ว ยังก่อให้เกิดความภูมิใจและความรักสิ่งที่เป็นสมบัติของชาติอีกด้วย จึงเป็นกิจกรรมที่ควรส่งเสริมอย่างยิ่ง และการน่านักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่แต่ละครั้ง อาจารย์ส่วนใหญ่พยายามจะให้นักศึกษาได้รับ

ประโยชน์จากการไปชมสถานที่ต่าง ๆ มากที่สุด จึงจัดสิ่งที่จะให้ความรู้ก่อนไปชมหลายประการ ผู้เขียนเห็นด้วยกับการให้ความรู้เกี่ยวกับสถานที่นั้นอย่างย่อ ๆ รวมทั้งการแจกแผนที่หรือแผนผังของสถานที่นั้น ๆ เพื่อให้นักศึกษาจะได้ทราบว่าตนควรจะสนใจส่วนใด หรือที่ที่ตนสนใจอยู่ส่วนใดของสถานที่นั้น เป็นการประหยัดเวลาทำให้มีเวลาศึกษาส่วนอื่นได้ทั่วถึง เพราะที่เคยประสบมา นักศึกษามักจะเสียเวลาศึกษาส่วนใดส่วนหนึ่งของสถานที่ไปชมมากเกินไป ทำให้ศึกษาสถานที่นั้น ๆ ไม่ทั่วถึง จึงไม่ได้ประโยชน์คุ้มเวลาที่เสียไป

การวัดผลภายหลังการนำนักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่เป็นสิ่งที่ควรสนับสนุนอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการเขียนรายงานความรู้และประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับ เพราะจะทำให้การไปศึกษานอกสถานที่ของนักศึกษาแต่ละครั้งมีความหมาย นักศึกษาไปในฐานะผู้แสวงหาความรู้ และมีความสนใจจริง เนื่องจากต้องทำรายงานเกี่ยวกับประโยชน์และความรู้ที่ได้รับ ฉะนั้นนักศึกษาไปศึกษาอย่างไม่สนใจไม่ได้ การวัดผลโดยให้นักศึกษาอภิปรายถึงความรู้ และประโยชน์ที่ได้รับหรือการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ที่อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติ ล้วนแต่มีประโยชน์แก่กิจกรรมประเภทนี้ทั้งสิ้น ด้วยเหตุผลที่ให้นักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ทุกครั้งอย่างมีจุดหมาย ส่วนใหญ่ที่ประสบมา อาจารย์ที่นำไป ไม่มีข้อปฏิบัติที่ให้ความรู้แก่นักศึกษา ก่อนไปศึกษานอกสถานที่หรือวัดผลความรู้และประโยชน์ที่นักศึกษาได้รับภายหลังการไปศึกษาเลย นักศึกษาจึงไปเพื่อความสนุกเท่านั้น ประโยชน์ทางด้านความรู้ที่ได้รับไม่คุ้มกับเวลาที่เสียไป

การจัดกิจกรรมประเภทต่าง ๆ ของอาจารย์ประวัติศาสตร์ มีอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การจัดกิจกรรมไม่ได้ผลดี โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมภายในวิทยาลัย เพราะอยู่ไกลแหล่งอุปกรณ์หรือสถานที่ภายในวิทยาลัยไม่อำนวยให้ ส่วนใหญ่เป็นวิทยาลัยครูตามต่างจังหวัดหรือวิทยาลัยครูที่มีอาคารสถานที่ไม่พอเพียง การแก้ปัญหาเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก ผู้เขียนเห็นว่า อาจารย์ประวัติศาสตร์ควรเลือกจัดกิจกรรมประเภทที่ไม่ต้องอาศัยสถานที่กว้างขวางหรืออุปกรณ์มาก ก็จะแก้ปัญหาเหล่านี้ได้ เช่น ให้นักศึกษาเก็บรวบรวมข่าว ภาพข่าว ภาพบุคคลสำคัญ ปิณฉีกในสมุดเป็นเรื่อง ๆ ไป นำเก็บ

รวบรวมไว้ในห้องสมุดของหมวดสังคมศึกษา เพื่อให้นักศึกษาทั่วไปหาความรู้ได้ ส่วน
 ปัญหาที่นักศึกษาไม่สนใจและให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมนั้น ผู้เขียนคิดว่า เพราะ
 นักศึกษาเหล่านั้นมองไม่เห็นประโยชน์จากการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะ
 เรื่องที่จัดไม่น่าสนใจ มีเนื้อหาซ้ำซากหรือเป็นเรื่องที่นักศึกษาเคยทราบแล้ว เมื่อนำมา
 จัดไม่มีรายละเอียดเพิ่มเติม จึงไม่ดึงดูดความสนใจ การแก้ปัญหาเหล่านี้ อาจารย์
 ประวัติศาสตร์ต้องมีวิธีการดัดแปลง เพิ่มเติมความรู้ใหม่ เปลี่ยนแปลงรายละเอียดใน
 ทุกโอกาสที่จัด จะช่วยแก้ปัญหาด้านนี้ได้ก็ประการหนึ่ง ส่วนการไม่ได้รับความสนับสนุน
 หรือความร่วมมือจากหัวหน้าสถานศึกษา หัวหน้าหมวดหรืออาจารย์ในหมวดนั้น ผู้เขียน
 เข้าใจว่า คงเป็นสาเหตุเดียวกับที่กล่าวมาแล้ว คือ บุคคลเหล่านั้นมองไม่เห็นประโยชน์
 ของการจัดกิจกรรมนั้น ๆ ฉะนั้นอาจารย์ผู้สอนต้องหันมาแก้ไขด้านคุณภาพของกิจกรรม
 เพราะโดยหน้าที่ความรับผิดชอบ บุคคลเหล่านี้มีหน้าที่ต้องส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่เป็น
 ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของแขนงวิชาต่าง ๆ อยู่แล้ว แต่ถ้อยคำที่ได้รับไม่มีประโยชน์
 มากพอ ย่อมไม่ได้รับความร่วมมือหรือความสนับสนุนเท่าที่ควร ส่วนปัญหาที่เกิดจากตัว
 ผู้สอนเองเพราะไม่ทราบวิธีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม ย่อมเป็นข้อบกพร่องของตัวผู้สอน
 เอง ซึ่งน่าจะเนื่องมาจากความไม่ชวนชวนที่จะปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีที่สุดก็เป็นได้
 เพราะผู้สอนทุกคนสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาทางวิชาครู ซึ่งผ่านการเรียนรู้ทาง
 ทฤษฎีมาแล้ว น่าที่จะใช้ความรู้ความสามารถพลิกแพลงวิธีการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับ
 บทเรียนได้ เว้นแต่อาจารย์เหล่านี้ จะสอนประวัติศาสตร์ด้วยเหตุผลที่ไม่สามารถสอน
 วิชาอื่นได้หรือไม่มีคนอื่นสอน ก็ย่อมจะไม่ทุ่มเทความสามารถในการสอนอย่างเต็มที่
 เช่น อาจารย์ที่สอนประวัติศาสตร์ด้วยความสนใจและความสมัครใจ ส่วนอาจารย์
 ประวัติศาสตร์ที่ไม่เคยจัดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอนเลย อาจเป็นเพราะไม่มี
 เวลาที่จะทำได้ เพราะมีงานพิเศษอย่างอื่นที่ต้องปฏิบัติ สภาพเช่นนี้ มีอยู่ทุกหมวดวิชา
 อาจารย์ในสถานฝึกหัดครูทุกแห่ง มักมีงานพิเศษนอกเหนืองานสอนในหน้าที่อยู่เสมอ เช่น
 อาจารย์ที่ปรึกษาจัดกิจกรรมของสถานศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาจัดทำหนังสือประจำ
 วิทยาลัย อาจารย์ที่ปรึกษาสหกรณ์นักศึกษา ฯลฯ หน้าที่พิเศษเหล่านี้จะเบียดบังเวลา

ของอาจารย์ผู้สอนไปเป็นส่วนใหญ่ เพราะต้องรับผิดชอบปฏิบัติงาน คุมนงานเหล่านั้นให้
 ดำเนินไปด้วยดีที่สุดจึงไม่มีเวลาเอาใจใส่จัดกิจกรรมประกอบการสอนได้ ผู้ที่จะแก้ปัญหา
 เหล่านี้ได้ คือ หัวหน้าสถานศึกษาแต่ละแห่ง ผู้เขียนเห็นว่า ถ้าเป็นไปได้ ควรจะ
 แยกอาจารย์ที่ปรึกษากิจกรรมต่าง ๆ ออกจากอาจารย์ที่ทำการสอน เพื่ออาจารย์เหล่านี้
 จะได้สนใจปฏิบัติหน้าที่การสอนให้ดีที่สุด ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการเรียนการสอน
 อย่างเต็มที่ อย่างไรก็ตามก็ มีอาจารย์จำนวนไม่น้อยที่สามารถจัดกิจกรรมต่าง ๆ ประกอบ
 การเรียนการสอน โดยไม่มีปัญหาอะไรเลย แสดงให้เห็นว่า อาจารย์ที่เต็มใจและ
 เอาใจใส่ปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีที่สุดก็มีไม่น้อย อาจารย์เหล่านี้จะเป็นตัวจักรสำคัญที่ทํา
 ให้การเรียนการสอนประวัติศาสตร์ดำเนินไปได้ดีที่สุด

7. สภาพการวัดผลการศึกษาประวัติศาสตร์ที่อาจารย์ผู้สอนปฏิบัติ

ข้อสอบที่อาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ใช้เพื่อวัดผลการเรียนเป็นข้อสอบ
 ทั้งแบบปรนัยและอัตนัยปนกัน โดยผู้สอนเห็นว่า การวัดผลเป็นการวัดประสิทธิภาพของ
 ผู้เรียน จึงมีข้อสอบแบบอัตนัยเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์
 เหตุการณ์ที่สำคัญต่าง ๆ ทำให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนแต่ละคน เข้าใจบทเรียนมากน้อย
 เพียงไร การออกข้อสอบแบบปรนัยที่จะวัดความเข้าใจในเหตุการณ์ต่าง ๆ ของผู้เรียน
 เพียงอย่างเดียว อาจารย์ประวัติศาสตร์เห็นว่า เป็นสิ่งที่ทำได้ยาก หรือการออกข้อสอบ
 แบบอัตนัยทั้งหมดเพื่อวัดความเข้าใจ ความคิด วิพากษ์วิจารณ์ และช่วยให้ทราบทัศนะ
 ที่กว้างขวางของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ทำได้ยาก เพราะวิทยาลัยครูแต่ละแห่งมีระยะเวลาให้
 อาจารย์ผู้สอนตรวจข้อสอบหลังการสอบไม่เกินหนึ่งสัปดาห์ เนื่องจากระบบการเรียน
 สิ้นสุดแต่ละเทอมไป จึงต้องประกาศผลการเรียนแต่ละเทอมเร็วที่สุด เพื่อให้นักศึกษา
 ที่สอบตกแต่ละวิชา สามารถเรียนซ้ำแก้ตัวในเทอมใหม่ได้ จึงเป็นอุปสรรคที่ทำให้
 อาจารย์ผู้สอนไม่สามารถออกข้อสอบแบบอัตนัยอย่างเดียวยกได้ อาจารย์ประวัติศาสตร์จึง
 กำหนดให้นักศึกษาทำรายงานส่งหรือออกมาอภิปรายหน้าชั้นเรียน เพื่อเปิดโอกาสให้
 นักศึกษาแสดงความคิดความสามารถได้เต็มที่ จึงเป็นวิธีวัดผลที่ีประการหนึ่ง อย่างไรก็ตามก็

มีอาจารย์จำนวนไม่น้อยเห็นการวัดผลเป็นแนวทางที่อาจารย์ผู้สอนนำมาปรับปรุงการสอนของตนได้ จึงพยายามใช้ข้อสอบแบบอัตนัยทั้งหมด ส่วนผู้ที่เห็นว่า การวัดผลเป็นการวัดความแม่นยำในการจำ จึงใช้ข้อสอบแบบปรนัยทั้งหมด ส่วนอาจารย์ที่เข้าใจว่าการวัดผลเป็นการเก็บคะแนนตามระเบียบการวัดผล จะเก็บคะแนนจากผลงานทุกชิ้นที่ให้นักศึกษาทำ ส่วนการคิดผลการสอบจากคะแนนดิบเป็นเกรดนั้น ส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอนใช้แบบ T - score รองลงมาผู้สอนใช้ตามระเบียบการวัดผลของกรมการฝึกหัดครู แต่ก็มีอาจารย์บางส่วนกำหนดวิธีการวัดผลของตนเอง ทั้งนี้เป็นเพราะกรมการฝึกหัดครูไม่ได้ออกกฎบังคับให้วิทยาลัยครูทุกแห่งใช้ระเบียบการคิดคะแนนแบบใดแบบหนึ่ง จึงทำให้แต่ละสถานศึกษาใช้ระเบียบการคิดคะแนนตามที่เห็นควร จึงมีวิธีการตัดเกรดต่างกันไป ผู้เขียนเห็นว่า เป็นข้อบกพร่องอย่างหนึ่งด้านการวัดผล เพราะวิทยาลัยครูทุกแห่งใช้หลักสูตรเดียวกันและผลิตครูระดับเดียวกัน การวัดผลจึงน่าจะใช้ระเบียบการอันเดียวกันด้วย เพื่อเป็นการรักษามาตรฐานการศึกษา

การที่กรมการฝึกหัดครูไม่กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่ง ใช้ระเบียบการวัดผลเหมือนกัน จึงทำให้กำหนดการวัดผลการศึกษา เป็นไปตามความต้องการของอาจารย์ผู้สอน ซึ่งส่วนใหญ่อาจารย์ผู้สอนแต่ละคนกำหนดของตนเอง ผู้เขียนเข้าใจว่า อาจารย์เหล่านี้อาจทดสอบก่อนวิชาอื่น เพื่อมีเวลาตรวจสอบข้อสอบเพียงพอ เพราะเป็นข้อสอบแบบอัตนัยทั้งหมด ส่วนอาจารย์ที่ทดสอบตามที่วิทยาลัยกำหนดก็มีเป็นส่วนน้อย ข้อน่าสังเกตประการหนึ่งคือ มีวิธีวัดผลที่อาจารย์ในระดับการศึกษาชั้นนี้ไม่สมควรใช้ คือ การทดสอบเมื่ออาจารย์ผู้สอนไม่ได้เตรียมการสอนล่วงหน้า แม้จะมีจำนวนน้อยที่สุด แต่ก็ใช่วิธีการที่ไม่ถูกต้องตามหลักการวัดผล ย่อมไม่เกิดผลดีแต่ประการใด อาจเป็นผลเสียแก่ตัวผู้สอนเอง เพราะนักเรียนระดับ ป.กศ.สูง เป็นนักศึกษาชั้นอุดมศึกษา ย่อมเข้าใจสถานะการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ง่าย ซึ่งถ้าผู้เรียนเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ย่อมหมดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวผู้สอน ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาในแง่ไม่ตีความมาอีกหลายประการ

ปัญหาด้านการวัดผลของอาจารย์ผู้สอนที่น่าสนใจมาก คือ ความไม่เข้าใจหลักการสร้างข้อสอบที่ถูกต้อง เพราะมีความรู้และประสบการณ์เรื่องการวัดผลน้อย ซึ่งจะเห็นได้ว่า มีอาจารย์ประวัติศาสตร์จำนวนไม่น้อย ต้องการเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับ

การวัดผลการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ ผู้เขียนเห็นว่า เป็นปัญหาที่กรมการฝึกหัดครู โดยหน้าที่ของหน่วยศึกษานิเทศก์ ควรจัดการอบรมเกี่ยวกับการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ขึ้น โดยเฉพาะการออกข้อสอบปรนัยแบบมาตรฐาน การออกข้อสอบเพื่อวัดความเข้าใจ จะช่วยขจัดปัญหาการวัดผลที่ไม่เป็นระเบียบในวงการฝึกหัดครูให้หมดไป โดยอาจารย์ผู้สอน ไม่จำเป็นต้องกำหนดเวลาการวัดผลของตนเอง ด้วยเหตุผลที่ต้องตรวจสอบอรรถนัยให้ทันกำหนดส่งคะแนน ถ้าผลการอบรมสามารถทำให้อาจารย์ประวัติศาสตร์ออกข้อสอบปรนัยที่วัดความเข้าใจและความคิดเห็นเชิงประวัติศาสตร์ของนักศึกษาได้ อาจารย์ผู้สอนต้องเปลี่ยนวิธีการออกข้อสอบเป็นปรนัยแบบมาตรฐาน เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาการส่งผลการสอบ การวัดผลการสอบก็ควรทำตามระยะเวลาที่แต่ละวิทยาลัยกำหนดได้ ปัญหาการวัดผลโดยอาจารย์ผู้สอนแต่ละคนกำหนดเองย่อมหมดไป

สภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ. สูงถึงที่กล่าวมา สรุปได้ว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีคุณสมบัติเหมาะสมต่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์และมีความความตั้งใจดีต่อการสอนวิชาประวัติศาสตร์ จึงก่อให้เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์เป็นอย่างมาก แม้กระนั้นอาจารย์ผู้สอนก็ต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปไม่ได้ดีเท่าที่ควร เป็นต้นว่า เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรรายวิชาไม่สอดคล้องกับเวลาเรียน ทำให้อาจารย์ผู้สอนต้องแก้ปัญหาการสอนไม่ทันด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้องตามหลักการสอน หนังสือค้นคว้าและตำราประกอบการเรียนการสอนขาดแคลนมาก ทำให้ผู้สอนไม่สามารถสอนเนื้อหาได้กว้างและลึกพอ สถานศึกษาฝึกหัดครูส่วนใหญ่ไม่ได้จัดห้องเรียนสำหรับวิชาประวัติศาสตร์โดยเฉพาะ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการจัดกิจกรรมและไม่ได้รับความสะดวกในการเก็บรักษาและการใช้อุปกรณ์ อาจารย์ผู้สอนไม่ได้รับการอบรมให้รู้วิธีการสอนแบบใหม่ ๆ ทำให้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงด้านการสอน อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนอยู่ในสภาพขาดแคลนอย่างมาก ด้วยเหตุผลที่อยู่ห่างไกลแหล่งวัสดุอุปกรณ์และไม่ได้รับงบประมาณจากสถานศึกษาในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่จำเป็นและมีประโยชน์ต่อการสอน ผู้เขียนเห็นว่า สิ่งที่ต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น คือ หลักสูตร ตำราประกอบการสอน การวัดผลการศึกษา ฯลฯ โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้บริหาร

ผู้จัดทำหลักสูตรและผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาด้านการฝึกหัดครูโดยตรง เพราะมีข้อบกพร่องบางประการที่ควรจัดการแก้ไขให้หมดไปได้ เช่น ปัญหาเรื่องหลักสูตรที่ใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 โดยไม่มีการปรับปรุงแก้ไขเลย เพราะขาดการติดตามผล อาจารย์ผู้สอนได้แต่รู้สึกว่าเป็นหลักสูตรที่ไม่เหมาะสม เพราะเนื้อหาและเวลาเรียนไม่สมดุลย์กัน แต่อาจารย์ผู้สอนก็แก้ไขอะไรไม่ได้ เนื่องจากเป็นหน้าที่ของหน่วยศึกษานิเทศก์ ซึ่งคุมคานหลักสูตรอยู่ คานตำราประกอบการสอน ก็มีโครงงานหลายแห่งที่ทำหน้าที่ผลิตตำราสำหรับระดับอุดมศึกษา เช่น โครงการตำรา ฯ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย คณะกรรมการวารสารและหนังสือเพื่อการศึกษาของคุรุสภา เป็นต้น ถ้าได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานเหล่านี้ หันมาผลิตตำราเพื่อการศึกษาแขนงประวัติศาสตร์ให้มากขึ้น ก็จะช่วยแก้ปัญหาคานนี้ได้ไม่มากนักเลย ส่วนการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ ก็ควรได้รับความสนใจมากกว่าที่เป็นอยู่ หน่วยศึกษานิเทศก์ควรจัดการอบรม โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญคานนี้โดยตรงมาให้ความรู้แก่อาจารย์ประวัติศาสตร์ ก็จะช่วยแก้ปัญหาคานการวัดผลให้ลดน้อยลง ส่วนสภาพการคานอื่น ๆ ส่วนใหญ่อยู่ในสภาพดีพอสมควร มีข้อควรแก้ไขบางประการอันเนื่องจากอาจารย์ผู้สอนบางคนรับหน้าที่สอนวิชานี้ไม่ใช่เพราะความสมัครใจและความสนใจจริง ๆ จึงขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนที่ถูกหลักการบ้าง ไม่มั่นใจในความรู้ของตนบ้าง ไม่ทราบวิธีจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับบทเรียนบ้าง ตลอดจนไม่ให้ความสนใจต่อการอบรมหรือสัมมนาเพื่อประโยชน์แก่การสอนประวัติศาสตร์เลยสิ่งเหล่านี้แก้ไขได้ โดยฝ่ายบริหารของวิทยาลัยครูทุกแห่งควรจัดอาจารย์ที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับแขนงวิชาทำการสอน ไม่ควรจัดผู้สอนวิชาต่าง ๆ โดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมต่อเนื้อหาวิชา เพราะผู้สอนประเภทนี้จะทำให้การสอนวิชานั้น ๆ มีผลเสียมากกว่าผลดี เมื่อผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ทุกฝ่ายร่วมมือกันขจัดข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้งหมดไป สภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับป.กศ.สูง จะอยู่ในลักษณะสมบูรณ์ที่สุด

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ให้มีสภาพดีขึ้น

การปรับปรุงสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ให้มีสภาพดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายช่วยแก้ไข ขอบบ่งหรืออุปสรรคต่าง ๆ ให้หมดไป เช่น หน่วยงานพิเศษ ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ที่เป็นผู้บริหาร ครูสอนตลอดจนสถาบันอุดมศึกษาที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตวิชาครู แขนงวิชาประวัติศาสตร์ เช่น

ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานพิเศษ ควรจัดหาสถานพิเศษแขนงวิชาประวัติศาสตร์ โดยเฉพาะ เพื่อดำเนินงานด้านนี้โดยตรง และเนื่องจากอาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า เนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ที่กำหนดให้เรียนรายวิชานั้นมีมากไม่สอดคล้องกับ เวลาเรียน ทำให้อาจารย์สอนประสบปัญหาสอนเนื้อหาไม่ครบตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ เป็นประจำ จนทำให้อาจารย์สอนต้องใช้วิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ กันล้วนแต่ไม่เกิดผลดีต่อการเรียนการสอนประวัติศาสตร์เลย นอกจากนี้เนื้อหาบางวิทยายังยากเกินไปไม่เหมาะสมกับการศึกษาในระดับนี้ เช่น สังคมศึกษา 20 (ประวัติศาสตร์ 8) จนไม่สามารถเปิดสอนได้ เพราะไม่มีอาจารย์สอน และเนื้อหาในหลักสูตรหลายวิชาซ้ำกับหลักสูตรระดับปริญญาตรีของนิสิตเอกประวัติศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา เช่น สังคมศึกษา 18 (ประวัติศาสตร์ 6) เนื้อหาส่วนใหญ่ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์โบราณคดีตะวันตก ซ้ำกับ วิชาอารยธรรมฝ่ายตะวันตก (History of Western Civilization) สังคมศึกษา 19 (ประวัติศาสตร์ 7) ซ้ำกับวิชาประวัติศาสตร์ยุโรป ตอน 1 (History of Europe I) เป็นต้น หลักสูตรที่กำหนดให้เรียนในระดับนี้ ควรมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องโดยเรียงลำดับ ง่ายไปหายากในระดับปริญญาตรี เพื่อผู้ที่มีโอกาสศึกษาต่อจากระดับ ป.กศ.สูงขึ้นปริญญาตรี จะไม่เกิดความเบื่อหน่ายเพราะเรียนเนื้อหาซ้ำซาก ไม่มีอะไรก้าวหน้า หลักสูตรที่ใช้ อยู่ในปัจจุบันใช้มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 จึงถึงวาระที่ควรมีการปรับปรุงได้ หน่วย ศึกษานิเทศก์จึงควรจัดการสัมมนาระหว่างอาจารย์สอนประวัติศาสตร์จากวิทยาลัยครู ทุกแห่งเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตร ไม่ควรจัดเฉพาะหัวหน้าหมวดสังคมกับศึกษานิเทศก์

เท่านั้น เพราะบุคคลเหล่านี้ ไม่ใช่ผู้นำหลักสูตรไปปฏิบัติ อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ทั้งหลายคือผู้นำข้อแนะนำ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ในหลักสูตรไปปฏิบัติ ย่อมพบข้อบกพร่อง และรู้แนวทางแก้ไขได้ก็ ฉะนั้นเพื่อ ปรับปรุงข้อบกพร่องต่าง ๆ ในหลักสูตรให้หมดไป หน่วยศึกษานิเทศก์ควรจัดสัมมนาระหว่างอาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์โดยตรง ทั่วทุกเขตที่กล่าวแล้ว

ศึกษานิเทศก์ควรจัดการอบรมสัมมนาอาจารย์ประวัติศาสตร์ในวิทยาลัยครู อย่างน้อยปีละครั้ง เพื่ออาจารย์เหล่านั้นจะมีความตื่นตัวทางวิชาการตลอดเวลา เพราะอาจารย์ส่วนใหญ่มีความต้องการจะเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาในเรื่องต่าง ๆ เรียงลำดับกัน ก็คือ ความรู้ทางวิชาการประวัติศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ การปรับปรุงหลักสูตร วิธีสอนแบบใหม่ ๆ การทำการไขว่คว้าการค้นคว้าสอนแบบต่าง ๆ และการวัดผลการศึกษา และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เกี่ยวกับแขนงวิชาประวัติศาสตร์ที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่การเรียนการสอน สิ่งสำคัญที่ศึกษานิเทศก์ควรพิจารณาโดยเร็ว คือ การให้ความรู้ทางด้านการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ ที่อาจารย์ประวัติศาสตร์ขาดความรู้อย่างมาก ทำให้การวัดผลการศึกษาของวิทยาลัยครูแต่ละแห่งไม่อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน ฉะนั้นการให้ความรู้ อาจารย์ประวัติศาสตร์ด้านการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ จะทำให้มาตรฐานการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ของวิทยาลัยครูแต่ละแห่งอยู่ในเกณฑ์เดียวกัน

สิ่งที่อาจารย์ประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ต้องการความช่วยเหลือจากศึกษานิเทศก์ มากอีกประการหนึ่งคือ การผลิตเอกสารหรือตำราประกอบการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ คู่มือการสอนประวัติศาสตร์ประจำแต่ละวิชา เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นอุปสรรคที่ทำให้การสอนประวัติศาสตร์ดำเนินไปไม่ได้ดีเท่าที่อาจารย์ประวัติศาสตร์ต้องการ วิทยาลัยครูในส่วนภูมิภาคอยู่ไกลแหล่งวิชาการหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ จึงต้องการความช่วยเหลือจากหน่วยศึกษานิเทศก์เป็นศูนย์กลางเผยแพร่แหล่งวิชาการหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ทราบเป็นประจำ เพื่อความสะดวกในการติดต่อและจัดซื้อ ถ้าหน่วยศึกษานิเทศก์ทำได้ จะช่วยแก้ปัญหาการขาดตำราประกอบการสอนและอุปกรณ์ได้มากที่สุด

ศึกษานิเทศก์ควรจะไปนิเทศการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง อย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อจะได้ทราบสภาพที่แท้จริงของการเรียนการสอนประวัติศาสตร์

ในแต่ละสถานศึกษา ได้มีโอกาสช่วยแก้ปัญหาข้อขัดข้องบางประการของผู้สอน ได้ทราบ
 สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรคของการสอน เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลหาทางแก้ไขปรับปรุง
 การเรียนการสอนประวัติศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถรวบรวม
 ความคิดเห็นต่าง ๆ มาเป็นแนวทางในการจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับแขนงวิชาประวัติศาสตร์
 ในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะต่อผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่
 เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในการส่งเสริมการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพ
 ยิ่งขึ้น เพราะถ้าหัวหน้าสถานศึกษาแต่ละแห่งมีความสนใจต่องานสอนประวัติศาสตร์ ก็จะทำให้
 ผู้สอนมีความกระตือรือร้น มีกำลังใจที่จะสร้างความก้าวหน้าให้แก่แขนงวิชาเป็นพิเศษ
 เช่น หัวหน้าสถานศึกษาจัดงบประมาณเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์การสอนที่จำเป็น ได้แก่ แผนที่
 รูปภาพแผนที่ ภาพเหตุการณ์หรือบุคคลสำคัญ ลูกโลก ฯลฯ หรือให้ความสะดวกในการ
 ออกหนังสือราชการเพื่อเชิญวิทยากรภายนอกมาบรรยาย ออกหนังสือราชการเพื่อขอเยี่ยมชม
 สถานที่ที่ให้ความรู้ต่าง ๆ ให้ความสะดวกในการนำนักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่เพื่อประโยชน์
 แก่การเรียนประวัติศาสตร์ไทย ตลอดจนการติดต่อยืมภาพยนตร์หรืออุปกรณ์บางชนิดเพื่อจัด
 กิจกรรมหรือนิทรรศการในโอกาสสำคัญ ก็จะช่วยให้งานในแขนงวิชาประวัติศาสตร์เกิด
 ประโยชน์แก่การเรียนการสอนและก้าวหน้าไปด้วยดี

หัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้มีหน้าที่จัดอาจารย์สอนวิชาต่าง ๆ ควรจะคำนึงว่าวิชา-
 ประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องอาศัยผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในวิชาประวัติศาสตร์มาโดย
 เฉพาะเช่นแขนงวิชาอื่น ไม่ใช่ผู้มีความรู้แขนงใด ๆ ก็สอนประวัติศาสตร์ได้ ถ้าวิชา-
 ประวัติศาสตร์ได้อาจารย์จากแขนงวิชาอื่นมาสอน ก็คงมีสภาพการเรียนการสอนแบบท่องจำ
 อ่านเอาความหรือให้นักศึกษาอ่านทำความเข้าใจเอาเอง ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ผิดลักษณะ
 และธรรมชาติของวิชาเป็นอย่างยิ่ง การจัดอาจารย์ที่เรียนแขนงวิชาประวัติศาสตร์มา
 โดยตรง ซึ่งจะเรียนเป็นวิชาเอกหรือวิชาโทในระดับปริญญาตรี หรือเรียนวิชาเฉพาะ
 ประวัติศาสตร์ต่อจากปริญญาตรี หรือปริญญาโททางประวัติศาสตร์ นับเป็นสิ่งที่ช่วยให้

การเรียนการสอนมีสภาพที่ดีที่สุด นอกจากนี้ การส่งเสริมให้อาจารย์ประวัติศาสตร์ปรับเปลี่ยน
หมุนเวียนกันเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ที่หน่วยงานในสังกัดก็จะ
ช่วยให้อาจารย์ประวัติศาสตร์แต่ละคน มีความรู้และประสบการณ์ที่ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ

สถานศึกษาฝึกหัดครูแต่ละแห่งควรจัดให้ห้องเรียนวิชาประวัติศาสตร์โดยเฉพาะ
เพื่อใช้ประโยชน์ได้อย่างจริงจัง เว้น เป็นที่เก็บรวบรวมอุปกรณ์การสอนทุกชนิด ทำรา
ส่งเสริมความรู้หรือภาพบุคคล เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ เพื่อจัดสถานที่และความสะดวกใน
การเรียนการสอน นอกจากนี้ ผู้บริหารควรสนับสนุนการซื้ออุปกรณ์และทำราเกี่ยวกับประวัติศาสตร์
ที่พิมพ์ออกใหม่ ๆ โดยมีปริมาณมากพอที่จะบริการ อาจารย์และนักศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อ
ประโยชน์ต่อการติดตามและค้นหาหาความรู้ให้กว้างขวางและทันสมัยอยู่เสมอ และสิ่งที่หัวหน้า-
สถานศึกษาคงจะส่งเสริมอย่างยิ่ง คือ การสนับสนุนให้อาจารย์เหล่านี้มีโอกาสศึกษาต่อ เพื่อจะ
ได้มีความรู้ ประสบการณ์และแนวความคิดใหม่ ๆ ในแขนงประวัติศาสตร์กลับมาทำประโยชน์
ปรับปรุงการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ได้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะต่ออาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ อาจารย์ประวัติศาสตร์ควรเข้าใจ
ถึงลักษณะและธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์ที่ถูกต้อง เพื่อที่จะสอนวิชาประวัติศาสตร์ให้
เหมาะสมตามหลักการ เนื่องจากวิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ศึกษาถึงเหตุการณ์ความจริงต่าง ๆ
ทั้งที่ผ่านมาแล้วและเกิดอยู่รอบ ๆ ตัว วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องอาศัยหลักฐานประเภท
ต่าง ๆ ส่งเสริมหรือรองรับน้ำหนักเนื้อหาอยู่ตลอดเวลา ผู้สอนจึงต้องอย่าให้ผู้เรียนรู้จักใช้
วิจารณ์ วิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ สอนให้เป็นคนมีเหตุผลยอมรับความคิดเห็นหรือความจริง
ที่เปลี่ยนแปลงไปตามหลักฐานต่าง ๆ ได้ฝึกนิสัยให้ผู้ศึกษาสนใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบตัวและ
เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อเป็นพื้นฐานความรู้ วิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ต่อไป

อาจารย์ประวัติศาสตร์ควรจะรักและศรัทธาในวิชาประวัติศาสตร์ รู้วิธีการสอน
ประวัติศาสตร์ที่ถูกต้อง สอนให้นักศึกษาวิเคราะห์และเปรียบเทียบเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่
เกิดขึ้น โดยใช้หลักวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์ ไม่ควรสอนให้ผู้เรียนท่องจำอย่างเดียว

A

เพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจเรียนอย่างจริงจัง

การใช้อุปกรณ์การสอนวิชาประวัติศาสตร์ ควรให้สอดคล้องกับเนื้อหาแต่ละตอน จะทำให้การเรียนการสอนประวัติศาสตร์มีความหมายยิ่งขึ้น ช่วยให้ผู้เรียนเห็นจริงเห็น จังกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เช่น อาณาเขตของแต่ละประเทศย่อมเปลี่ยนแปลงไป ตามบทบาทของผู้นำประเทศ อาณาเขตของประเทศฝรั่งเศสสมัยพระเจ้านโปเลียนมหาราช และปัจจุบันต่างกันอย่างมากมาย อาจารย์ผู้สอนจะช่วยให้นักศึกษาเข้าใจถึงความแตกต่าง กันนี้ได้อย่างแจ่มแจ้ง โดยแสดงแผนที่ทั้งสองสมัยเปรียบเทียบให้นักศึกษาพิจารณา การอธิบายแต่ละอย่างเกี่ยวไม่สามารถจะทำให้ให้นักศึกษาเข้าใจอย่างถ่องแท้ได้ ฉะนั้น การสอนโดยใช้อุปกรณ์การสอนประกอบบทเรียนจะทำให้ผู้เรียนสนใจ เข้าใจบทเรียนอย่าง แจ่มแจ้ง และเห็นความสำคัญของวิชาอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะต่อสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตวิชาครูแขนงวิชาประวัติศาสตร์ การ ที่สถานศึกษาฝึกหัดครูแต่ละแห่งจะมีอาจารย์ประวัติศาสตร์ที่มีสมรรถภาพในการสอนเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการผลิตบัณฑิตของสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง จากการสำรวจ ความเห็นของอาจารย์ประวัติศาสตร์ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีมาแล้วทุกคน ถึงความต้องการที่จะได้รับการศึกษาหรืออบรมมากเป็นพิเศษจากสถานศึกษาก่อนสำเร็จ ออกมาปฏิบัติราชการตามวิทยาลัยครูต่าง ๆ ผลปรากฏว่า สิ่งที่บัณฑิตเหล่านั้นต้องการ เรียงลำดับกัน คือ พื้นฐานทางเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการสอน ความชำนาญ ในการสอนแบบต่าง ๆ การทำและใช้อุปกรณ์การสอนแบบต่าง ๆ ในวิชาประวัติศาสตร์ ตลอดจนเทคนิคการวัดผลที่จะนำไปใช้ในการออกข้อสอบแบบมาตรฐาน เพราะสิ่งเหล่านี้ เป็นปัญหาที่อาจารย์ส่วนใหญ่ประสบในการสอนมากที่สุด จึงนำข้อมูลเหล่านี้ เสนอแนะ ต่อสถาบันที่มีหน้าที่ผลิตบัณฑิตวิชาครูแขนงประวัติศาสตร์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง การสอนในสถาบันนั้น ๆ ต่อไป เพื่อเตรียมตัวอาจารย์ประวัติศาสตร์รุ่นใหม่ที่มีความพร้อม ในการสอนทุกด้าน ทั้งยังจะออกไปช่วยอาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่แล้ว แก้ไขปรับปรุงความ บกพร่องต่าง ๆ ให้หมดไปเท่าที่บัณฑิตรุ่นใหม่เหล่านี้จะทำได้ นับว่าเป็นการปรับปรุงสภาพ การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ได้ดียิ่งประการหนึ่ง.

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไป

ในการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง (ในทัศนะของครู) ประจำปีการศึกษา 2514 นี้ ผู้เขียนวางหัวข้อและแนวทางในการดำเนินการวิจัยอย่างกว้าง ๆ จึงทำให้ได้ข้อเท็จจริงแต่ละด้านไม่แจ่มแจ้งเท่าที่ควร ปัญหา ขอบบ่งชี้ บางอย่างอาจคลุมไปหมด ฉะนั้นผู้ที่จะทำการวิจัยต่อไป ควรจะเลือกหัวข้อใดหัวข้อหนึ่งมาศึกษาวิจัยโดยเฉพาะ เพื่อนำผลจากการวิจัยไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่แขนงวิชาประวัติศาสตร์ต่อไป เช่น

1. เนื่องจากตำราเรียนและหนังสือค้นคว้าประกอบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์เท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน แบ่งออกเป็นหลายประเภท มีทั้งที่เป็นเอกสารชั้นต้นและเอกสารชั้นรอง จึงควรที่จะมีการวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของตำราเรียนหรือหนังสือค้นคว้าประกอบการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เหล่านี้ว่าหนังสือที่มีเนื้อหา วิธีการเขียน และการใช้ภาพประกอบ เหมาะสมกับการเรียนการสอนระดับ ป.กศ.สูง นั้นได้แก่หนังสือประเภทใดบ้าง เพื่อผู้สอนจะได้รู้แหล่งของหนังสือนั้น ๆ เพื่อประโยชน์ในการนำไปใช้ได้ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาความขาดแคลนตำราเรียนและหนังสือค้นคว้าได้ประการหนึ่ง

2. อาจารย์ผู้สอนประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่ต่างมีความเห็นว่า หลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน มีความไม่เหมาะสมหลายประการ เป็นต้นว่า เนื้อหากับเวลาเรียนไม่สมดุลกัน เนื้อหาบางวิชายากหรือง่ายเกินไปสำหรับระดับนี้ เนื้อหาวิชาไม่มีความสัมพันธ์เรียงลำดับจากง่ายในระดับนี้ ไปหายากในระดับปริญญาตรีของสาขาวิชาที่ต่อเนื่องกัน ผู้เขียนจึงเห็นว่า ควรจะมีการวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ว่ามีขอบบ่งชี้อย่างไร เพื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้นำเสนอแนะหาทางปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมต่อไป

3. ปัจจุบันแนวการสอนแบบใหม่ ๆ ของแต่ละแขนงวิชามีความก้าวหน้าขึ้นกว่าเดิมมากมาย ในสหรัฐอเมริกา มีผู้ทดลองนำการสอนแบบสืบสวน - สอบสวนมาเปรียบเทียบ

กับการสอนแบบเก่าในวิชาประวัติศาสตร์ว่าจะมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนแตกต่างกันอย่างไร ผู้เขียนเห็นว่า ในประเทศเรา ควรจะได้มีการศึกษาวิจัยเปรียบเทียบการสอนทั้งสองแบบที่กล่าวมา ในแขนงวิชาประวัติศาสตร์ของระดับ ป.กศ.สูง คุ้งบาง เพื่อให้เกิดความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการสอนแบบใหม่ และทำให้มีการเปรียบเทียบระหว่างการสอนแบบใหม่ และแบบเก่าว่าให้ผลต่างกันอย่างไร การสอนแบบใดจะทำให้ผู้เรียนได้รับผลดีที่สุด ซึ่งจะเป็นแนวทางปรับปรุงการเรียนการสอนระดับนี้ต่อไป

4. การวัดผลการศึกษาวิชาประวัติศาสตร์เป็นปัญหาใหญ่ในหมู่อาจารย์ผู้สอน อย่างหนึ่ง โดยเฉพาะวิธีการออกข้อสอบที่ใช้วัดความเข้าใจ ทักษะคิดและการนำความรู้ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน จึงควรที่จะทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการวัดผลการศึกษา วิชาประวัติศาสตร์ระดับนี้ เพื่อรวบรวมแนวทางไปใช้แก้ปัญหาด้านการวัดผลให้หมดไป ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในด้านการรักษามาตรฐานการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ของแต่ละ สถาบันให้อยู่ในระดับเดียวกัน ทั้งจะเป็นแนวทางให้อาจารย์ผู้สอนนำไปเป็นหลักในการ ออกข้อสอบต่อไป

๐

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- จิกรบุรารวม เฒ่าวัฒนา การสำรวจปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการสอนวิชาสังคมศึกษา
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 ปีการศึกษา 2508, 231 หน้า.
- ชวาล แพริทกุล เทคนิคการวัดผล โรงพิมพ์วัฒนาพานิช พระนคร 2509, 452 หน้า.
- เดช บุญนาค วิธีการของประวัติศาสตร์ เอกสารการสัมมนา การฝึกหัดครูและอุดมศึกษา
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514, 9 หน้า.
 (ฉบับโรเนียว)
- จิตินา พัทธกะไพวัน ประวัติศาสตร์ยุคโบราณ โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช พระนคร 2513,
 206 หน้า.
- ✕ ขาวาส ตัตตานนท์ ปัญหาการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1-2
 วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2506, 66 หน้า.
- ภาณี แสงกิจ แนวคิดเกี่ยวกับการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษาในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
 วิทยานิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2509, 345 หน้า.
- ภัทรพร ติพยรักรักษา ความช่วยเหลือทางวิชาการที่ครูสอนสังคมศึกษาดำเนินการ
 วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2506, 94 หน้า.
- ภาวิรา ชุมสาย, ม.ศ., วิชาครู เล่ม 2 ว่าด้วยวิธีสอนวิชาเฉพาะ และลัทธิการสอนแบบต่าง ๆ
 โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช พระนคร 2193, 567 หน้า.
- วิไล พรหมคุปต์ วิธีสอนประวัติศาสตร์ให้เป็นที่น่าสนใจแก่นักเรียนมัธยมศึกษา วิทยานิพนธ์
 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2495, 40 หน้า.

ศึกษานิเทศก์, กระทรวง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พ.ศ. 2510 โรงพิมพ์
การศาสนาพระนคร 2510, 72 หน้า.

ศัลย์ เป็นเป็นสุข พิพจน์หลักสูตรประวัติศาสตร์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา วิทยานิพนธ์
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2504, 68 หน้า.

สารกร ช่วยประสิทธิ์ "ประวัติศาสตร์" รุ่ทางวิชาการ หน้า 139 - 163 กรมสามัญศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ 2511,

สร้อยมา วรยิ่งยง โครงการจัดและดำเนินการสอนวิชาภูมิศาสตร์ - ประวัติศาสตร์แบบใหม่
วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2499, 62 หน้า.

อารักษ์ ฤๅเมธี การศึกษภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์นอกสถานที่ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น ในจังหวัดพระนคร - นคร วิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2505, 61 หน้า.

✓ อดิ, ชี.พี. , คำแนะนำเรื่องการสอนประวัติศาสตร์ สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการ
ชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ 2513, 132 หน้า.

Barzum, J., The Modern Researcher, Harcourt, Brace & Co., New York,
1957, 180 pp.

Bauer, Richard H., The Study of History, with Helpful Suggestions
for the Beginner, Mekinley Publishing Company, 1948, 356. pp.

Best, John W., Research in Education, New Delhi, Prentice Hall, Inc.
N.J., 1963, 320 pp.

Bining and Bining, Teaching the Social Studies in Secondary Schools,
McGraw-Hill Book Co., New York, 1952, 360 pp.

Brown, Sheldon LeRoy, "An analysis of Eight Grade American History
Programs in Secondary Schools of Nebraska," Dissertation
Abstracts, Vol. 32, 2 758 - A - 759 - A, August, 1971.

- Brown, Warren Roger, "The Rationale For The Teaching Of American History In The Secondary Schools A History Of the Development Of Aims And Values," Dissertation Abstract, Vol. 23, 12 4600, Part 1 - 2, 1963.
- Burston, W.H. and Green C.W., Handbook For History Teachers, Methuen and Co. LTD., 1964, 714 pp.
- Cottrell, Donald P., Teacher Education for a Free People, Russell M. Cooper and others, N.Y. American Association of Colleges for Teacher Education, 1956, 415 pp.
- Daniels, R.V., Studying History How and Why, Prentice-Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1966, 280 pp.
- Durham, Kenneth Reuben, "A Survey of All American History Textbooks Adopted For The Public High Schools of Texas From 1919 to 1970," Dissertation Abstracts, Vol. 32, 7 3737-A, January, 1972.
- Finocchiaro, Mary, The Teaching of English As a Second Language in Elementary and Secondary School, Harpers and Brothers, New York, 1958, 335 pp.
- Gandy Willard Eugene, "The Status of History in The Public Senior High School of California," Dissertation Abstracts, Vol. 20, 12 7240 - 7241, August, 1960.
- Garrett, H.E., Statistics in Psychology and Education, Longmans, Green and Co., New York, 1958, 478 pp.
- Hall, C.P., Suggestions on the Teaching of History towards World Understanding UNESCO, France, 1954, 272 pp.
- Hockett, H.C., Critical Method in Historical Research and Writing Macmillan Co., New York, 1955, 306 pp.
- Holborn; Hajo, "History," in Encyclopedia International, Vol. 8, pp. 458 - 460, Grolier Incorporated, New York, 1963.
- Holloway, S.W.F., "What History Is and What it Ought to Be," Studies in the Nature and Teaching of History, Edited by W.H. Burston and D. Thompson, Humanities Press, New York, 1967.
- Hutchings, A.W.S., The Teaching of History in Secondary Schools, At The University Press, Cambridge, 1965, 202 pp.

- In Corporated Association of Assistant Masters in Secondary Schools, Teaching of History in Secondary Schools, third Edition, at the University Press, Cambridge, 1963, 192 pp.
- Jordan, William Bennett, "Evaluation of Students In History Courses In Southern Junior Colleges," Dissertation Abstracts, Vol. 31, 6 : 2716-A, December, 1970.
- Kenworthy, Leonard S., Guide to Social Studies Teaching in Secondary Schools, Wadsworth Publishing Company, Inc., Belmont, California, 1962, 406 pp.
- Letzter, Fredrick Paul, "An Analysis and Appraisal of Two Reflective Methods in The Teaching of World History," Dissertation Abstracts, Vol. 31, 10 : 5160 - 516 - A, April, 1971.
- Moffatt, M.P., Social Studies Instruction, Prentice - Hall, Inc., Englewood Cliffs, New Jersey, 1956. 185 pp.
- Ratana Tanboontek, An Analysis of College Teachers' Conceptions of Goals in Relation to Their Practices with Implications for the Improvement of Secondary Teacher Education in Thailand, Doctor's Thesis, Columbia University, 1967, 162 pp.
- Robinson, James Harvey, The New History, The Macmillan Company, New York, 1927, 254 pp.
- Rose, Harold B., "The Relationship Between Methods Used To Teach American History And Changes In Attitude And Achievement," Dissertation Abstracts, Vol. 31, 12 : 6374 A - 6375 - A, June, 1971.
- Rowse, A.L., The Use of History, The English Universities Press LTD., London, 1963, 210 pp.
- Trevelyan, A., History of Ancient Civilization, V.L., Harcourt, Brace & Co., New York, 1936, 250 pp.
- White Ralph Lee, "An Analysis of The Social Studies Teachers Education Curriculum in Selected Tennessee Institution," Dissertation Abstracts, Vol. 23, 11 : 1659 - A, November, 1960.
- Woodward, W.H. The Teaching of History in School Aims, Cambridge, at the University Press, 1901, 265 pp.

- - - - -

ภาพผนวก

ภาคผนวก ก

ที่ กธ.0303/12086

กรมการฝึกหัดครู

7 ตุลาคม 2514

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน ห้า

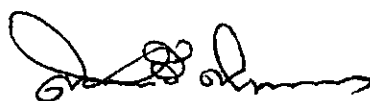
ด้วยนางลดาวัลย์ มาลัยวงศ์ นิสิตปริญญาโท สาขาอุดมศึกษาและการฝึกหัดครู
วิชาสามัญ ประวัติศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประชานิคม กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "สภาพ
การเรียนการสอนวิชา ประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง (ในทัศนะของครู) ประจำปีการศึกษา 2514"
ในการนี้จำเป็นต้องสอบถามอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ระดับ ป.กศ.สูง-ในวิทยาลัยครูทั่ว
ประเทศ เพื่อหาข้อมูลไปประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวแล้ว

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์ของนิสิตผู้นี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และเพื่อประโยชน์ของ
การศึกษาในแขนงวิชาที่จะได้รับต่อไป จึงขอความร่วมมือจากวิทยาลัย ได้โปรดให้อาจารย์ผู้สอน
วิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูงของสถานศึกษาแห่งนี้ กรอข้อความลงในแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อม
หนังสือนี้ แล้วส่งกลับคืนไปยังกองโรงเรียนฝึกหัดครู ภายในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2514 ด้วย

หวังอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ด้วยดี จึงขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ

โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายสมพงษ์ กิริเวรี)

ผู้อำนวยการกองโรงเรียนฝึกหัดครู

แผนกฝึกหัดครูสามัญศึกษา

ภาพผนวก ข

ที่ ศบ. 030321/1191

วิทยาลัยครูสกลนคร

26 ตุลาคม 2514

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทบทวนแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการกองโรงเรียนฝึกหัดครู

อ้างถึง หนังสือกรมการฝึกหัดครู ที่ ศบ.0303/12086 ลงวันที่ 7 ตุลาคม 2514

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามที่ตอบแล้ว 5 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง กองโรงเรียนฝึกหัดครูขอให้วิทยาลัยช่วยดำเนินการให้อาจารย์
ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.ชั้นสูง ทบทวนแบบสอบถามของ นางลดาวัลย์ มาลยะวงศ์ นิสิตปริญญาโท
สาขาอุดมศึกษาและการฝึกหัดครู วิชาสามัญ ประวัติศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสวณมิตร แล้วส่งคืน
กองโรงเรียนฝึกหัดครู ภายในวันที่ 5 พฤศจิกายน 2514 ถึงความละเอียดแล้ว นั้น

บัดนี้ วิทยาลัยได้ให้อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ระดับ ป.กศ.ชั้นสูง ทบทวนแบบสอบถาม
ของนางลดาวัลย์ มาลยะวงศ์ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอส่งมาพร้อมหนังสือนี้ จำนวน 5 ชุด

ขอแสดงความนับถืออย่างสูง

(นายจัน ชัยคุณันท์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยครูสกลนคร

ภาคผนวก ค

วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

7 ตุลาคม 2514

เรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.กศ.สูง ที่นับถือ

ข้าพเจ้ากำลังทำปฏิญานินห์เรื่อง สภาพการณ์การเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ
ป.กศ.สูง (ในทัศนของครู) ประจำปีการศึกษา 2514" โดยมี

รองศาสตราจารย์สาร ถ้วยประสิทธิ์

ประธานกรรมการ

อาจารย์ ดร.วัน ศังขะธาดา

กรรมการ

การที่ข้าพเจ้าได้จัดทำเรื่องนี้ เพราะข้าพเจ้าเป็นครูสอนประวัติศาสตร์คนหนึ่ง มีความปรารถนาใคร่จะได้เห็นแผนกวิชาของเราได้รับการปรับปรุงให้ก้าวหน้าขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เพราะข้าพเจ้าตั้งใจจะนำผลการวิจัยนี้เสนอขอต่อทบวงศึกษาเพื่อ กรมการฝึกหัดครู ซึ่งคงจะช่วยให้ทางหน่วยงาน ทราบสภาพการณ์การเรียนการสอนวิชา ประวัติศาสตร์ ทราบข้อเท็จจริงและแนวทางปรับปรุงได้ตรงกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่อาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์อย่างแท้จริง

เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงต่อความเป็นจริง อันจะเป็น ประโยชน์ต่อการวิจัยอย่างยิ่ง จึงใคร่ขอความกรุณาจากอาจารย์ได้โปรดแสดงความคิดเห็นตอบแบบสอบถามอย่างจริงจังและตรงกับสภาพความเป็นจริงในด้านการเรียนการสอนที่ท่านปฏิบัติอยู่มากที่สุด เพื่อความสมบูรณ์แห่งงานวิจัยและประโยชน์อันจะพึงเกิดแก่แผนกวิชาของเราต่อไป

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งต่ออาจารย์ทุกท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือในงานวิจัยนี้

ขอแสดงความนับถือ

ศกตวัลย์ มัลยะวงศ์

(นางศกตวัลย์ มัลยะวงศ์)

นิสิตปริญญาโท สาขาอุดมศึกษาและการฝึกหัดครู

✓

แบบสอบถาม

กรุณาเติมคำ หรือ ขีดความในช่องว่างต่อไปนี้

1. เพศ... ..
2. อายุ.... ..
3. วุฒิ
 ก.ต่ำกว่าปริญญาตรี... ..ปี พ.ศ.
 ข. ปริญญาตรี (โปรครระบุ)... ..ปี พ.ศ.
 ค. ปริญญาตรีและประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ.....ปี พ.ศ.
 ง. ปริญญาโท.....(โปรครระบุสาขาวิชาที่ค่าเร็ว).....ปี พ.ศ.
4. ระหว่างที่ศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ท่านเรียน (โปรครกาเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ต้องการ)
 ก. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาเอก
 ข. วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาโท
 ค. ไม่มีการเรียนวิชาเอก - โท แต่สนใจในวิชาประวัติศาสตร์
 ง. วิชาอื่นเป็นวิชาเอก - โท
5. ท่านสอนมาแล้วทั้งหมดจนถึงปัจจุบันรวม..... ปี
6. ท่านสอนวิชาประวัติศาสตร์มาแล้ว..... ปี
7. ปัจจุบันท่านสอนวิชาประวัติศาสตร์ี่ปีคานี้ละ.....ค.ม. เฉลี่ยตลอดปีสอนี่ปีคานี้ละ
 ค.ม. นอกจากวิชาประวัติศาสตร์ท่านสอนวิชาอื่นอีกี่ปีคานี้ละ.....ค.ม.

หลักสูตร กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ท่านต้องการ

8. ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.ศ.สูงที่ใ้ อยู่ในปัจจุบันอย่างไร (เลือกได้หลายข้อ)
 ก. มีเนื้อหาเหมาะสมอยู่แล้วทุกวิชา
 ข. มีเนื้อหาากเกินไปทุกวิชา
 ค. มีเนื้อหาากเกินไปบางวิชา
 ง. ควรปรับปรุงหลักสูตรใหม่ทุกวิชา
 จ. ควรปรับปรุงหลักสูตรใหม่บางวิชา (โปรครระบุ).....

๙. ท่านคิดว่าวิชาใดยากเกินไปสำหรับระดับ ป.ภท.สูง

- ก. สังคมศึกษา 17 ประวัติศาสตร์ 5
- ข. สังคมศึกษา 18 ประวัติศาสตร์ 6
- ค. สังคมศึกษา 19 ประวัติศาสตร์ 7
- ง. สังคมศึกษา 20 ประวัติศาสตร์ 8
- จ. สังคมศึกษา 21 ประวัติศาสตร์ 9
- ฉ. สังคมศึกษา 22 ประวัติศาสตร์ 10
- ๕. สังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก
- ข. ไม่มีเลย

10. ท่านคิดว่าวิชาใดง่ายเกินไปสำหรับระดับ ป.ภท.สูง

- ก. สังคมศึกษา 17 ประวัติศาสตร์ 5
- ข. สังคมศึกษา 18 ประวัติศาสตร์ 6
- ค. สังคมศึกษา 19 ประวัติศาสตร์ 7
- ง. สังคมศึกษา 20 ประวัติศาสตร์ 8
- จ. สังคมศึกษา 21 ประวัติศาสตร์ 9
- ฉ. สังคมศึกษา 22 ประวัติศาสตร์ 10
- ๕. สังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก
- ข. ไม่มีเลย

11. วิชาประวัติศาสตร์ที่ท่านเคยได้เป็นวิชาเอก - โท (เอกสังคม) วิชาใดที่วิทยาลัยของท่านไม่เคยเปิดสอนเลย

- ก. สังคมศึกษา 17 ประวัติศาสตร์ 5
- ข. สังคมศึกษา 18 ประวัติศาสตร์ 6
- ค. สังคมศึกษา 19 ประวัติศาสตร์ 7
- ง. สังคมศึกษา 20 ประวัติศาสตร์ 8
- จ. สังคมศึกษา 21 ประวัติศาสตร์ 9
- ฉ. สังคมศึกษา 22 ประวัติศาสตร์ 10
- ๕. สังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก
- ข. เปิดทุกวิชา

12. สาเหตุที่ไม่เปิดสอนวิชาตามที่กล่าวไว้ในข้อ 11 นั้นเป็นเพราะเหตุใด?

- ก. จำนวนอาจารย์ไม่พอสอน
- ข. ไม่มีอาจารย์ที่ถนัดสอนวิชานั้น ๆ
- ค. เคยเปิดสอนแล้ว แต่ไม่มีนักศึกษาเลือกเรียน
- ง. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

13. วิชาที่ท่านสามารถสอนได้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีวิชาใดบ้าง?

- ก. สังคมศึกษา 17 ประวัติศาสตร์ 5
- ข. สังคมศึกษา 18 ประวัติศาสตร์ 6
- ค. สังคมศึกษา 19 ประวัติศาสตร์ 7
- ง. สังคมศึกษา 20 ประวัติศาสตร์ 8
- จ. สังคมศึกษา 21 ประวัติศาสตร์ 9
- ฉ. สังคมศึกษา 22 ประวัติศาสตร์ 10
- ญ. สังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก
- ซ. ไม่มีเลย

14. วิชาที่ท่านไม่สามารถสอนได้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรมีวิชาใดบ้าง?

- ก. สังคมศึกษา 17 ประวัติศาสตร์ 5
- ข. สังคมศึกษา 18 ประวัติศาสตร์ 6
- ค. สังคมศึกษา 19 ประวัติศาสตร์ 7
- ง. สังคมศึกษา 20 ประวัติศาสตร์ 8
- จ. สังคมศึกษา 21 ประวัติศาสตร์ 9
- ฉ. สังคมศึกษา 22 ประวัติศาสตร์ 10
- ญ. สังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก
- ซ. ไม่มีเลย

15. ท่านมีส่วนร่วมในการทำหลักสูตรวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.ศ. สูงมากน้อยเพียงไร?

- ก. ทุกครั้งที่มีการปรับปรุงหลักสูตร
- ข. บางครั้งประมาณ.....ครั้ง
- ค. ไม่เคยเลย

16. ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรหรือไม่?
- ก. ต้องการ (โปรดคอมมว 17 แลวขามขอ 18 ไป)
- ข. ไปต้องการ (โปรดขามไปคอมมว 18)
17. เหตุผลที่ท่านต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เพราะเหตุใด? (เลือกได้หลายข้อ)
- ก. เห็นว่าช่วยให้เกิดผลดีในการสอน
- ข. อยากแสดงความคิดเห็น
- ค. มีปัญหาที่ละเอียดมาก
- ง. อยากแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหมู่นักเรียน
- จ. เห็นว่ามีเกียรติ
- ฉ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)
18. เหตุผลที่ท่านไม่ต้องการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร เพราะเหตุใด? (เลือกได้หลายข้อ)
- ก. ไม่ต้องการแสดงความคิดเห็น
- ข. เบื่อหน่ายต่อการถกเถียงกัน
- ค. เห็นว่าเสียเวลาโดยเปล่าประโยชน์
- ง. มองไม่เห็นประโยชน์ที่จะเกิดจากการสอน
- จ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)
19. ถ้าท่านสอนไม่ทันตามหลักสูตร ท่านมีวิธีแก้ปัญหาอย่างไร? (ตอบได้หลายข้อ)
- ก. ตัดเรื่องนั้น ๆ ทิ้งไปโดยไม่ออกข้อสอบ
- ข. อธิบายเนื้อเรื่องย่อ ๆ ให้นักเรียนฟัง
- ค. เลือกเฉพาะตอนที่ออกข้อสอบมาอธิบายให้นักเรียนฟัง
- ง. ให้นักเรียนไปอ่านทำความเข้าใจเอาเอง
- จ. ให้นักเรียนมาสอนนอกเวลาเรียน
- ฉ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

การสอบ กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ต้องการ

20. ทราบเห็นของงานเกี่ยวกับการสอนวิชาประวัติศาสตร์เป็นประการใด?
- ก. เป็นวิชาที่น่าสนใจสามารถสอนให้นักเรียนได้
- ข. เป็นวิชาที่มีประโยชน์ต่อความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของนักเรียน

- ค. สอนยากผู้สอนจึงควรได้รับการยกย่อง
- ง. สอนง่ายใคร ๆ ก็สอนได้ ผู้สอนจึงไม่ได้รับการยกย่องเท่าที่ควร
- จ. เป็นวิชาที่หาเป้าหมาย เพราะมีเนื้อหาซ้ำซากเปลี่ยนแปลงไม่ได้
- ฉ. เป็นวิชาที่ไม่ก้าวหน้า ผู้สอนไม่มีโอกาสได้รับทุนไปศึกษาค้นคว้าต่างประเทศ
- ช. ทำให้ผู้สอนมีความรู้เท่าทันเหตุการณ์ของโลกอยู่เสมอ
- ซ. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

21. เหตุที่ท่านสอนวิชาประวัติศาสตร์ (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. สนุกสอน ดึงควยใจรัก
- ข. วิทยาลัยจัดให้สอน
- ค. ไม่มีคนอื่นสอนได้
- ง. ไม่ถนัดสอนวิชาอื่น
- จ. ได้รับการฝึกอบรมในการสอนมาโดยเฉพาะ
- ฉ. ต้องการปรับปรุงฝึกฝนตนเองเกี่ยวกับวิชานี้
- ช. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

22. ท่านไม่ชอบสอนวิชาประวัติศาสตร์เพราะเหตุใด? (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. ไม่ได้รับการฝึกเกี่ยวกับการสอนที่ดี
- ข. ไม่สามารถสอนให้นักเรียนเข้าใจและสนใจได้
- ค. ไม่เคยสอนมาก่อน
- ง. ต้องเตรียมการสอนมาก
- จ. ไม่มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่จะสอนนักศึกษาได้เพียงพอ
- ฉ. หาอุปกรณ์ประกอบการสอนยาก
- ช. ไม่มีประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันของนักศึกษา
- ซ. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

23. ท่านมีความรู้ในวิชาประวัติศาสตร์พอที่จะสอนนักศึกษาระดับ ป.กศ. สูงอยู่ในเกณฑ์ใด?

- ก. ก็มาก
- ข. ก็
- ค. พอใช้
- ง. ยังต้องการมีความรู้เพิ่มเติมอีก จึงจะมีความรู้เพียงพอที่จะสอนในระดับนี้ได้

24. ท่านสอนวิชาประวัติศาสตร์ในปัจจุบันนี้ท่านเตรียมการสอนหรือไม่
 ก. เตรียม (โปรดตอบข้อ 25 แล้วข้ามข้อ 26 ไป)
 ข. ไม่เตรียม (โปรดข้ามไปตอบข้อ 26)
25. การเตรียมการสอนของท่าน (เลือกได้หลายข้อ)
 ก. เตรียมเป็นอย่างถี่ทุกครั้ง
 ข. เตรียมเมื่อมีเวลาว่างที่วิทยาลัย
 ค. เตรียมเมื่อมีเวลาว่างที่บ้าน
 ง. เตรียมเมื่อมีเวลาว่างที่วิทยาลัยหรือที่บ้านแล้วแต่โอกาส
 จ. เตรียมน้อยเพราะไม่มีเวลาว่างพอ
 ฉ. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
26. สาเหตุที่ท่านไม่เตรียมการสอน
 ก. เพราะเห็นว่าไม่จำเป็น
 ข. เพราะไม่มีเวลาว่างเลย
 ค. เพราะสวามิภักดิ์
 ง. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
27. ในฐานะที่ท่านเป็นอาจารย์สอนวิชาประวัติศาสตร์ ท่านรู้สึกว่าการศึกษานี้มีทัศนคติต่อวิชาประวัติศาสตร์อย่างไร
 ก. ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญมาก
 ข. ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญพอสมควร
 ค. ให้ความสนใจน้อยและเห็นความสำคัญเพียงเล็กน้อย
 ง. ไม่ให้ความสนใจและไม่เห็นความสำคัญเลย
 จ. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
28. ท่านคิดว่านักศึกษาที่จะเรียนวิชาประวัติศาสตร์ได้ดีนั้นต้องมีคุณสมบัติอย่างไร (เลือกได้หลายข้อ)
 ก. มีความสามารถในการจดจำอย่างเข้าใจ
 ข. มีความสามารถในการอ่านได้อย่างรวดเร็ว
 ค. มีความสามารถคิดได้อย่างมีเหตุผล
 ง. ชอบค้นคว้าเกี่ยวกับความจริงต่าง ๆ

- จ. มีจินตนาการกว้างขวาง
- ฉ. มีสติปัญญาเฉียบแหลม
- ง. ไม่จำเป็นต้องมีสติปัญญาเฉียบแหลม แต่ต้องรอบการค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ
- ข. มีความสามารถในการใช้ภาษาได้เป็นอย่างดี
- ค. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

29. ความสัมพันธ์ในการทำงานระหว่างเพื่อนอาจารย์ที่มีผลต่อการสอน

- ก. เพื่อนอาจารย์ให้ความร่วมมือในการทำงานเกี่ยวกับการสอนเป็นอย่างดี
- ข. เพื่อนอาจารย์ให้ความร่วมมือในการทำงานเกี่ยวกับการสอนดีพอ
- ค. ต่างคนต่างทำไม่มีความสัมพันธ์กันเลย

30. ความสัมพันธ์ร่วมมือในการทำงานเกี่ยวกับการสอนระหว่างเพื่อนอาจารย์ในหมวดของท่านมีในคาบใดบ้าง

- ก. การเตรียมการสอนร่วมกัน
- ข. แลกเปลี่ยนความรู้และคำวิจารณ์ระหว่างกัน
- ค. วางโครงการสอนร่วมกัน
- ง. ร่วมมือกันทำอุปกรณ์การสอน
- จ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

31. อะไรเป็นอุปสรรคที่สำคัญซึ่งทำให้ท่านสอนวิชาประวัติศาสตร์ได้ไม่ดี (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. ไม่ได้รับความไว้วางใจหรือแนะนำจากอาจารย์ในหมวดที่ช่วยเหลือให้การสอนดีขึ้น
- ข. ไม่ได้รับความร่วมมือจากฝ่ายบริหาร เช่น การพิมพ์ และอีกคำบรรยายประกอบการสอน
- ค. ขาดความร่วมมือในการวางโครงการสอนจากอาจารย์ในหมวดวิชาเดียวกัน
- ง. ไม่สามารถเข้าถึงหัวหน้าหมวดสังคมศึกษาได้
- จ. มีภาระในงานสอนหรืองานพิเศษ เช่น กิจกรรมของวิทยาลัยหรืองานของจังหวัดมากเกินไป
- ฉ. ไม่ได้รับความสนับสนุนจากผู้นั่งกับบัญชา เช่น การจัดซื้ออุปกรณ์การสอน ฯลฯ เท่าที่ควร
- ค. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

32. ที่ท่านสอนวิชาประวัติศาสตร์นั้นท่านพบปัญหาอะไรบ้าง? (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. ไม่ทราบวิธีการสอนที่ได้ผลดีจริง ๆ
- ข. ไม่น่าจะมีความรู้ในเนื้อหาวิชาดีพอ
- ค. ขาดแหล่งวิชาที่จะค้นคว้าเพิ่มเติม
- ง. ขาดอุปกรณ์การสอน
- จ. เวลาเรียนน้อยทำให้สอนเนื้อหาไม่ทันตามหลักสูตร
- ฉ. นักศึกษาไม่เอาใจใส่ในการเรียนเท่าที่ควร
- ซ. ไม่ทราบวิธีทดสอบที่ได้ผลและถูกต้อง
- ฅ. ไม่ได้รับความรู้มาจากหมวดวิชาอื่น เช่น หมวดศิลปะ หรือหัตถศึกษา ในการทำอุปกรณ์การสอน
- ฎ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

33. เมื่อท่านประสบปัญหาในการวิชาประวัติศาสตร์ ท่านเคยขอความช่วยเหลือจากใคร (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่
- ข. หัวหน้าฝ่ายวิชาการ
- ค. หัวหน้าหมวดสังคมศึกษา
- ง. เพื่อนอาจารย์ในหมวดหรือหมวดอื่น
- จ. วิทยากรจากที่อื่น
- ฉ. แก้ปัญหาคด้วยตนเอง เช่น ค้นคว้าจากห้องสมุด
- ซ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

34. ถ้าท่านมีโอกาสรปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.มก.สูง ท่านจะปรับปรุงเรื่องใด ก่อน - หลัง (กรุณาเขียนอันดับที่ ก่อน - หลัง)

- ก. หลักสูตร
- ข. วิธีสอน
- ค. ตำราเรียนและหนังสือประกอบการสอนของอาจารย์
- ง. อุปกรณ์ประกอบการสอน
- จ. การจัดห้องเรียนประวัติศาสตร์
- ฉ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

35. กรุณายกเหตุผลและข้อจำกัดที่ท่านต้องการปรับปรุงอย่างน้อย ๓

- ก.....
- ข.....
- ค.....
- ง.....
- จ.....
- ฉ.....

หนังสือแนบมาและการปรับปรุงประกอบการสอน กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ต้องการ

36. ปัญหาเกี่ยวกับหนังสือแนบมาที่ประกอบการสอนที่ท่านประสบอยู่ คือ

ประเทศไทย	เอเชีย	ยุโรป
.. ก. ขี้เพียงขอแนบมาต้อง การแล้ว	. . ก. ขี้เพียงขอแนบมา ต้องการแล้ว	 ก. ขี้เพียงขอแนบมาต้อง การแล้ว
.... ข. ขี้น้อยไม่ขอแนบมาต้อง การ	 ข. ขี้น้อยไม่ขอแนบมา ต้องการ	 ข. ขี้น้อยไม่ขอแนบมาต้อง การ
.. . ก. ไม่มีเลย	 ค. ไม่มีเลย	 ค. ไม่มีเลย

37. ส่วนใหญ่ท่านได้หนังสือแนบมาที่ประกอบการสอนจากไหน? (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. หน่วยฝึก วนิเทศน์ กรมการฝึกหัดครูวิชา
- ข. หนังสือวิทยุครูมัธยมของครูสภา
- ค. ตำราที่ผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ แต่ง
- ง. ตำราที่ผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ แปล
- จ. ตำราจากต่างประเทศ
- ฉ. พระราชพงศาวดารหรือเอกสารชั้นต้น เช่น จดหมายเหตุต่าง ๆ ฯลฯ
- ช. อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

38. ท่านหาความรู้เพิ่มเติมในการสอนวิชาประวัติศาสตร์จากอะไรบ้าง? (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. นิตยสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ หนังสือรายวันและรายสัปดาห์
- ข. หนังสือประวัติศาสตร์สำคัญ

- ก. สารคดีเกี่ยวกับประวัติศาสตร์
- ง. เอกสารจากหน่วยราชการต่าง ๆ
- จ. ประชุมพงศาวดารภาคต่าง ๆ
- ฉ. สมุทภาพและแผนที่
- ช. บวนิยาย คำนาน นิทานพื้นเมือง
- ซ. คารานุกรมต่างประเทศ เช่น Encyclopedia ฯลฯ
- ฌ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

39. ท่านต้องการใ้ใครหาเพื่อใครคนควาประกอบการสอนเพิ่มขึ้นจากหน่วยงานต่อไปนี้หรือไม่?
(เลือกตอบได้หลายข้อ)

- ก. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู
- ข. อาจารย์ทรงคุณวุฒิในสถานอุดมศึกษาจากมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัยวิมาการศึกษา
- ค. โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย
- ง. คณะกรรมการวารสารและหนังสือเพื่อการศึกษาของคุรุสภา (ตำราวิชาครู คุรุสภา
มัธยมของคุรุสภา
- จ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

40. วิทยาลัยของท่านมีอุปกรณ์การสอนเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์มากน้อยเพียงใด

- ก. เพียงพอตามความต้องการแล้ว
- ข. ยังขาดแคลนเล็กน้อย
- ค. ยังขาดแคลนมาก
- ง. ยังไม่มีเลย

41. ท่านได้รับความสะดวกในการใช้อุปกรณ์การสอนในวิทยาลัยของท่านเพียงใด?

- ก. มาก
- ข. ปานกลาง
- ค. น้อย
- ง. ไม่ได้รับเลย

42. สิ่งทว่ยส่งเสริมการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ในวิทยาลัยของท่านมีอะไรบ้าง? (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. ห้องสมุดของวิทยาลัย เช่นมี Encyclopedia of World History, World Almanac
- ข. ห้องสมุดของหมวดสังคมศึกษา เช่น มีตำราประวัติศาสตร์ไทย เอเชียและยุโรป

- ... ค. ห้องเรียนวิชาประวัติศาสตร์โดยเฉพาะ
- ง. พิพิธภัณฑ์ संगคมศึกษา
- จ. มุมมุมประวัติศาสตร์หรือ संगคมศึกษา
- ฉ. มีทุกอย่างที่กล่าวข้างต้น
- ช. ไม่มีเลย

43. ในวิทยาลัยของท่านมีแผนที่ประกอบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ยังใช้มีอะไรบ้าง?

- ก. แผนที่แสดงอาณาเขตประเทศต่าง ๆ ในแต่ละสมัย เช่น ประเทศฝรั่งเศสสมัยพระเจ้าหลุยส์ที่ 14
- ข. แผนที่แสดงเมืองสำคัญ
- ค. แผนที่แสดงพงศาวดาร
- ง. แผนที่ทางการเมือง
- จ. แผนที่ทางเศรษฐกิจ
- ฉ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

44. ท่านเคยใช้สถานที่หรือวัสดุในห้องเรียนหรือที่ไหนให้เป็นประโยชน์ในการสอนบ้างหรือไม่?

- ก. เคย
- ข. ไม่เคย (ข้ามไปข้อ 46)

45. ถ้าเคย สิ่งที่ใช้คืออะไร? (เลือกได้หลายข้อ)

- ... ค. เอกสารต่าง ๆ เช่น ประมวลกฎหมาย จดหมายเหตุ ตำรา นิตยสาร หนังสือพิมพ์ ฯลฯ
- ข. โบราณวัตถุ เช่น ถ้วยชามโบราณ เครื่องใช้สมัยโบราณ ฯลฯ
- ... ค. โบราณสถาน เช่น สถูปเจดีย์ วัดร้าง พิพิธภัณฑ์ในที่ต่าง ๆ ปราสาทหิน พิมาย พระปรางค์สามยอด สทูปวี ฯลฯ
- ง. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

46. อุปกรณ์ในการใช้ประกอบการสอนของท่านคืออะไร? (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. วิทยาลัยไม่มีอุปกรณ์การสอนเพียงพอ
- ข. ไม่ได้รับงบประมาณสำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์เลย
- ค. อยู่ใกล้แหล่งวัสดุอุปกรณ์
- ง. ไม่ได้มีความสะดวกในการใช้อุปกรณ์จากแผนกโสตทัศนศึกษาของวิทยาลัย
- จ. ไม่มีควมชำนาญในการใช้ เพราะไม่เคยได้รับการฝึกฝนมาก่อน

- ฉ. ยากทำอุปกรณ์แบบง่าย ๆ แต่ไม่มีความสามารถหรือขาดวัสดุในการจัดทำ
- ข. ไม่มีอุปกรณ์เลย
- ค. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

การอบรมและสัมมนา กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ต้องการ

47. ตั้งแต่ท่านสอนวิชาประวัติศาสตร์ ท่านเคยเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์ที่หน่วยงานใดบ้าง กรมการฝึกหัดครูจกษบางหรือไปฯ

- ก. เคย
- ข. ไม่เคย (ข้ามไปข้อ 50)

48. ถ้าเคย ท่านเคยอบรมหรือสัมมนาในเรื่องใดบ้าง? (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. การจัดทำหลักสูตร
- ข. การวัดผลการศึกษา
- ค. เพิ่มความรู้ทางวิชาการ
- ง. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

49. ท่านคิดว่า การอบรมหรือสัมมนาตามข้อ 48 ได้ผลเพียงใด ในด้านใด (โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านเห็นควย)

ผลกอนางนอย โดยลเวยที่สุด

ปรัชญาหลักสูตร		
วัดผลการศึกษา		
ความรู้ทางวิชาการ		
ฯ		

50. ระยะเวลาที่ท่านต้องการให้มีการอบรมหรือสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ ระดับ
ป.กศ.สูง คือ

ระยะเวลาที่ต้องการอบรม	2 ปีต่อ 1 ครั้ง	ปีละครั้ง	เทอมละครั้ง	ไม่ต้องการเข้ารับการอบรมหรือสัมมนาเลย
จัดทำหลักสูตร				
วัดผลการศึกษา				
ความรู้ทางวิชาการ				
				

51. ท่านต้องการเข้าร่วมการอบรมเรื่องใดบ้างในการสอนแต่ละวิชา

เรื่องที่ต้องการอบรมหรือสัมมนา	ประวัติศาสตร์ไทย	ประวัติศาสตร์เอเชีย	ประวัติศาสตร์ยุโรป
ปรับปรุงวิธีสอน			
เนื้อหาทางวิชาการ			
การทำและการใช้อุปกรณ์การสอน			
อย่างง่าย ๆ			
การจัดกิจกรรม			
หลักการสร้างและการออกแบบสื่อ			
อื่น ๆ (โปรดระบุ)			

52. อุปสรรคที่ท่านเห็นว่าทำให้การสัมมนาหรืออบรมที่กรมการฝึกหัดครูวัดไม่ได้ผล มีอะไรบ้าง
(เลือกได้หลายข้อ)

- ก. ขอบของการอบรมหรือสัมมนาที่ได้รับไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
- จ. วิทยากรที่ให้การอบรมไม่เชี่ยวชาญในหลักวิชาพอ
- ก. ระยะเวลาของการอบรมสั้นเกินไปทำให้เกิดความเบื่อหน่าย
- ง. มองไม่เห็นประโยชน์ที่จะได้รับ
- จ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

53. วิทยานิพนธ์ของท่านเคยมีการสัมมนาระหว่างอาจารย์ผู้สอนวิชาประวัติศาสตร์ เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับความมุ่งหมายของหลักสูตร ประมวลการสอน การผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอนบ้างหรือไม่?

- ก. เคย
- จ. ไม่เคย (ข้ามไปตอบข้อ 55)

54. ถ้าเคย ท่านนำเอาผลจากการสัมมนานั้นมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการสอนในด้านใดบ้าง
(เลือกได้หลายข้อ)

- ก. ปรับปรุงเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีสอน
- จ. ปรับปรุงการผลิตและการใช้อุปกรณ์การสอน

- ค. ให้วิทยาลัยจัดงบประมาณซื้อหนังสือเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เพิ่มขึ้น
.. . . . ง. ให้วิทยาลัยจัดซื้ออุปกรณ์การสอนเพิ่มขึ้น
... .. จ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

55. ท่านต้องการศึกษาต่อในระดับสูงกว่าที่เป็นอยู่หรือไม่?

- ก. ต้องการ
..... ข. ไม่ต้องการ (ข้ามไปตอบข้อ 58)

56. ถ้าต้องการ ศาสนาที่ท่านต้องการเข้าศึกษาต่อ คือ ศาสนาใด?

- ก. อิสลาม (โปรดระบุ)
- ข. คริสต์ศาสนา (โปรดระบุ)

57. เหตุผลที่ท่านต้องการศึกษาต่อในระดับสูง คือ (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการของตัวท่านเอง
..... ข. เพื่อปรับอัตราเงินเดือนสูงขึ้นตามวุฒิใหม่ที่จะได้รับ
.... ค. อยากเปลี่ยนบรรยากาศเพราะท้อมานานแล้ว
.... ง. เพื่อเพิ่มวิทยฐานะของท่านเอง
.... จ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

58. อุปสรรคที่ทำให้ท่านไม่อยากจะศึกษาต่อในระดับสูงกว่าปัจจุบัน คือ (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. คิดว่าปีความรู้เพียงพอต่อการสอนนักศึกษาในระดับนี้แล้ว
..... ข. มีปัญหาด้านการเตรียมตัวสอบเข้าศึกษาต่อ
... .. ค. เกรงเงินเดือนตื้น เพราะเงินเดือนปัจจุบันเกินอัตราวุฒิใหม่ที่จะได้รับ
.... ง. เกรงจะสอบเข้าศึกษาต่อไม่ได้ เพราะสำเร็จการศึกษามานานแล้ว
.... จ. มีปัญหาทางด้านการสมัคร
.... ฉ. มีปัญหาทางด้านการสุขภาพ
.... ญ. ไม่มีปัญหาเลย
.... ช. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

การจัดกิจกรรม กรุณากรอกหมาย ✓ หน้าข้อความที่ต้องการ

59. กิจกรรมที่เกี่ยวกับกระบวนการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ที่ท่านเคยจัด มีอะไรบ้าง? (เลือกได้หลายข้อโดยขีดเส้นใต้ข้อความที่ท่านต้องการ)

ก. จัดทัศนศึกษาตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น พิพิธภัณฑ์ โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ ฯลฯ

ข. จัดนิทรรศการ ป้ายนิเทศ หุ่นจำลอง ฉะกร้อ ฯลฯ

ค. ฉายภาพยนตร์ ฉายภาพนิ่ง

ง. สะสมโบราณวัตถุ เงินเหรียญ ตกตานานาชาติ แสตมป์ ฯลฯ

จ. รวบรวมข่าว ภาพข่าว ภาพบุคคลสำคัญ ภาพสถานที่สำคัญ ฯลฯ

ฉ. ไปยังป่ารุกธนา โต้วาที การอภิปราย

ช. เชิญวิทยากรมาบรรยาย

ซ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

๓. ไม่ได้จัดเลย

60. เวลาที่ท่านจัดแสดงนิทรรศการหรือฉายภาพยนตร์เกี่ยวกับวิชาประวัติศาสตร์นั้นควมนใด? (เลือกได้หลายข้อ)

... .. ก. เมื่อสอนจบเนื้อหาทุก ๆ เรื่อง เช่น อียิปต์โบราณ กรีกโบราณ โรมัน ฯลฯ

.. .. ข. เฉพาะเรื่องหรือเหตุการณ์ที่สำคัญ เช่น วัน ส.ป.อ. วันสหประชาชาติ ฯลฯ

... .. ค. เดือนละครึ่ง

... .. ง. เทอมละครึ่ง

... .. จ. ปีละครึ่ง

... .. ฉ. ไม่ได้ทำเลยเพราะไม่มีเวลา

.... .. ซ. ไม่ได้จัดเพราะเห็นว่าไม่มีประโยชน์

..... ๔. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

61. ท่านเคยพานักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่เพื่อประโยชน์ต่อการศึกษาศาสตร์หรือไม่?

..... ก. เคยพาไป

.... ข. ไปเคยพาไป (จับไปตอบข้อ 66)

62. ถ้าเคย สถานที่ที่ท่านพาไป คือ (เลือกได้หลายข้อ)

..... ก. สมโบราณสถานและวัตถุในท้องถิ่น

..... ข. สมโบราณสถานและวัตถุในที่ต่าง ๆ

- ก. จีพีเอ็มอีสถาน
- ง. ทดสอบแห่งชาติ
- จ. รัฐสภา
- ฉ. รมช.กระทรวงการต่างประเทศและนโยบาย
- ข. วน ๗ (โปรแกรม)

63. สิ่งที่ท่านทำก่อนนำนักศึกษาไปศึกษานอกสถานที่ มีอะไรบ้าง? (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. แจกรายการ แผนที่ เกี่ยวกับสถานที่ที่ไป
- ข. อธิบายให้มีความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ
- ค. ฉายภาพบนจอหรือภาพนิ่งเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ
- ง. ได้ศึกษาความรู้เกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ
- จ. ทำทุกอย่างที่คิดว่ามาแล้ว
- ฉ. ไม่ทำอะไรเลย
- ข. อื่น ๆ (โปรแกรม)

64. ท่านคิดว่าประโยชน์ที่นักศึกษาจะได้รับจากการไปศึกษานอกสถานที่ มีอะไรบ้าง? (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. ช่วยให้นักศึกษาเข้าใจบทเรียนเกี่ยวกับสถานที่นั้น ๆ ดีขึ้น
- ข. สนใจเรียนวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้น
- ค. สนใจแหล่งวิทยาการในท้องถิ่นหรือของประเทศชาติมากขึ้น
- ง. อื่น ๆ (โปรแกรม)

65. ภายหลังจากการศึกษานอกสถานที่ ท่านได้วัดการวัดผลนักศึกษาอย่างไร?

(เลือกตอบได้หลายข้อ)

- ก. อธิบายถึงประโยชน์หรือความรู้ที่ได้รับมา
- ข. เขียนรายงานประโยชน์และความรู้ที่ได้รับมาส่งท่าน
- ค. จัดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับเรื่องนี้ ๆ
- ง. อื่น ๆ (โปรแกรม)

66. ปัญหาและอุปสรรคที่ท่านพบในทางจิตกิจกรรม มีอะไรบ้าง? (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ช่วยการหรืออาจารย์ใหญ่
- ข. ไม่ได้รับความร่วมมือจากหัวหน้างานหรืออาจารย์ในหมวด
- ค. นักศึกษาไม่สนใจและไม่ค่อยให้ความร่วมมือ
- ง. ไม่ทราบจะจัดกิจกรรมใดให้เหมาะสมกับบทเรียนใดอย่างไร
- จ. สภาพห้องเรียนหรือวิทยาลัยไม่อยู่ในลักษณะที่จะจัดกิจกรรมได้
- ฉ. อยู่ทางไกลแห่งอุปกรณ์
- ช. ไม่เคยจัดกิจกรรมเลย
- ซ. ไม่มีปัญหาอะไรเลย
- ฅ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

การวัดผลการศึกษา กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ต้องการ

67. ความมุ่งหมายของการวัดผลการศึกษาตามความเข้าใจของท่าน คืออย่างไร (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. เพื่อเก็บคะแนนตามระเบียบของการวัดผล
- ข. เพื่อวัดประสิทธิภาพการเรียนของผู้เรียน
- ค. เพื่อวัดความแม่นยำในการจำ
- ง. เพื่อวัดความซึ้งและความเข้าใจของผู้เรียน
- จ. เพื่อวัดผลการสอนของครู
- ฉ. เพื่อนำมาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น
- ช. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

68. วิธีการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ที่ท่านใช้ อยู่กี่วิธี? (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. ออกข้อสอบแบบปรนัยทั้งหมด
- ข. ออกข้อสอบแบบอัตนัยทั้งหมด
- ค. ออกข้อสอบทั้งแบบปรนัยและอัตนัยปนกัน
- ง. ให้นักศึกษาทำรายงานส่ง
- จ. ให้นักศึกษาออกมารายงานหน้าชั้นเรียน
- ฉ. รวบรวมผลงานทุกชิ้นที่ทำเก็บคะแนน
- ช. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

69. ท่านคิดว่าข้อสอบที่นำมาใช้ในการวัดผลนั้นควรเป็นข้อสอบประเภทใด? (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. อาจารย์ผู้สอนออกเอง
- ข. อาจารย์ที่สอนวิชาเดียวกันออกร่วมกัน
- ค. หัวหน้าหมวดศึกษาศาสตร์ออกมาเป็นผู้ออก
- ง. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

70. หากถือว่าการจะมีการสอบวัดผลวิชาประวัติศาสตร์เมื่อใดบ้าง จึงจะเกิดผลดี

- ก. เมื่อสอบจนเรื่องหนึ่ง ๆ
- ข. เดือนละครั้ง
- ค. ตามที่วิทยาลัยกำหนด
- ง. ท่านกำหนดไว้ในแผนการสอนระยะยาวในแต่ละเทอมของท่านเอง
- จ. เมื่อท่านเห็นว่านักศึกษาไม่สนใจบทเรียน
- ฉ. เมื่อไม่ใคร่เรียนการสอนล่วงหน้า
- ซ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

71. ก่อนที่ท่านจะสอบวัดผลนั้น ท่านบอกให้นักศึกษาทราบหรือไม่?

- ก. บอกให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า
- ข. ไม่บอกให้นักศึกษาทราบล่วงหน้า
- ค. บางครั้งบอกบางครั้งไม่บอก

72. ปัญหาในการวัดผลวิชาประวัติศาสตร์ที่ท่านประสบคืออะไร? (เลือกได้หลายข้อ)

- ก. ไม่สามารถสร้างแบบทดสอบที่เหมาะสมได้ เพราะขาดความเข้าใจในการสร้าง
- ข. มีความรู้และประสบการณ์ในเรื่องการวัดผลน้อย
- ค. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้นับถือเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบแบบใหม่ ๆ
- ง. เวลาในการตรวจข้อสอบมีน้อย ทำให้ออกข้อสอบแบบอัตโนมัติไม่ได้มาก
- จ. ไม่แน่ใจว่าแบบทดสอบที่จะวัดผลได้สมมุติจริง ๆ
- ฉ. ข้อสอบที่ออกมักเน้นความจำมากกว่าความเข้าใจ
- ซ. การออกข้อสอบปรนัยแบบมาตรฐานออกยาก
- ฅ. ข้อสอบที่วัดความเข้าใจออกยาก
- ฎ. ไม่แน่ใจว่าข้อสอบที่ออกวัดความจำหรือความเข้าใจ

- จ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)
- ง. ไม่มีปัญหาอะไร

73. การประเมินผลการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ ท่านใช้การคิดคะแนนแบบใด?

ก. แบบ T - Score

ข. คิดเกรดตามที่กรมการฝึกหัดครูกำหนดโดยใช้คะแนนดิบ

ค. กำหนดวิธีการของท่านเอง

ง. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

74. สิ่งที่ท่านประสงค์จะได้รับมากเป็นพิเศษจากสถานศึกษาก่อนสำเร็จออกไปทำการสอน คืออะไร?
(เลือกได้หลายข้อ)

..... ก. ฐานทางเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ต่อการสอนจริง ๆ

..... ข. ความชำนาญในเทคนิคการสอนแบบต่าง ๆ

..... ค. การทำและการใช้อุปกรณ์การสอนแบบต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการสอน
ประวัติศาสตร์โดยตรง

..... ง. เทคนิคการวัดผลที่จะนำไปใช้ในการออกข้อสอบที่ได้มาตรฐานจริง ๆ

..... จ. อื่น ๆ (โปรดระบุ)

75. ข้อเสนอแนะของท่านในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ระดับ ป.ก. . ๒๕
มีอะไรบ้าง?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ง

หลักสูตรรายวิชาที่กำหนดให้เลือกเป็นวิชาโท - เอก (เฉพาะประวัติศาสตร์)

สังคมศึกษา 17 ประวัติศาสตร์ 5 4 หน่วยกิต สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

หลักสูตร อาณาจักรไทยเดิม การอพยพ การตั้งภูมิลำเนา อาณาจักรสุโขทัย และศรีอยุธยาตามหัวข้อต่อไปนี้ การสถาปนาอาณาจักร การกู้เอกราช การปกครอง เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และความสัมพันธ์กับต่างประเทศ สมัยรัตนโกสินทร์ เหตุการณ์สำคัญหลังจากที่รัชกาลที่ 5 ได้ทรงปรับปรุงบ้านเมืองตามแบบตะวันตก

สังคมศึกษา 18 ประวัติศาสตร์ 6 4 หน่วยกิต สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

หลักสูตร อารยธรรมสมัยโบราณ ในประเทศอียิปต์ เมโสโปเตเมีย จีน อินเดีย กรีก และโรมัน

สังคมศึกษา 19 ประวัติศาสตร์ 7 4 หน่วยกิต สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

หลักสูตร วิวัฒนาการแห่งอารยธรรมยุโรปในสมัยก่อนสมัย และวิวัฒนาการอารยธรรมเอเชียในระยะเวลาเดียวกัน

สังคมศึกษา 20 ประวัติศาสตร์ 8 4 หน่วยกิต สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

หลักสูตร การปกครองระบอบประชาธิปไตย การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และสังคมระบบจักรวรรดินิยม ความเจริญทางวิทยาศาสตร์ ความพยายามที่จะดำรงสันติภาพในโลก การดำรงไว้ซึ่งสิทธิแห่งมนุษยชน

สังคมศึกษา 21 ประวัติศาสตร์ 9 4 หน่วยกิต สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

หลักสูตร กำเนิด การขยายตัว ของประเทศสหรัฐอเมริกาโดยย่อ บทบาทของประเทศสำคัญในยุโรป เป็นต้นว่า ประเทศอังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมนี อิตาลี สหรัฐอเมริกา รัสเซีย หลังสมัย Congress of Vienna

สังคมศึกษา 22 ประวัติศาสตร์ 10

4 หน่วยกิต สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

หลักสูตร อื่นเคยตั้งแต่เสียเอกราชแก่อังกฤษจนถึงปัจจุบัน เริ่มต้นตั้งแต่เริ่มติดต่อกับประเทศตะวันตกจนถึงหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 ญี่ปุ่นตั้งแต่แรก เน้นทอนสมัยปรับปรุงประเทศจนถึงสงครามโลก ครั้งที่ 2 และประเทศต่าง ๆ ในเอเชียที่ได้รับเอกราชหลังจากสงครามโลก ครั้งที่ 2

สังคมศึกษา 30 เหตุการณ์ปัจจุบันของโลก

4 หน่วยกิต สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง

หลักสูตร การเคลื่อนไหว เหตุการณ์สำคัญ และความร่วมมือทางการเมืองทางสังคม ทางเศรษฐกิจ และทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นภายหลังสงครามโลก ครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน จดวิวัฒนาการทางการเมืองและความพยายามที่จะธำรงรักษาสันติภาพ

ประวัติของผู้เขียน

ประวัติย่อของผู้เขียน

ชื่อ ลดาวัลย์ นาลยะวงศ์

วันเกิด วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2480

สถานที่เกิด บ้านพักนายอำเภออินทร์บุรี อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี

การศึกษา

- จบประถมศึกษาชั้นต้น จากโรงเรียนเซนต์ยอห์นสมุทรปราการ พ.ศ. 2496
- จบประโยคเตรียมอุดมศึกษา (แผนกอักษรศาสตร์) จากโรงเรียนเบญจมราชาลัย พระนคร พ.ศ. 2498
- จบปริญญาการศึกษามัธยมศึกษา (ก.ศบ.) วิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ชลบุรี พ.ศ. 2503
- จบปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (ก.ศม.) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พ.ศ. 2515

หน้าที่การงาน

- อาจารย์ไทย วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรมการฝึกหัดครู

